

Biblioteca POLIS

Biblioteca Municipală B.P. HASDEU Vol. 96 (2025) Nr. 1

ISSN 1811-900X

E-ISSN 2587-3113

**BIBLIOTECA
MUNICIPALĂ
B.P. HASDEU**

Calea ta spre cunoaștere

The logo for BiblioPolis is a grey square containing the words "Biblio" and "Polis" in a white, stylized, serif font. "Biblio" is on the top line and "Polis" is on the bottom line, both centered.

Biblio Polis

Revistă de biblioteconomie,
științe ale informării și de cultură,
editată de Biblioteca Municipală
„B.P. Hasdeu” din Chișinău

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”

BiblioPolis

Apare din anul 2002

Vol. 96 (2025) Nr. 1 (serie nouă)

Director-fondator:

conf. univ. dr. Lidia KULIKOVSKI

Director:

dr. Mariana HARJEVSCHI

Redactor-șef:

Ivan PILCHIN

Colegiul de redacție:

Elena BUTUCEL (*Servicii, Imagine*);

acad. Mihai CIMPOI;

Tatiana COȘERI (*Evaluare*);

dr. Mariana HARJEVSCHI (*Legislație, Politici*);

conf. univ. dr. Lidia KULIKOVSKI (*Dezvoltare, Inovații*);

prof. univ. dr. Zamfira MIHAIL (București);

Ludmila PÂNZARI (*Tehnologii, Resurse*);

Ivan PILCHIN (*Editorial, Lectură*);

Maria PILCHIN (*Programe și evenimente*);

Vitalie RĂILEANU (*Procesul literar contemporan*);

dr. Sorina STANCA (Cluj-Napoca);

Margarita ȘCELICOVA (*Biblioteci ale minorităților etnoculturale*);

prof. univ. dr. hab. Nelly ȚURCAN (*Teorie și practică, Revista presei*);

dr. hab. Elena UNGUREANU (*Studii și cercetări*).

Revista este editată cu suportul financiar al Primăriei Municipiului Chișinău, sub egida Direcției Generale Cultură și Patrimoniu Cultural al Consiliului municipal Chișinău.

Aprobată de Consiliul științific-editorial al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”.

Secretar general de redacție:

dr. Nadejda IVANOV

Redactare bibliografică:

Claudia TRICOLICI

Clasificare CZU:

Galina TOMȘA

Coperta:

Olga CHIRIȚA

Tehnoredactare:

Ion VĂRLAN

Bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 148, MD-2012, Chișinău, Republica Moldova

Tel. redacției: (022) 22-15-30; e-mail: bibliopolisbm@gmail.com;

www.hasdeu.md; <http://bibliopolis.hasdeu.md>

CUPRINS

EDITORIAL

Ivan PILCHIN

Întoarcerea la Hasdeu: două propuneri pentru memoria culturală a Chișinăului 5

STUDII ȘI CERCETĂRI

Nelly ȚURCAN, Constantin MARIN

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”: proiecție în viitor 7

Mariana HARJEVSCHI

Mascota: un simbol mai prietenos al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” 39

Елена РАЙЛЯН, Ольга КИРИЦА

Маскот как инновационный элемент эффективных маркетинговых коммуникаций организации 48

Ludmila PÂNZARI

Biblioteca și podcastingul 58

TEORIE ȘI PRACTICĂ

Mariana HARJEVSCHI

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” – instituție bazată pe idei (despre organizarea *Târgului de idei*, 2023). 68

Ludmila OLEINIC, Ana CHIORESCO

Bingo pentru carte 2024 – un succes răsunător pentru comunitatea cititorilor 78

Elena TARAGAN

Bibliotecile publice și din Republica Moldova și provocările accesului la carte electronică 81

PATRONUL NOSTRU SPIRITUAL

Elena TARAGAN

Colocviul național cu participare internațională „Bogdan Petriceicu Hasdeu – spiritus loci”, ediția I: „B.P. Hasdeu la ora relecturii” 87

DIALOGURI MAGISTRALE

O nouă paradigmă pentru bibliotecile din Republica Moldova: Mariana Harjevschi în dialog cu Raia Rogac 92

PROGRAME

Raia ROGAC

La start a XXII-a ediție a Programului de lectură
„Chișinăul citește” 102

Ivan PILCHIN

O pledoarie pentru prospețime și curaj în cultura scrisă:
Gala Premiilor pentru Debut în Literatură la Biblioteca
Municipală „B.P. Hasdeu” (ediția a V-a) 106

VIAȚA FILIALELOR

Angela VINTILĂ

Biblioteca renovată: un nou început al Bibliotecii
„Mihail Ciachir” 111

Elena TARAGAN

Biblioteca renovată: un nou început al Bibliotecii
„Mihail Ciachir” 114

Lina IFTODI

Seninul clipelor dăruite 119

Victoria CEBANU

Povestea „Ovidienii CODE kids”: pasiune, creativitate și inovație
în programare 122

IN MEMORIAM

Vladimir Beșleagă: in memoriam (1931-2025)
(*Consemnare: Ivan PILCHIN*) 129

Nadejda IVANOV

Isai și Filimon – două personaje fracturate de istorie 131

Maria PILCHIN

Romanele Nistrului: un triptic cu Gib Mihăescu,
Vladimir Beșleagă și Alexandru Popescu 139

RECENZII ȘI CONSEMĂRI

Maria PILCHIN

Iulia Hasdeu: între mitul patern și vocea feminină
a modernității 147

REVISTA PRESEI

Nelly ȚURCAN

Bibliotecile ca huburi de reziliență: educație, suport și coeziune. . .151

CZU: 027.52(478-25)(091)=135.1

ÎNTOARCEREA LA HASDEU: DOUĂ PROPUNERI PENTRU MEMORIA CULTURALĂ A CHIȘINĂULUI

*Ivan PILCHIN,
redactor-șef*

Edificiul care adăpostește astăzi Sediul Central al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” din Chișinău poartă cu sine o istorie de aproape două secole. O placă de pe fațada sa amintește trecătorilor că se află în fața unei clădiri publice „pentru funcții social politice” – „monument de arhitectură și istorie de importanță națională”. De-a lungul timpului, pe fațadele clădirii au fost montate câteva plăci comemorative, care au fixat episoade importante din existența acestui imobil și din istoria culturală a orașului.

O cotitură semnificativă în biografia Bibliotecii orășenești (care a fost transferată în această clădire în 1950), a avut loc în 1990, anul în care biblioteca a fost redenumită, renunțând la titlatura de „A.A. Jdanov” și primind numele cărturarului Bogdan Petriceicu Hasdeu. Alegerea acestui nume nu a fost întâmplătoare: Hasdeu însuși și-a legat, în tinerețea sa, o parte din viață de această clădire, în care a învățat pe când era elev al gimnaziului din Chișinău. Anticipând redenumirea bibliotecii, mai mulți istorici ai culturii și cercetători dedicați memoriei hasdeiene au lansat, în repetate rânduri, ideea instalării unei plăci comemorative care să marcheze explicit acest episod biografic al cărturarului.

Printre aceștia se numără cercetătorul și muzeograful Vasile Malanețchi, care în 1988, la aniversarea 150-a de la nașterea lui Hasdeu, într-un articol din revista *Literatura și Arta*, scria: „Am vrea totuși să vedem, undeva pe peretele din față, o placă comemorativă, având chipul sculptat al marelui nostru înaintaș și cu un text laconic, care ar aduce la cunoștința trecătorilor că în această casă, fost local al gimnaziului regional din Chișinău, în anii

1852-1853, a învățat Bogdan Petriceicu Hasdeu. Și ar mai fi potrivit, credem, ca stradela Teatrală de alături, pe care tânărul poet și savant a pășit odinioară, să-i poarte numele”¹. Redacția publicației care a găzduit acest articol a reținut și formulat propunerile ca pe un set de „doleanțe rezonabile”, adresate instituțiilor competente: Societatea de ocrotire a monumentelor de istorie și cultură și Comitetului executiv al Sovietului orașenesc Chișinău². Ce poate fi scris pe o astfel de placă? Iată o posibilă formulare: „În această clădire, fost sediu al Gimnaziului Regional din Chișinău, în anii 1852-1853, a învățat Bogdan Petriceicu Hasdeu (1838-1907), scriitor, savant, spirit enciclopedic al culturii române”. Iar alături de text, placa comemorativă ar putea fi întregită de un basorelief al tânărului Hasdeu – așa cum îl putem vedea în portretele de epocă.

Aceeași linie de memorie culturală nu doar o continuă, ci și o dezvoltă cercetătorul Nicolae Romanenco, care publica în 1988 în revista *Orizontul*, un articol intitulat „Tânărul B.P. Hasdeu în mediul intelectual al Chișinăului”. Acolo, tot la aniversarea 150-a de la nașterea lui Hasdeu, autorul scria: „Întrucât această perioadă atât de importantă din viața și activitatea lui Bogdan Petriceicu Hasdeu ține de Chișinău, e cazul să punem problema înființării în orașul nostru a unui muzeu al familiei Hasdeu, în care ar fi, de asemenea, prezentați Alexandru Hâjdeu, Tadeu Hâjdeu și Iulia Hasdeu”³.

Niciodată nu e târziu să revenim la aceste propuneri formulate încă din anii '80 ai secolului trecut. Din contră: ele devin astăzi cu atât mai urgente, cu cât spațiul urban are nevoie de repere culturale certe și edificatoare. Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, în calitatea sa de instituție publică, poate fi chiar promotorul acestei inițiative. Nu doar pentru că poartă numele cărturarului și organizează evenimente științifice de valorificare a moștenirii sale culturale, ci și pentru că este, astăzi, un spațiu de educație, inspirație și dialog, așa cum poate deveni, eventual, în incinta Bibliotecii Municipale, și un muzeu al dinastiei Hasdeu.

¹ MALANEȚCHI, Vasile. Aici a studiat B.P. Hasdeu. In: *Literatura și Arta*. 1988, 22 mar., p. 8.

² Denumirea străzii B.P. Hasdeu (fosta stradă Koșevoi (1951-1992), localizată în sectorul Râșcani, paralelă cu străzile Moara Roșie și Albișoara) a fost restabilită prin decizia Primăriei orașului Chișinău nr. 16/21 din 22.07.1992. Vezi: *Chișinău: bulevarde, străzi, piețe, parcuri: Ghid enciclopedic*. Chișinău: S.n., 2017, p. 152.

³ ROMANENCO, Nicolae. Tânărul B.P. Hasdeu în mediul intelectual al Chișinăului. In: *Orizontul*. 1988, nr. 2, pp. 2-5.

CZU: 027.52(478-25)=135.1

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ „B.P. HASDEU”: PROIECȚIE ÎN VIITOR

*Prof. univ., dr. hab. Nelly ȚURCAN,*ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8475-0770>*Universitatea de Stat din Moldova;**Prof. univ., dr. hab. Constantin MARIN,*ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9935-4700>*Universitatea de Stat din Moldova*

Rezumat: Articolul analizează percepțiile și contribuțiile utilizatorilor, bibliotecarilor și partenerilor asupra activităților Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, în contextul elaborării unei strategii pentru perioada 2024-2028. Într-un mediu caracterizat de provocări sociale și tehnologice, planificarea strategică devine un instrument indispensabil pentru adaptarea serviciilor și menținerea relevanței instituționale. Studiul are la bază un sondaj participativ, prin care au fost colectate opinii privind punctele forte, prioritățile strategice și direcțiile de dezvoltare.

Rezultatele evidențiază un echilibru între valorile tradiționale ale bibliotecii, cum ar fi promovarea lecturii și coeziunea socială și cerințele moderne, precum digitalizarea și diversificarea serviciilor. Printre cele mai apreciate aspecte se numără accesibilitatea, profesionalismul personalului și diversitatea colecțiilor, însă sunt semnalate și nevoi urgente de modernizare a infrastructurii și extindere a dotărilor tehnologice. De asemenea, datele sugerează o percepție limitată asupra rolului activ al utilizatorilor și bibliotecarilor în procesul de inovare, ceea ce indică oportunități pentru o implicare mai directă a acestor grupuri în planificarea viitoare.

Articolul subliniază importanța unei strategii care să integreze tradiția și inovația, prin promovarea colaborărilor interinstituționale, adaptarea la tehnologiile emergente și investițiile în personal. Aceste direcții sunt esențiale pentru ca biblioteca să răspundă cerințelor comunității și să își consolideze rolul de instituție culturală și educațională centrală. Rezultatele contribuie la înțelegerea mecanismelor prin care bibliotecile publice pot dezvolta servicii adaptate și relevante, încurajând sustenabilitatea și incluziunea socială.

Cuvinte-cheie: biblioteci publice, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, dezvoltare sustenabilă, digitalizare, inovație în biblioteci, participare comunitară, planificare strategică, sondaj, strategie instituțională.

Abstract: The article examines the perceptions and contributions of users, librarians, and partners regarding the activities of the B.P. Hasdeu Municipal Library in the context of developing a strategy for the period 2024-2028. In an environment marked by social and technological challenges, strategic planning has become an essential tool for adapting services and ensuring institutional relevance. The study is grounded in a participatory survey, which gathered opinions on strengths, strategic priorities, and development directions.

The results underscore a balance between traditional library values, such as the promotion of reading and social cohesion, and contemporary demands, including digitization and the diversification of services. Among the most valued aspects are accessibility, the professionalism of the staff, and the diversity of collections. However, there is also a pressing need for infrastructure modernization and the expansion of technological facilities. Additionally, the data indicate a limited perception of the active roles of users and librarians in the innovation process, highlighting opportunities for greater involvement of these groups in future planning.

The article emphasizes the importance of a strategy that integrates tradition and innovation by promoting inter-institutional collaborations, adapting to emerging technologies, and investing in staff development. These approaches are essential for libraries to effectively respond to community demands and reinforce their role as central cultural and educational institutions. The findings contribute to a deeper understanding of the mechanisms through which public libraries can develop tailored and relevant services, thereby fostering sustainability and social inclusion.

Keywords: public libraries, B.P. Hasdeu Municipal Library, sustainable development, digitization, innovation in libraries, community participation, strategic planning, survey, institutional strategy.

Introducere

Bibliotecile publice, asemenea altor organizații, se află într-un context dinamic, caracterizat de intensificarea provocărilor și a concurenței. În aceste condiții, planificarea strategică devine un instrument indispensabil pentru adaptare, performanță și dezvoltare sustenabilă [8]. Cercetările demonstrează că o planificare strategică bine formulată are un impact pozitiv și semnificativ asupra performanței organizaționale, contribuind la sporirea competitivității, eficienței și eficacității organizațiilor [8, 16]. Supraviețuirea și succesul organizațional depind astfel în mare măsură de strategiile implementate, iar bibliotecile publice nu fac excepție de la această regulă [18].

Într-un context în care bibliotecile se confruntă cu integrarea tehnologiei digitale, constrângerile economice, evoluția rapidă a așteptărilor utilizatorilor și limitările de resurse, planificarea

strategică nu mai reprezintă doar o opțiune, ci o necesitate. Planurile strategice eficiente permit stabilirea unor obiective clare, aliniate nevoilor comunității și oferă un cadru pentru gestionarea resurselor, adaptarea la incertitudini și monitorizarea performanței [9]. În special, abordările bazate pe scenarii s-au dovedit utile în navigarea prin incertitudinile economice și sociale, oferind bibliotecilor o flexibilitate necesară în adaptarea la schimbările externe [1].

Deși cercetările au evidențiat relația pozitivă dintre planificarea strategică și performanța organizațională, studiile care abordează acest subiect în contextul bibliotecilor publice din Republica Moldova sunt limitate [7, 14]. Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” oferă un exemplu de instituție culturală care își consolidează rolul comunitar printr-o abordare strategică participativă. Articolul de față explorează percepțiile și contribuțiile utilizatorilor, bibliotecarilor și partenerilor în dezvoltarea viitoare a bibliotecii, bazându-se pe datele obținute printr-un sondaj participativ. Prin această abordare, lucrarea își propune să evidențieze relevanța planificării strategice în contextul local, contribuind la conturarea unui model de bibliotecă publică adaptată cerințelor contemporane.

Context

Planificarea strategică este o activitate importantă pentru bibliotecile publice, care trebuie să se adapteze permanent schimbărilor economice, sociale, tehnologice și culturale din comunitățile pe care le servesc. Literatura de specialitate oferă numeroase perspective asupra acestui proces, evidențiind metode, provocări și bune practici care pot ghida dezvoltarea sustenabilă a acestor instituții.

Un punct de plecare frecvent în literatura de specialitate se referă la necesitatea ca bibliotecile publice să adopte planificarea strategică ca proces continuu, iterativ și flexibil. Analizele realizate de Ana Reyes Pacios [15] arată că planificarea strategică sistematică contribuie la reziliența instituțiilor în fața schimbărilor și incertitudinilor din mediul extern. Studiul său evidențiază, de asemenea, importanța implementării planurilor într-un mod coordonat și coerent, pentru a menține instituțiile relevante în contextul social și economic local [15].

Pe lângă aspectele teoretice, literatura oferă exemple de aplicare practică a planificării strategice în bibliotecile publice. Studiile comparate efectuate în Grecia [10] și Coreea de Sud [11] subliniază modul în care planificarea strategică a fost utilizată pentru a

aborda provocările legate de schimbările demografice, incluziunea socială și digitalizarea. De exemplu, bibliotecile din Grecia s-au concentrat pe cinci domenii prioritare, cum ar fi educația, dezvoltarea social-economică, incluziunea digitală și coeziunea socială, reflectând adaptabilitatea la nevoile comunităților locale [10].

Un alt aspect important este integrarea misiunii și valorilor instituționale într-un plan strategic coerent. Melissa Fraser-Arnott [6] sugerează că misiunile bibliotecilor publice nu doar conturează identitatea instituțională, ci și ghidează direcțiile strategice. Acest lucru este confirmat de analiza documentelor strategice din Canada și Statele Unite, care relevă importanța definirii clare a misiunilor într-un limbaj accesibil și inspirator pentru comunitate.

Una dintre provocările majore identificate în planificarea strategică este balansarea nevoilor diverse ale utilizatorilor cu resursele disponibile. Studiile utilizatorilor din bibliotecile publice din Lituania au relevat diferențe între gradul ridicat de satisfacție exprimat de utilizatori și utilizarea eficientă a serviciilor. Rezultatele sugerează că unele servicii nu sunt suficient de bine promovate sau adaptate la cerințele actuale ale publicului, necesitând astfel o realiniere strategică [12].

Un alt element-cheie în planificarea strategică este utilizarea tehnicilor de anticipare, precum scenariile prospective. Autorii Matt Finch și Rafael Ramirez [5] susțin că utilizarea scenariilor în procesul de planificare permite bibliotecilor publice să analizeze posibile direcții viitoare și să creeze strategii flexibile, capabile să reacționeze prompt la schimbări neașteptate. Această abordare se dovedește utilă în contexte de incertitudine economică sau socială, cum ar fi cele determinate de crize financiare sau schimbări demografice rapide.

Literatura subliniază și rolul-cheie al parteneriatelor în implementarea planurilor strategice. Studiul privind bibliotecile publice din Iordania evidențiază contribuția colaborărilor interinstituționale la atingerea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă [19]. De exemplu, Biblioteca Shoman a demonstrat că programele educaționale și de incluziune socială pot avea un impact semnificativ atunci când sunt susținute de parteneriate locale și internaționale.

Evaluarea impactului planificării strategice este un alt subiect central. Cercetarea desfășurată în bibliotecile publice din Scoția a folosit o matrice pentru a analiza gradul de completitudine și consistența planurilor strategice, furnizând sugestii practice pentru

optimizarea acestora. Rezultatele au arătat că majoritatea planurilor evaluate necesită o mai mare precizie și integrare a obiectivelor cu acțiunile propuse [2].

În perioade de criză, cum ar fi pandemia recentă, planificarea strategică joacă un rol foarte important în asigurarea continuității serviciilor. Cercetările recente subliniază importanța elaborării unor strategii care să permită gestionarea eficientă a unor astfel de contexte, prin adaptarea spațiilor, digitalizarea serviciilor și colaborarea cu alte instituții [17].

Studiile comparative despre proiecțiile strategice în mai multe țări demonstrează că bibliotecile pot combina funcțiile lor actuale cu anticiparea nevoilor viitoare. Rezultatele sugerează că proiecțiile strategice, cum ar fi accesul democratizat la informație, promovarea incluziunii sociale și susținerea culturii locale, contribuie semnificativ la bunăstarea comunităților [4].

Utilizarea unor instrumente precum analiza SWOT, dezvoltarea de obiective clare și implementarea unor planuri monitorizabile contribuie la succesul procesului de planificare în bibliotecile publice. Aceste instrumente permit bibliotecilor să identifice punctele forte și vulnerabilitățile, să valorifice oportunitățile și să reducă amenințările externe [13].

Potrivit lui Sheila Corral [3], planificarea strategică presupune alinierea obiectivelor interne ale bibliotecilor cu schimbările externe. Acest proces presupune nu doar stabilirea misiunilor și viziunilor organizaționale, ci și utilizarea unor tehnici avansate, precum dezvoltarea scenariilor și colaborări interorganizaționale. Autoarea Sheila Corral [3] subliniază că planificarea strategică contribuie la clarificarea rolului bibliotecilor în societate, facilitarea delegării deciziilor și consolidarea participării utilizatorilor și personalului în procesul de planificare.

Concluziile din literatura de specialitate indică faptul că planificarea strategică este un proces dinamic, care necesită adaptabilitate, colaborare și o abordare orientată spre inovație. Prin implementarea unor strategii bine fundamentate, bibliotecile publice pot răspunde mai eficient cerințelor comunității, contribuind astfel la dezvoltarea socială, culturală și economică.

Metodologia cercetării

Sondajul referitor la opinia comunității asupra conceptualizării și elaborării Strategiei de dezvoltare a Bibliotecii Municipale

„B.P. Hasdeu” (BM) s-a desfășurat între 11 septembrie și 12 noiembrie 2023, având ca scop colectarea opiniilor și sugestiilor din partea a trei grupuri-cheie: bibliotecari, utilizatori și parteneri. Datele colectate au fost destinate să sprijine elaborarea strategiei de dezvoltare pentru perioada 2024-2028.

Cercetarea a inclus trei chestionare distincte, fiecare adaptat pentru grupul vizat. Eșantionul de 121 de persoane a fost selectat printr-o metodă nealeatorie, având în vedere relevanța directă a participanților. Această metodă a permis implicarea persoanelor care au o legătură directă cu activitatea bibliotecii, fiind astfel capabile să ofere informații valoroase pentru dezvoltarea viitoare a instituției.

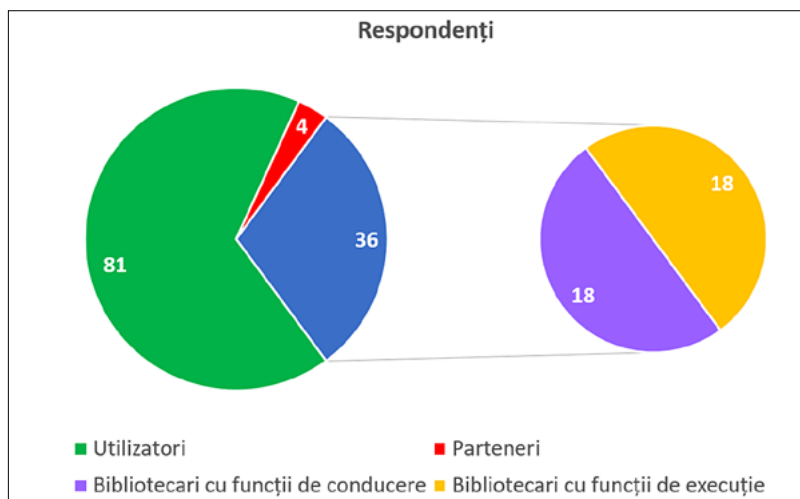

Fig. 1. Eșantionul respondenților participanți la sondaj

Din personalul bibliotecii au fost incluși 36 de angajați, dintre care 18 cu funcții de conducere și 18 cu funcții de execuție, pentru a asigura o perspectivă echilibrată între management și operațiunile zilnice (Figura 1). Această combinație asigură o înțelegere completă a proceselor interne și a nevoilor de modernizare.

În ceea ce privește utilizatorii, au fost selectați 81 de persoane, majoritatea adulți, reflectând categoria de vârstă predominantă care folosește serviciile bibliotecii (Figura 2). A fost important să fie reflectate cerințele și așteptările acestui segment majoritar de utilizatori, pentru a contura o strategie care să răspundă în mod adecvat nevoilor lor.

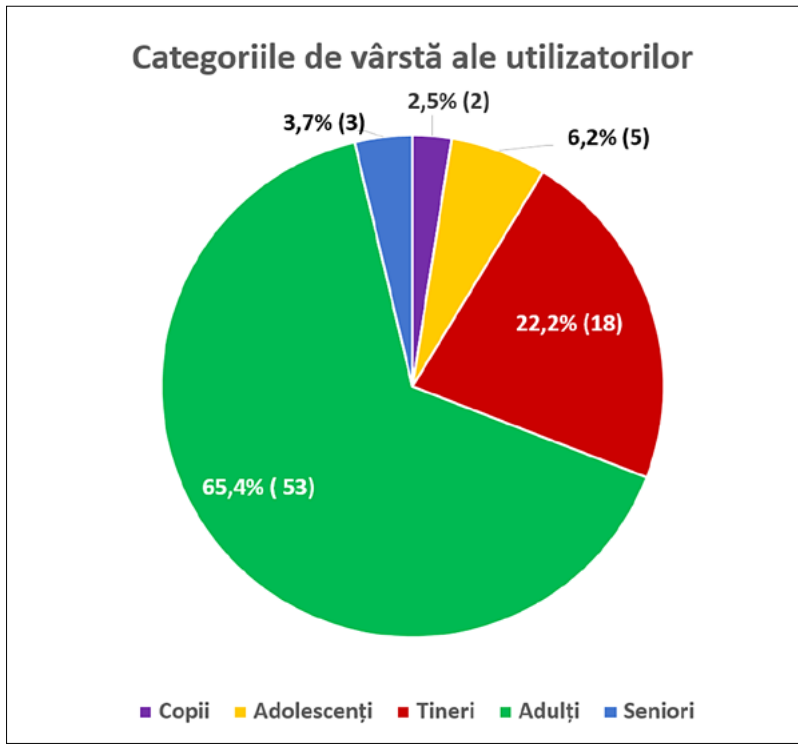

Fig. 2. Categoriile de vârstă în segmentul respondenților-utilizatori

De asemenea, 4 parteneri importanți, reprezentând instituții relevante, au fost implicați pentru a aduce o viziune externă și pentru a dezvolta cooperările existente. Cei 4 parteneri sunt: Direcția Generală Cultură și Patrimoniu Cultural al Consiliului municipal Chișinău, Editura „Știința”, Liceul Teoretic „Spiru Haret” și Academia de Inovare și Schimbare prin Educație.

Chestionarele au fost distribuite online, folosindu-se platforma Google Forms pentru colectarea rapidă și eficientă a datelor. Întrebările au fost personalizate pentru fiecare grup de respondenți, cu anumite secțiuni similare pentru a facilita compararea opiniilor și identificarea unor direcții comune.

Chestionarele pentru bibliotecari și parteneri au inclus câte 29 de întrebări, iar chestionarul pentru utilizatori s-a axat pe 23 de întrebări referitoare la subiectul analizei. Fiecare chestionar a avut, de asemenea, câteva întrebări referitoare la profilul respondenților.

Întrebările comune din cele 3 chestionare pentru diferite grupuri de utilizatori s-au referit la obiectivele, misiunea, viziunea, valorile Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, punctele forte privind

activitatea BM ș.a. La sfârșitul chestionarului, respondenților li s-a cerut să menționeze subiectele importante, în opinia respondenților, dar care au fost trecute cu vederea.

Analizele efectuate atât cu utilizatorii, partenerii, cât și cu bibliotecarii Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” conturează o imagine detaliată a percepțiilor și așteptărilor acestora cu privire la viitorul instituției. Aceste perspective sunt valoroase pentru a înțelege mai bine direcțiile strategice necesare transformării bibliotecii într-un centru modern și performant, adaptat cerințelor comunității.

Rezultate obținute și discuții

În continuare, oferim o analiză detaliată a principalelor concluzii desprinse din sondajul realizat la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”. În cadrul acestuia, au fost investigate percepțiile utilizatorilor, bibliotecarilor și partenerilor asupra activităților instituției, punctelor forte și direcțiilor de dezvoltare strategică. În cele ce urmează, sunt prezentate cele mai importante rezultate, evidențiind aspectele apreciate, precum și provocările care necesită o abordare atentă în viitoarele strategii de dezvoltare. Aceste constatări oferă un cadru util pentru consolidarea poziției bibliotecii în comunitate și pentru orientarea activităților viitoare.

1. Analiza cadrului strategic instituțional

Analiza cadrului strategic instituțional reprezintă un proces prin care o organizație, cum ar fi o bibliotecă publică, examinează și evaluează elementele strategice – precum misiunea, viziunea, valorile și obiectivele pe termen lung – pentru a-și armoniza direcțiile de dezvoltare cu cerințele și provocările actuale. Acest demers sprijină clarificarea rolului instituției în comunitate, stabilirea unor direcții strategice bine definite și adaptarea continuă la un mediu în schimbare.

Rezultatele sondajului au evidențiat faptul că Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a demonstrat o dezvoltare constantă și adaptabilitate, reușind să îmbine valorile sale fundamentale cu tendințele moderne și inovația tehnologică. Rezultatele sondajului au arătat că Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” își păstrează un echilibru între valorile tradiționale și nevoia de inovație, cu accent pe prioritățile exprimate de diversele grupuri de respondenți: utilizatori, bibliotecari și parteneri (*Figura 3*).

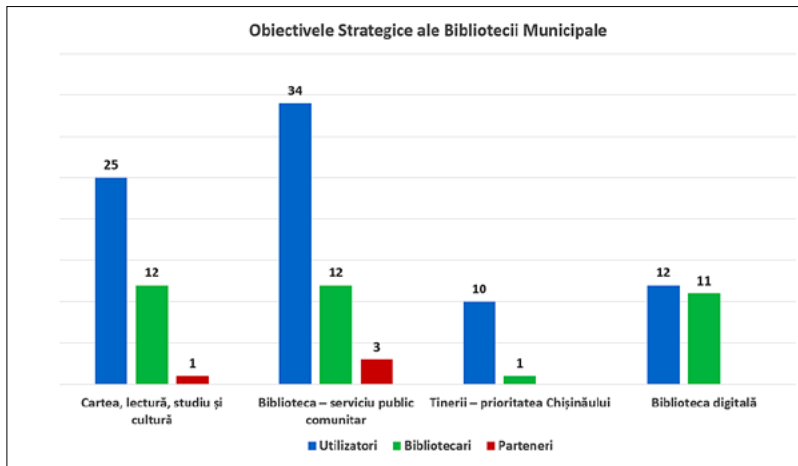

Fig. 3. Obiectivele strategice care au conferit Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” o calitate nouă în cea mai mare măsură

Perspectiva utilizatorilor indică o dorință clară pentru păstrarea rolului tradițional al bibliotecii ca serviciu public fundamental în comunitate, care să ofere o colecție variată și relevantă de resurse. Astfel, *Cartea, lectura, studiul și cultura* sunt priorități pentru 25 de utilizatori, subliniind rolul tradițional al bibliotecii în promovarea cunoașterii și educației. Pentru utilizatori, biblioteca este mai mult decât un centru de informare; ea reprezintă un spațiu de interacțiune socială, de dezvoltare personală și comunitară, un loc unde oamenii se pot conecta și îmbogăți cultural. Studiile din Grecia [10] și Coreea de Sud [11] au arătat că promovarea educației și culturii este un domeniu-cheie pentru bibliotecile publice, fiind bine apreciat mai ales de utilizatori, conform lui Petros Kostagiolas și Maria Korkidi [10]. Percepția ridicată a utilizatorilor este consistentă cu aceste concluzii, însă interesul scăzut al partenerilor poate semnala o oportunitate pentru colaborări mai strânse în promovarea culturii. Chiar dacă partenerii au fost în număr mic, acest rezultat sugerează o nevoie de clarificare sau promovare a acestui obiectiv în rândul colaborărilor externe.

Biblioteca ca serviciu public comunitar este considerată o prioritate de 34 de utilizatori, ceea ce reflectă viziunea instituției ca un spațiu de interacțiune socială și sprijin comunitar. Acest obiectiv are cea mai mare susținere nu doar din partea utilizatorilor, indicând percepția comunității asupra rolului bibliotecii ca spațiu accesibil, orientat către nevoile tuturor categoriilor sociale. Atât bibliotecarii (12), cât și partenerii (3) susțin acest aspect, subliniind

importanța bibliotecii ca instituție publică foarte importantă pentru coeziunea socială. Rezultatele indică faptul că acest obiectiv a fost perceput ca având cel mai mare impact de către respondenți. Aceste concluzii sunt în concordanță cu studiul realizat de Sandra Fernández Hernández și Gretel Lobelle Fernández [4], care subliniază importanța bibliotecilor în consolidarea coeziunii comunitare. Acest lucru reflectă rolul esențial al obiectivului în poziționarea bibliotecii ca un element central al comunității.

Din perspectiva bibliotecarilor, se evidențiază o nevoie acută de integrare a tehnologiilor digitale în furnizarea serviciilor, fără a pierde din vedere rolul clasic al bibliotecii ca spațiu de lectură și studiu. Personalul bibliotecii subliniază că inovația este foarte importantă pentru a oferi acces la resurse moderne și a răspunde cerințelor utilizatorilor, dar că acest lucru trebuie realizat într-un mod care să respecte tradiția bibliotecii ca loc de reflecție și învățare.

În ceea ce privește digitalizarea, atât utilizatorii (12), cât și bibliotecarii (11) consideră că transformarea bibliotecii într-un centru digital este importantă, subliniind nevoia de acces facil la resurse și servicii moderne. Acest interes pentru digitalizare arată o direcție clară spre adaptarea la noile tehnologii, menținând însă tradiția instituției ca spațiu de lectură și studiu. Obiectivul *Biblioteca digitală* a primit un număr aproape egal de mențiuni din partea utilizatorilor, însă niciun partener nu l-a considerat prioritar. Acest lucru poate fi explicat parțial prin numărul redus de parteneri respondenți. Totuși, Sheila Corral [3] subliniază că digitalizarea trebuie să fie o prioritate strategică bine comunicată, iar colaborările externe pot fi foarte importante pentru implementarea eficientă.

Obiectivul *Tinerii – prioritatea Chișinăului* a fost identificat ca fiind cel mai valoros doar pentru 11 respondenți, dintre care au fost 10 utilizatori. Relevanța mai scăzută în rândul bibliotecarilor și partenerilor ar putea indica un decalaj între strategia bibliotecii și implementarea efectivă a acestui obiectiv. Studiile privind planificarea strategică, de exemplu, studiul autorilor Matt Finch și Rafael Ramirez [5] arată că este necesar să se dezvolte programe dedicate grupurilor specifice de utilizatori, cum ar fi tinerii, și să se implice toți actorii relevanți pentru succesul acestora.

Analiza comparativă a răspunsurilor la întrebările privind obiectivul strategic care a conferit BM o calitate nouă în cea mai

mare măsură și răspunsurile la întrebarea privind obiectivul din Strategia Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” ce urmează a fi menținut și în următorii cinci ani arată că obiectivele care au conferit calitate în trecut (serviciul public comunitar și tradiția cărții) sunt în mare parte cele considerate esențiale pentru viitor, ceea ce sugerează un angajament față de misiunea de bază a bibliotecii. Deși mai puțin dominantă în trecut, digitalizarea este tot mai mult recunoscută ca foarte importantă pentru viitor, indicând o evoluție firească a priorităților BM. Tinerii, deși nu erau considerați o prioritate majoră în trecut, devin un obiectiv tot mai important pentru respondenți atunci când se discută despre planurile de viitor. Acest lucru sugerează o oportunitate de a dezvolta programe mai bine direcționate pentru acest grup.

În ansamblu, sondajul sugerează nevoia de a găsi un echilibru între păstrarea tradiției și adoptarea inovației. Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” trebuie să integreze armonios serviciile digitale cu oferta tradițională, pentru a-și păstra rolul de centru comunitar accesibil și relevant. Această integrare echilibrată permite bibliotecii să evolueze fără a se îndepărta de valorile sale fundamentale, consolidându-și poziția de instituție de bază în viața comunității.

Prin alinierea viziunii, misiunii și valorilor la nevoile și așteptările comunității, biblioteca nu doar că își asigură o dezvoltare eficientă, dar devine un actor-cheie în promovarea educației, culturii și incluziunii sociale. În acest fel, interacțiunea cu utilizatorii devine una autentică și relevantă, iar biblioteca își consolidează poziția de centru comunitar indispensabil, capabil să răspundă provocărilor unei societăți în continuă schimbare.

Misiunea, viziunea și valorile Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” sunt componente de bază ale strategiei sale pe termen lung și au o importanță semnificativă. Aceste componente strategice nu sunt doar declarații abstracte, ci ghidează direcțiile de dezvoltare, prioritățile operaționale și modul în care biblioteca își îndeplinește rolul în comunitate.

Utilizatorii consideră că misiunea și valorile actuale ale bibliotecii sunt în continuare relevante, dar subliniază necesitatea adaptării acestora la noile realități digitale și sociale (*Figura 4*). Ei văd biblioteca nu doar ca un spațiu de lectură, ci și ca un loc de socializare și dezvoltare personală, unde digitalizarea poate facilita accesul la cunoaștere. Comentând opțiunea sa, utilizatorii

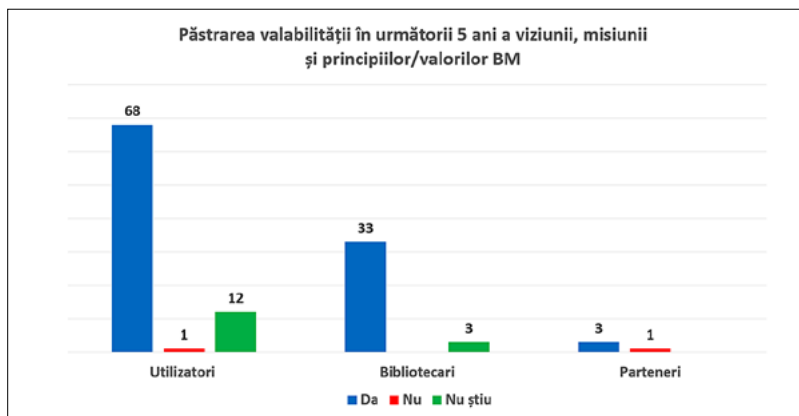

Fig. 4. Opinia privind valabilitatea viziunii, misiunii și valorilor BM pentru următorii 5 ani

menționează că BM ar trebui: „Să rămână, în continuare, utilă comunității chișinăuene prin serviciile și programele pe care le prestează” (elev, de 5 ani utilizator al bibliotecii); „În zece ani, Biblioteca Municipală să devină biblioteca preferată a chișinăuienilor, un spațiu cultural ușor accesibil unde creativitatea se manifestă din plin; să fie spațiul confortabil, în care aleg să-și petreacă timpul liber peste 20% dintre cetățenii orașului; să fie locul în care aceștia își dezvoltă continuu abilitățile, capătă competențe noi și acumulează cunoștințe, în spiritul învățării pe tot parcursul vieții” (coordonator de proiect, de 6 ani utilizator al bibliotecii); „Biblioteca trebuie să fie promotorul principal al activităților civice, inițiate în comunitate” (profesor de arte plastice, de 6 ani utilizator al bibliotecii); „Orientarea către incluziunea socială a tinerilor cu ajutorul și prin intermediul bibliotecii, lecturii” (elev, de 3 ani utilizator al bibliotecii); „Menținerea dezvoltării serviciilor moderne” (student, de 11 ani utilizator al bibliotecii); „Digitizare și diversificare a tematicii evenimentelor; atragerea interesului tinerilor/micilor cititori” (lector, de 16 ani utilizator al bibliotecii).

Bibliotecarii, la rândul lor, susțin validitatea misiunii și viziunii, dar propun ca inovația și colaborarea în slujba comunității să devină valori centrale. Ei cred că integrarea tehnologiei și parteneriatele comunitare ar permite bibliotecii să ofere servicii mai personalizate și relevante. Bibliotecarii au remarcat că este necesar: „Un accent pe infrastructura informațională digitală, diseminare, acces la informații și cultura în comunitate, îmbunătățirea

serviciilor de cercetare, investigare, livrare; resursă esențială în educație; în pas cu progresul tehnologic, oferind servicii digitale inovatoare; promovarea diversității culturale” (bibliotecar cu funcții de conducere, 20 de ani vechime în domeniu); „BM pune în valoare, sub multiple forme de servicii, dezvoltarea patrimoniului cultural local, răspunzând nevoilor de informare, lectură, educare, cercetare, învățare pe parcursul vieții a utilizatorului” (bibliotecar cu funcții de execuție, 35 de ani vechime în domeniu).

Partenerii consideră, de asemenea, că viziunea, misiunea și valorile Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” rămân relevante pentru următorii 5 ani și pot fi integrate în strategia bibliotecii pentru perioada 2024-2028. Partenerii au evidențiat: „Biblioteca Municipală este instituția publică necesară fiecărui locuitor al orașului pentru a-și satisface cerințele de cunoaștere, dezvoltare, incluziune, capabilă să reflecte diversitatea intereselor culturale, lingvistice, comunitare” (Editura „Știința”).

O componentă indispensabilă în orice strategie de dezvoltare este identificarea și susținerea valorilor fundamentale. În cadrul sondajului realizat, respondenții au fost întrebați dacă valorile propuse pentru strategia de dezvoltare 2024-2028 sunt corect alese și care ar trebui să fie prioritare. Valorile cele mai frecvent menționate în rândul respondenților au fost *Excelența și calitatea* (45 de respondenți), urmate de *Inovație și schimbare* (40 de respondenți), *Colaborare și parteneriat* (35 de respondenți) și *Responsabilitate socială* (30 de respondenți).

Analiza opțiunilor diferitor categorii de respondenți a permis să constatăm că inovația a fost susținută puternic de bibliotecari (25 de respondenți), reflectând necesitatea de a moderniza și inova continuu în managementul bibliotecii. În contrast, utilizatorii au subliniat responsabilitatea socială (15 respondenți), evidențiind rolul bibliotecii ca un motor de integrare socială și sprijin comunitar. Partenerii au pus accent pe colaborare și parteneriat (4 respondenți), semnalând nevoia de a extinde cooperările internaționale și locale.

Astfel, inovația trebuie să fie un pilon de bază al strategiei, fiind susținută în mod special de bibliotecari. Totuși, trebuie echilibrată cu responsabilitatea socială și colaborarea, care sunt priorități pentru utilizatori și parteneri. Se recomandă consolidarea parteneriatelor și creșterea responsabilității sociale pentru a răspunde mai bine nevoilor utilizatorilor și partenerilor.

Toate grupurile de respondenți au evidențiat importanța digitalizării și a accesului extins la resurse online. Biblioteca trebuie să răspundă nevoilor unei comunități în continuă schimbare, iar tehnologia ar trebui să devină un element central al noii viziuni. De asemenea, atât bibliotecarii, cât și partenerii și utilizatorii subliniază necesitatea consolidării rolului bibliotecii ca spațiu incluziv, accesibil tuturor grupurilor sociale. Ei văd biblioteca drept un centru comunitar deschis, unde toți, indiferent de statutul social sau economic, pot avea acces egal.

Evaluarea calitativă a răspunsurilor participanților a evidențiat opinii de natură pozitivă, negativă și neutră. Opiniile favorabile referitoare la valorile bibliotecii reprezintă 43,8% (53 de respondenți). Acest fapt indică faptul că o proporție semnificativă dintre respondenți au o viziune pozitivă asupra valorilor sau temelor discutate, considerând că anumite aspecte sunt bine gestionate, eficiente și în concordanță cu așteptările lor. Deși nu sunt la fel de multe ca opiniile pozitive, 19,8% (24 de respondenți) indică existența unor îngrijorări sau nemulțumiri în rândul respondenților. Aceste opinii negative ar putea evidenția probleme specifice, cum ar fi accesibilitatea, calitatea serviciilor sau alte nemulțumiri legate de activități. O proporție semnificativă a respondenților 36,4% (44 de respondenți) au rămas neutri în exprimarea opiniilor. Acestea pot reprezenta indiferență sau lipsa unei opinii puternice pe anumite

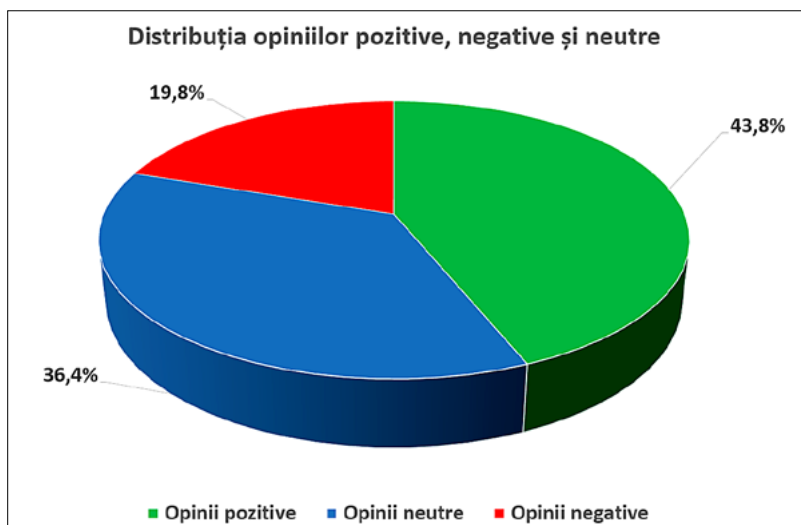

Fig. 5. Distribuția sentimentelor respondenților cu privire la valorile BM „B.P. Hasdeu”

subiecte, fie că aceștia nu au experiențe puternic pozitive sau negative legate de temele analizate (*Figura 5*).

Această distribuție oferă o imagine echilibrată, dar indică și necesitatea de a explora mai în detaliu cauzele nemulțumirilor și de a transforma opiniile neutre în feedback constructiv.

2. Activitatea sectorială a Bibliotecii Municipale

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” este percepută ca un pilon central al educației, culturii și inovării în municipiul Chișinău. Analiza răspunsurilor cu privire la punctele forte ale Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” evidențiază o serie de aspecte-cheie, apreciate de utilizatori, bibliotecari și parteneri. Acestea se concentrează pe accesibilitate, diversitate, inovație, competență profesională și relația strânsă cu comunitatea.

Unul dintre cele mai des menționate aspecte este *accesibilitatea și diversitatea*, care subliniază caracterul incluziv al bibliotecii. Aceasta oferă acces la resurse pentru toate categoriile sociale și grupe de vârstă, punând la dispoziție colecții variate și servicii culturale în cadrul unei rețele extinse de filiale. Accesibilitatea este consolidată de amplasarea strategică a filialelor în diferite sectoare ale orașului, facilitând astfel utilizarea serviciilor bibliotecii de către o gamă largă de utilizatori. Rețeaua extinsă de filiale în toate sectoarele Chișinăului facilitează accesul utilizatorilor la servicii și resurse, în timp ce diversitatea colecțiilor și a activităților oferă o experiență adaptată nevoilor diferitelor segmente de public. Acest punct este în consens cu literatura de specialitate, care subliniază importanța accesului universal și incluziunii sociale în biblioteci [19].

Profesionalismul și calitatea personalului bibliotecii reprezintă un alt punct forte major. Respondenții subliniază amabilitatea, competențele și deschiderea bibliotecarilor, care contribuie în mod semnificativ la experiența pozitivă a utilizatorilor. Aceștia sunt văzuți ca piloni ai activității instituției, oferind sprijin constant în promovarea valorilor educaționale și culturale. Bibliotecarii sunt descriși drept prietenoși, receptivi și bine pregătiți, fiind apreciați pentru deschiderea și profesionalismul lor. Personalul este considerat un factor esențial în crearea unui mediu accesibil și primitor, ceea ce contribuie la satisfacția utilizatorilor și la relația de încredere dintre bibliotecă și comunitate. Această percepție este susținută de autoarea Sheila Corral [3], care subliniază că personalul calificat este o componentă centrală a succesului instituțional.

Inovația și schimbarea sunt, de asemenea, frecvent menționate ca puncte forte ale bibliotecii. Biblioteca este apreciată pentru implementarea de proiecte inovatoare și pentru adaptarea la cerințele unei lumi digitale aflate în continuă evoluție. Programele digitale, evenimentele culturale moderne și utilizarea tehnologiilor sunt exemple clare ale orientării instituției spre progres și relevanță în era contemporană. Aspectele precum implementarea de tehnologii noi, catalogul electronic și programele de incluziune digitală reflectă capacitatea bibliotecii de a se adapta la cerințele contemporane și de a susține digitalizarea ca prioritate strategică. Sheila Corral [3] și Matt Finch și Rafael Ramirez [5] indică faptul că inovația este un motor pentru relevanța pe termen lung a bibliotecilor.

Diversitatea colecțiilor și serviciilor reprezintă un alt aspect-cheie. Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” pune la dispoziția utilizatorilor o gamă variată de cărți, incluzând atât titluri clasice, cât și contemporane, alături de resurse digitale, evenimente culturale și activități educaționale. Această diversitate nu doar că răspunde nevoilor unei comunități eterogene, dar contribuie și la atragerea unui public mai larg, consolidând astfel rolul bibliotecii ca centru cultural și educațional.

Un alt aspect remarcabil este rolul comunitar al bibliotecii și implicarea acesteia în *parteneriate strategice*. Biblioteca este văzută ca un spațiu care încurajează interacțiunea între diferite segmente ale comunității, de la copii și părinți până la educatori și scriitori. Acest rol comunitar este completat de inițiativele de integrare socială și de activitățile care promovează incluziunea și colaborarea. Biblioteca este percepută ca un pilon al comunității, susținând educația, cultura și dezvoltarea socială. Parteneriatele și colaborările sunt menționate ca puncte forte, indicând o deschidere către cooperare interinstituțională și către inițiative care susțin coeziunea socială. Autoarele Sandra Fernández Hernández și Gretel Lobelle Fernández [4] evidențiază importanța acestui tip de colaborare pentru a spori impactul bibliotecilor.

O altă calitate apreciată este atmosfera prietenoasă și gama variată de evenimente culturale și educaționale. Biblioteca oferă un mediu în care utilizatorii pot găsi atât resurse informaționale, cât și oportunități de socializare și dezvoltare personală. Acest aspect consolidează rolul bibliotecii ca centru comunitar.

Astfel, punctele forte ale Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” reflectă o combinație între tradiție și modernitate, între accesibilitate și inovare. Instituția este percepută ca un model de excelență, susținut de o rețea vastă de filiale, un personal dedicat și o diversitate impresionantă de servicii. Dezvoltarea continuă a serviciilor digitale, alături de sprijinul acordat activităților comunitare și culturale, oferă oportunități semnificative de consolidare a acestor puncte forte. Studiul acestor percepții subliniază importanța adaptării continue la nevoile utilizatorilor și a integrării tehnologiei ca parte esențială a misiunii bibliotecii. Aceste direcții pot contribui la menținerea rolului central al instituției în viața culturală și educațională a municipiului Chișinău.

Analiza evaluării activităților sectoriale ale Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” evidențiază perspectivele utilizatorilor, bibliotecarilor și partenerilor asupra principalelor dimensiuni operaționale ale instituției. *Figura 6* reflectă răspunsurile respondenților în ceea ce privește serviciile pentru utilizatori, colecția de carte, spațiile bibliotecii, dotarea cu tehnologii, parteneriatele și competențele bibliotecarilor, cu o clasificare pe niveluri de apreciere: „Excelent”, „Foarte bine”, „Bine”, „Satisfăcător” și „Nu știu”.

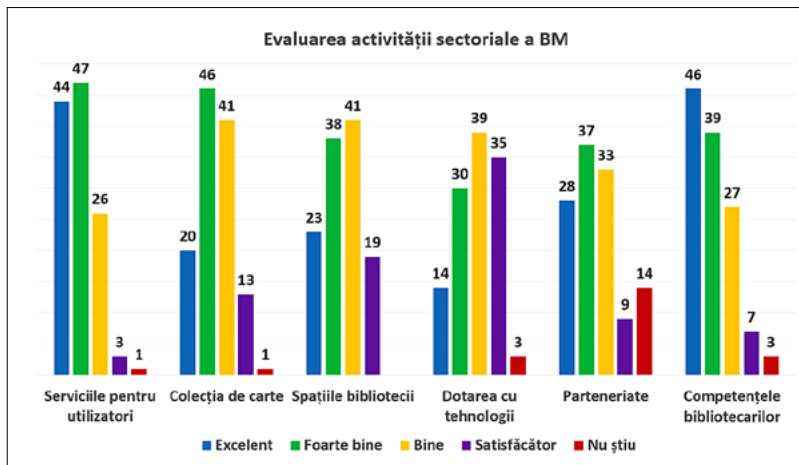

Fig. 6. Evaluarea activității sectoriale a Bibliotecii Municipale de către respondenți

Serviciile pentru utilizatori sunt considerate unul dintre cele mai apreciate aspecte ale bibliotecii. Cu un număr semnificativ de răspunsuri „Excelent” (44 de respondenți) și „Foarte bine” (47 de respondenți), această dimensiune confirmă capacitatea bibliotecii de a satisface așteptările utilizatorilor prin servicii de înaltă

calitate. Evaluările inferioare sunt rare, sugerând o satisfacție generală ridicată în rândul respondenților. Utilizatorii au acordat cele mai înalte evaluări serviciilor pentru utilizatori, cu un număr ridicat de răspunsuri „Excelent” (37 de utilizatori) și „Foarte bine” (33 de utilizatori). Acest aspect subliniază eficiența și calitatea interacțiunilor dintre bibliotecă și comunitate, poziționând aceste servicii ca fiind un pilon central al activității instituției. Totuși, se observă o proporție mai mică de evaluări „Bine” și „Satisfăcător”, ceea ce indică spațiu pentru îmbunătățiri punctuale.

Colecția de carte a primit evaluări predominant pozitive, dar răspunsurile „Bine” (46 de respondenți, inclusiv 34 de utilizatori) și „Satisfăcător” (41 de respondenți, inclusiv 24 de utilizatori) sunt mai frecvente comparativ cu serviciile pentru utilizatori. Acest lucru sugerează că, deși biblioteca oferă o selecție variată și relevantă, actualizarea colecției și diversificarea resurselor ar putea reprezenta direcții strategice de dezvoltare.

Spațiile bibliotecii primesc o evaluare pozitivă, cu majoritatea răspunsurilor concentrându-se în categoriile „Excelent” și „Foarte bine” (38 de respondenți, inclusiv 28 de utilizatori). Totuși, răspunsurile „Bine” (41 de respondenți, inclusiv 23 de utilizatori) și „Satisfăcător” au o prezență mai mare, ceea ce sugerează necesitatea unor îmbunătățiri ale infrastructurii și amenajării spațiilor pentru a răspunde mai bine nevoilor utilizatorilor.

Dotarea cu tehnologii reflectă o apreciere echilibrată. Deși majoritatea răspunsurilor sunt pozitive, cu o pondere considerabilă de „Foarte bine” și „Excelent”, răspunsurile din categoriile „Bine” (39 de respondenți, inclusiv 21 de utilizatori) și „Satisfăcător” (35 de respondenți, inclusiv 24 de utilizatori) indică necesitatea unor investiții suplimentare pentru a moderniza și extinde facilitățile tehnologice ale bibliotecii.

Parteneriatele sunt un alt domeniu bine cotate, cu o proporție mare de evaluări „Excelent” și „Foarte bine”. Totuși, prezența răspunsurilor „Bine” (33 de respondenți, inclusiv 28 de utilizatori) sugerează un potențial pentru diversificarea și consolidarea colaborărilor existente.

Competențele bibliotecarilor reprezintă una dintre cele mai apreciate dimensiuni ale activității bibliotecii. Cele mai multe răspunsuri sunt în categoriile „Excelent” (46 de respondenți, inclusiv 40 de utilizatori) și „Foarte bine” (39 de respondenți, inclusiv 25 de

utilizatori), iar numărul redus de răspunsuri negative evidențiază calitatea înaltă a personalului.

Per ansamblu, analiza arată un nivel ridicat de satisfacție față de activitățile sectoriale ale Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”. Cele mai apreciate dimensiuni includ serviciile pentru utilizatori și competențele bibliotecarilor, în timp ce spațiile bibliotecii, dotarea cu tehnologii și colecția de carte prezintă oportunități de îmbunătățire. Aceste rezultate subliniază importanța investițiilor continue în infrastructură, tehnologie și dezvoltarea colaborărilor strategice pentru a menține un nivel înalt de excelență și satisfacție.

2.1. Digitalizarea și inovația

Idea că transformarea digitală și inovația reprezintă viitorul Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” reflectă o viziune comună asupra modului în care instituția ar trebui să evolueze pentru a răspunde cerințelor moderne și a rămâne relevantă în viața comunității. Susținută majoritar atât de utilizatori, parteneri, cât și de bibliotecari, această opinie evidențiază nevoia urgentă de a integra tehnologia în serviciile și operațiunile bibliotecii, iar sondajul confirmă o dorință largă de modernizare și adaptare la cerințele unei societăți în continuă schimbare. Consensul rezultat sugerează că inovația este percepută deopotrivă de public și personal ca fiind cheia pentru a asigura relevanța și viabilitatea instituției în viitor.

Figura 7 ilustrează percepțiile utilizatorilor, bibliotecarilor și partenerilor cu privire la două direcții strategice propuse pentru viitorul bibliotecii: transformarea digitală și inovația ca element central al priorităților.

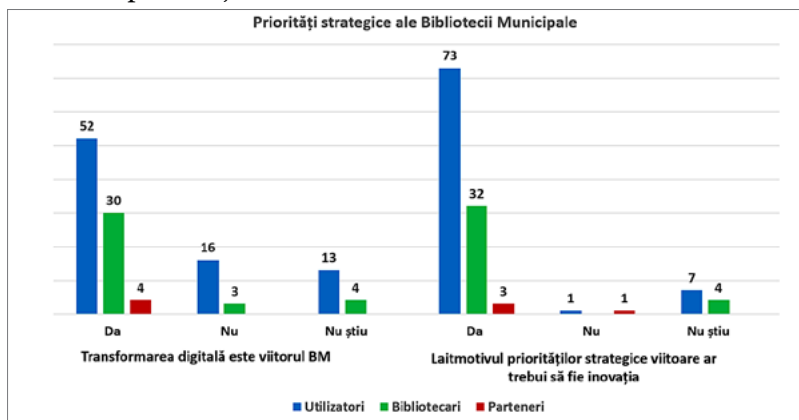

Fig. 7. Percepția respondenților asupra transformării digitale și inovației ca priorități strategice ale Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”

În ceea ce privește transformarea digitală, o majoritate a utilizatorilor (52 de utilizatori) susțin că aceasta reprezintă viitorul Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, în timp ce 16 utilizatori nu sunt de acord, iar 13 utilizatori au rămas indeciși. Acest lucru indică că utilizatorii doresc acces la mai multe resurse digitale și susțin că inovația ar trebui să fie o prioritate strategică. Totuși, există îngrijorări legate de impactul transformării digitale asupra utilizatorilor care preferă formatele tradiționale.

Pe de altă parte, majoritatea bibliotecarilor (30 de respondenți) și toți partenerii (4 respondenți) susțin digitalizarea ca o direcție viitoare, văzând-o ca o oportunitate pentru a oferi acces universal la informație. Aceasta sugerează că personalul bibliotecii, precum și partenerii Bibliotecii Municipale, recunosc mai clar rolul tehnologiei în adaptarea bibliotecii la cerințele moderne.

Totuși, un număr minor de respondenți din fiecare grup (utilizatori și bibliotecari) și-au exprimat fie incertitudinea, fie dezacordul, indicând o oarecare rezistență la schimbare sau o lipsă de claritate cu privire la beneficiile digitalizării.

Respondenții au fost rugați să identifice acțiunile pe care trebuie să le întreprindă BM în viitor. Cu referire la subiectul digitalizării și inovării, au fost semnalate: „Digitalizarea a cât mai multe cărți, promovarea surselor cu cărți online, rubrică aparte pe site-ul bibliotecii cu lista cărților în format electronic” (student, de 12 ani utilizator al bibliotecii); „Crearea bibliotecii digitale” (medic, de 12 ani utilizator al bibliotecii); „Să cumpere mai multe e-bookuri” (student, de 11 ani utilizator al bibliotecii).

Când vine vorba de inovație ca prioritate centrală în strategia viitoare, sprijinul este chiar mai amplu. Opinia respondenților evidențiază susținerea majoritară a utilizatorilor (73), bibliotecarilor (32) și partenerilor (3) pentru integrarea inovației ca prioritate strategică viitoare a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”. Sprijinul aproape unanim sugerează o așteptare clar exprimată din partea comunității pentru modernizarea și diversificarea serviciilor bibliotecii. Acest lucru evidențiază că atât utilizatorii, cât și personalul bibliotecii văd inovația ca pe un factor-cheie în asigurarea relevanței instituției.

2.2. Diversificarea serviciilor

Diversificarea serviciilor reprezintă o direcție strategică importantă pentru viitorul instituției, menită să răspundă nevoilor

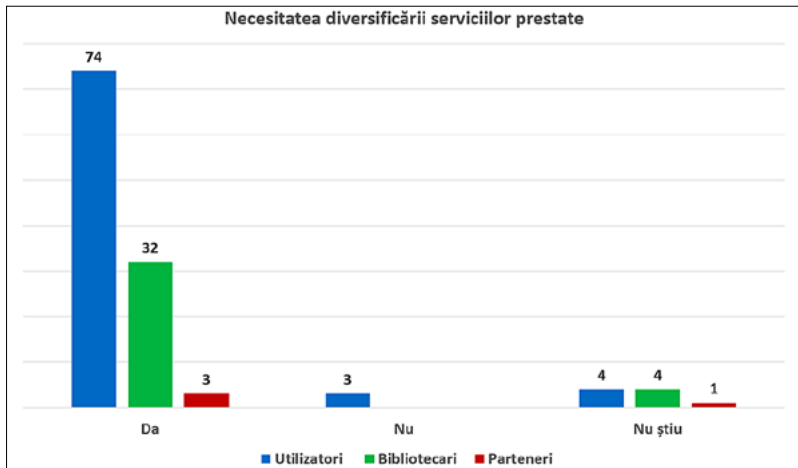

Fig. 8. Percepția comunității asupra diversificării serviciilor ale Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” ca prioritate strategică

tot mai variate ale comunității. Această propunere a primit un sprijin majoritar atât din partea utilizatorilor, partenerilor, cât și a bibliotecarilor, indicând un consens asupra necesității de a extinde și adapta oferta de servicii a bibliotecii pentru a rămâne relevantă și accesibilă pentru toate categoriile de public (Figura 8).

Conform datelor, 74 de utilizatori consideră că diversificarea serviciilor este necesară pentru a spori relevanța și utilitatea bibliotecii. Această susținere majoritară reflectă așteptarea utilizatorilor ca biblioteca să se adapteze mai bine la nevoile actuale și să ofere o gamă variată de activități și resurse care să depășească rolul tradițional de spațiu de lectură și împrumut de cărți. Utilizatorii susțin diversificarea serviciilor, propunând programe interactive pentru copii, cluburi de lectură pentru adulți și cursuri de educație digitală.

Partenerii consideră că biblioteca oferă deja o gamă diversificată de servicii, însă văd potențialul unor colaborări care ar putea susține o diversificare suplimentară. Spre exemplu, partenerii sugerează că biblioteca ar putea dezvolta parteneriate pentru a susține proiecte de finanțare prin granturi, ceea ce ar permite extinderea serviciilor în domenii noi și inovative. Un exemplu specific de serviciu este programul „Te ajut să-ți faci temele”, care vizează sprijinirea elevilor în activitățile de studiu și se aliniază priorităților educaționale ale comunității. Această inițiativă demonstrează capacitatea bibliotecii de a deveni un partener educațional activ și un suport valoros pentru tineri.

Sprijinul pentru diversificarea serviciilor este, de asemenea, foarte puternic în rândul bibliotecarilor. Astfel, 32 de bibliotecari susțin această inițiativă, reflectând o recunoaștere din partea personalului bibliotecii a nevoii de a inova și de a oferi mai multe tipuri de servicii care să răspundă cerințelor diversificate ale publicului. Bibliotecarii subliniază necesitatea coerenței și sustenabilității programelor, recomandând colaborarea cu experți pentru a implementa inițiative relevante și atractive.

Rezultatele sugerează o așteptare clară atât din partea utilizatorilor, partenerilor, cât și a bibliotecarilor, ca biblioteca să evolueze printr-o ofertă de servicii mai diversificată. Această inițiativă de diversificare ar putea include activități educative, culturale și sociale, cum ar fi:

- programe pentru copii și adolescenți, menite să promoveze lectura și creativitatea;
- cluburi de lectură și ateliere de dezvoltare personală pentru adulți, care să ofere un spațiu pentru socializare și schimb de idei;
- cursuri de alfabetizare digitală pentru toate categoriile de vârstă, ajutând comunitatea să se adapteze la noile tehnologii și să utilizeze resursele digitale ale bibliotecii.

Prin adoptarea unor astfel de inițiative, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” nu doar că își extinde rolul de instituție culturală, ci devine un centru comunitar activ, capabil să răspundă nevoilor unei populații diverse. Diversificarea serviciilor va permite bibliotecii să atragă și să fidelizeze un public mai larg, contribuind astfel la consolidarea rolului său ca instituție publică indispensabilă pentru educația și coeziunea comunității.

2.3. Modernizarea infrastructurii

Modernizarea infrastructurii Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” este o inițiativă strategică foarte importantă pentru a susține diversificarea serviciilor și integrarea tehnologiei, reflectând viziunea bibliotecii de a deveni un centru cultural și educațional modern, accesibil și prietenos. Prin actualizarea facilităților și adoptarea unor soluții flexibile, interactive și sustenabile, biblioteca își poate consolida rolul de instituție publică indispensabilă, adaptată cerințelor actuale ale utilizatorilor. Investiția în infrastructură nu doar că îmbunătățește experiența utilizatorilor, dar contribuie și la dezvoltarea unei comunități mai conectate, mai

educate și mai bine informate, consolidând poziția bibliotecii ca pilon al vieții culturale și educaționale locale.

Atât bibliotecarii, partenerii, cât și utilizatorii au indicat necesitatea modernizării infrastructurii, inclusiv reparații și extinderea spațiilor pentru a susține activități interactive și implementarea tehnologiilor moderne.

Modernizarea infrastructurii vizează crearea unui spațiu accesibil, primitor și adaptat nevoilor tuturor categoriilor de utilizatori. Biblioteca trebuie să asigure facilități moderne, inclusiv acces pentru persoanele cu dizabilități, zone de lectură confortabile, spații interactive și locuri de socializare. Un mediu bine amenajat și accesibil poate contribui semnificativ la atragerea unui public mai divers și la crearea unei atmosfere care încurajează lectura, învățarea și interacțiunea socială.

Figura 9 reflectă percepțiile utilizatorilor, bibliotecarilor și partenerilor asupra sediului central actual al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” și opțiunea unui nou spațiu, adaptat cerințelor moderne. Datele indică opinii împărțite, dar cu o susținere considerabilă pentru un nou sediu, 32 de utilizatori, 26 de bibliotecari și 2 parteneri considerând că actualul spațiu este inadecvat, iar 36 de utilizatori, 25 de bibliotecari și 3 parteneri susținând nevoia unei noi locații.

Un nou sediu ar putea oferi avantaje semnificative, cum ar fi spații moderne, mai bine adaptate pentru activități educaționale

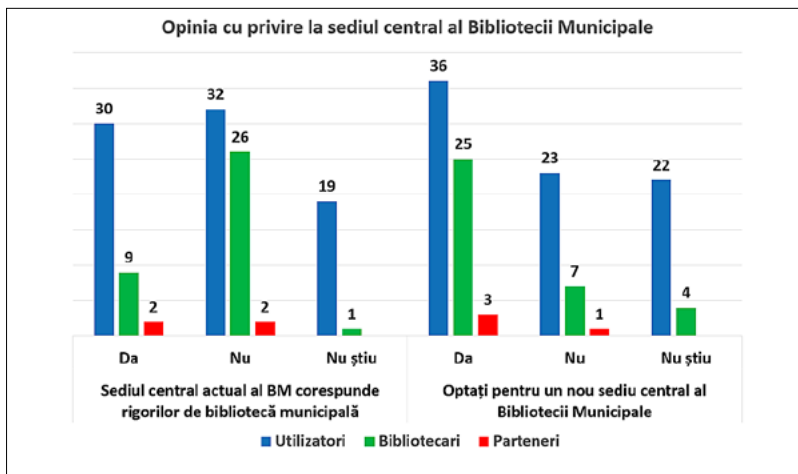

Fig. 9. Percepția respondenților asupra sediului central al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”

și culturale, accesibilitate sporită pentru toate categoriile de utilizatori și integrarea tehnologiilor moderne. De asemenea, un spațiu nou ar putea îmbunătăți experiența utilizatorilor, oferind mai multe facilități și un mediu mai atractiv. Printre comentariile utilizatorilor remarcăm: „De ce se întâmplă că librăriile sunt permanent pline de cumpărători, iar bibliotecile, din păcate, sunt pustii? Cred că unica diferență este designul spațiilor, cel din librării fiind mai atrăgător. Multe biblioteci nu au fost renovate de pe timpurile sovietice. Așa că designul spațiilor este de o prioritate primordială pentru a stimula frecventarea bibliotecii. Eu cred că bibliotecile ar trebui să fie mai populare decât librăriile, având un plus accesibilitatea și oferirea serviciilor gratuite” (profesor de limbă engleză, de 10 ani utilizator al bibliotecii); „Să renoveze spațiile bibliotecii, să le facă cât mai plăcute pentru utilizatori, să apeleze la designeri” (tânără mămică, de 5 ani utilizatoare a bibliotecii); „Este necesară o reparație a spațiilor bibliotecare, aducerea lor la nivel european, mobilierul, dotarea cu tehnică modernă și design modern” (jurist, de 12 ani utilizator al bibliotecii). Din comentariile bibliotecarilor am evidențiat propunerea: „Reorganizarea modernă a spațiilor bibliotecii: spații de lucru pentru angajați, spații izolate moderne, individuale, pentru joc, spații IT confortabile pentru utilizatori; renovarea intrării în bibliotecă; denumirea bibliotecii în format mare, vizibil, indicatoare stradale de orientare spre bibliotecă” (bibliotecar cu funcții de conducere, 20 de ani vechime în domeniu).

Cei care nu optează pentru un sediu central nou al Bibliotecii Municipale apreciază locația centrală, care oferă accesibilitate ridicată, și valoarea istorică a clădirii, care contribuie la identitatea tradițională a bibliotecii și este deja o imagine a bibliotecii. Totuși, chiar și printre cei care nu consideră necesară relocarea, există o dorință puternică pentru modernizarea sediului actual. Aceștia își doresc transformarea locației într-un spațiu modern și inovator, dotat cu tehnologii de ultimă generație și zone adaptate pentru diverse categorii de utilizatori, astfel încât biblioteca să răspundă mai bine cerințelor actuale.

Pentru spațiul modernizat al Bibliotecii Municipale, indiferent că e vorba de spațiul actual sau un spațiu nou, infrastructura ar trebui să includă amenajarea unor zone flexibile, care să poată fi transformate pentru diverse activități. Într-o bibliotecă modernă, un spațiu poate servi la organizarea de conferințe, ateliere de creație, cluburi de lectură sau expoziții. Prin amenajarea unor spații

multifuncționale, biblioteca va putea acomoda o gamă largă de activități și se va putea adapta cu ușurință la nevoile variate ale comunității, menținându-se dinamică și relevantă. Un alt aspect important al modernizării este adoptarea unor practici ecologice și sustenabile.

2.4. Utilizatorii și bibliotecarii – catalizatori pentru dezvoltarea inovativă a BM

Rezultatele sondajului indică o percepție limitată asupra rolului fundamental pe care atât bibliotecarii, cât și utilizatorii îl pot avea în procesul de dezvoltare inovativă a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”. Faptul că doar 5 din 121 de respondenți au identificat bibliotecarii și doar 7 au menționat utilizatorii ca fiind domenii prioritare pentru inovare sugerează o tendință de a asocia inovația cu aspecte mai tehnice, cum ar fi infrastructura, tehnologiile sau colecțiile de resurse.

Această percepție poate fi influențată de mai mulți factori. În cazul bibliotecarilor, numărul redus de mențiuni poate reflecta o apreciere a profesionalismului deja existent, ceea ce îi face pe respondenți să presupună că acest domeniu nu necesită investiții semnificative pentru a contribui la inovare. Totuși, bibliotecarii sunt adesea factorii-cheie în implementarea și susținerea inovațiilor. Formarea continuă a personalului, adaptarea competențelor acestora la cerințele tehnologice și integrarea unor noi metode de interacțiune cu utilizatorii sunt esențiale pentru succesul oricărei strategii inovative.

Literatura de specialitate subliniază că atât bibliotecarii, cât și utilizatorii pot fi factori-cheie în stimularea inovării. Autoarea Sheila Corral [3] argumentează că personalul bibliotecii este un motor al transformării, iar investițiile în formare profesională, creativitate și leadership pot aduce un impact semnificativ. În paralel, implicarea utilizatorilor în procese participative poate oferi o perspectivă directă asupra nevoilor comunității și poate genera idei noi.

În cazul utilizatorilor, numărul limitat de mențiuni subliniază o posibilă subestimare a importanței unei abordări centrate pe comunitate. Utilizatorii nu sunt doar beneficiarii finali ai serviciilor, ci și un factor determinant al relevanței și succesului bibliotecii. Implicarea lor activă în procesul de inovare, prin co-crearea de programe, personalizarea serviciilor și adaptarea acestora la

nevoile în schimbare ale comunității, poate genera o transformare profundă a modului în care biblioteca își îndeplinește misiunea.

O altă direcție importantă este dezvoltarea unui model participativ în cadrul bibliotecii. Utilizatorii trebuie încurajați să contribuie la identificarea și proiectarea soluțiilor inovative, iar bibliotecarii ar trebui implicați direct în procesele de inovare, având acces la resurse și programe care să le stimuleze creativitatea. Promovarea unor inițiative comune între personalul bibliotecii și comunitatea utilizatorilor ar putea întări colaborarea și ar putea contribui la o mai bună recunoaștere a rolului fiecărei părți în dezvoltarea instituției.

Una din opiniile utilizatorilor evidențiază rolul bibliotecarilor în procesul inovativ la BM: „O să pornesc de la înțelepciunea populară, care este valabilă oricând și oriunde: Omul sfințește locul. Deci, oamenii sunt plusvaloarea și magnetii bibliotecilor. 1. Să investească în profesionalizarea continuă a cadrelor sale, oferindu-le posibilitatea să se aprofundeze într-un domeniu care le este pe plac și acela să devină unul din brand-urile filialei/bibliotecii. 2. Să creeze condiții optime de muncă: confort termic și confort psihologic. Acolo unde apar probleme interpersonale, să fie dirijate cu atenție și chiar soluționate cu ajutorul specialiștilor din domeniu (psihologi, mentori, coach etc.) 3. Să fie stimulate/motivate să lucreze ca să nu abandoneze locul de muncă, prin recunoașterea și validarea rezultatelor, prin susținerea morală nu doar din partea directoarei filialei, dar și din partea managementului, prin deplasări prin țară sau străinătate, printr-o primă la sfârșit de an etc. Dacă bibliotecarele vor fi fericite, toate în jur vor merge bine, utilizatorii vor veni cu mai multă plăcere. Apropos, am observat că unele bibliotecare țin prea mult la regulile stricte. Ar fi bine să treacă toate un curs de etică a comunicării cu clienții (acum, sunt specialiști tineri, care vin cu perspective noi, ce țin pasul cu generațiile tinere). În rest, doar respect și plecăciuni pentru munca tuturor bibliotecarelor care-și iubesc și fac meseria cu responsabilitate și abnegație” (angajat, de 35 de ani utilizator al bibliotecii).

Aceste rezultate semnaleză o oportunitate semnificativă pentru Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” de a reevalua și comunica mai bine importanța bibliotecarilor și a utilizatorilor în cadrul strategiilor inovative. Prin plasarea acestor două grupuri în centrul proceselor de dezvoltare, biblioteca ar putea să-și consolideze impactul, să-și extindă relevanța și să răspundă mai eficient nevoilor

comunității. Strategiile viitoare ar trebui să includă inițiative axate pe dezvoltarea profesională a personalului și implicarea utilizatorilor ca parteneri activi în procesul de inovare. Acest lucru ar putea contribui la crearea unui model colaborativ de inovație, care să asigure sustenabilitatea și succesul pe termen lung al bibliotecii.

3. Imaginea Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” – o valoare instituțională

În decursul anilor, Biblioteca „B.P. Hasdeu” și-a construit o reputație solidă în rândul cetățenilor. Această imagine este rezultatul eforturilor continue de a menține un standard ridicat de profesionalism și accesibilitate. O instituție, care a fost constant un sprijin pentru educația formală și informală, nu poate fi decât percepută ca o valoare de neprețuit, mai ales în contextul unei societăți care evoluează rapid. Pentru elaborarea unei strategii de dezvoltare a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” pentru perioada 2024-2028, este necesar să integrăm opinia respondenților cu privire la imaginea bibliotecii ca o valoare instituțională de neprețuit. Această opinie reflectă nu doar percepțiile publicului și ale personalului, ci și așteptările lor pentru viitorul instituției.

Majoritatea bibliotecarilor consideră că imaginea Bibliotecii Municipale este o valoare instituțională de neprețuit, cele mai multe răspunsurilor fiind afirmative. 33 din 36 de bibliotecari sunt de acord cu valoarea instituțională a imaginii Bibliotecii. Acest lucru evidențiază faptul că cei care lucrează direct în cadrul instituției o

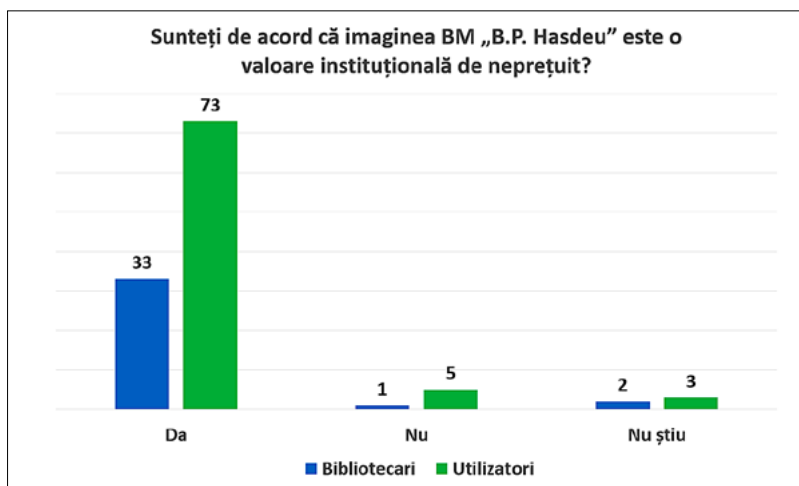

Fig. 10. Opinii privind imaginea instituțională a BM „B.P. Hasdeu”

consideră necesară pentru identitatea profesională și comunitară (Figura 10).

În mod similar, majoritatea utilizatorilor (73 din 81) recunosc importanța imaginii BM ca o valoare instituțională. Totuși, procentul de „Nu” și „Nu știu” este puțin mai mare comparativ cu bibliotecarii, ceea ce poate sugera că unii utilizatori nu au o percepție la fel de clară despre rolul strategic al imaginii instituției.

Atât bibliotecarii cât și utilizatorii au o percepție pozitivă și puternică despre imaginea Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”. Majoritatea respondenților din ambele grupuri consideră imaginea ca fiind o valoare instituțională.

O mică parte a bibliotecarilor și utilizatorilor fie nu sunt siguri de importanța imaginii, fie consideră că aceasta nu este o valoare de mare preț. Totuși, aceste răspunsuri negative sunt mult mai puține comparativ cu răspunsurile afirmative. Aceste date sugerează că atât conducerea bibliotecii, cât și utilizatorii recunosc valoarea simbolică și practică a imaginii instituției, ceea ce poate contribui la strategii viitoare de consolidare a reputației acesteia. Minoritatea care nu este de acord sau nu este sigură indică nevoia unei comunicări mai clare privind contribuția și rolul acestei imagini în comunitate.

Rezultatele sondajului privind modalitățile de fortificare a bunei imagini instituționale a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” evidențiază o varietate de propuneri din partea utilizatorilor și a bibliotecarilor, ceea ce reflectă o percepție diversificată asupra nevoilor și priorităților bibliotecii. Analiza acestor date sugerează mai multe direcții strategice importante.

Una dintre cele mai frecvente sugestii a fost legată de promovarea eficientă a imaginii instituționale prin canale online. Respondenții au indicat rețelele sociale (precum TikTok, Instagram, Facebook și YouTube) ca platforme relevante pentru creșterea vizibilității și atragerea unui public divers. Această propunere evidențiază o oportunitate semnificativă de îmbunătățire a strategiei de comunicare digitală, cu posibilitatea de a angaja personal specializat în marketing online pentru a gestiona această activitate într-un mod profesionist.

Actualizarea și diversificarea colecțiilor de carte reprezintă o altă direcție majoră identificată de respondenți. Utilizatorii au subliniat importanța adaptării colecțiilor la interesele și nevoile comunității, precum și includerea unor cărți valoroase din diferite

domenii ale științei. Această recomandare confirmă rolul central al colecțiilor de calitate în consolidarea imaginii unei biblioteci moderne și relevante.

Organizarea de evenimente culturale bine planificate a fost, de asemenea, menționată frecvent. Respondenții au subliniat necesitatea unor programe inovative și captivante, precum concursuri cu premii, evenimente pentru întreaga familie și activități educaționale. Această strategie ar putea contribui nu doar la promovarea imaginii bibliotecii, ci și la consolidarea relației acesteia cu comunitatea.

O altă propunere importantă a vizat îmbunătățirea spațiilor fizice. Respondenții au indicat necesitatea renovării și modernizării spațiilor existente pentru a oferi un mediu confortabil și atractiv. Aceasta ar putea implica atât modernizarea interioarelor, cât și integrarea unor facilități tehnologice avansate care să sprijine activitățile utilizatorilor.

Respondenții au subliniat și nevoia de investiții în personal. Profesionalismul și deschiderea bibliotecarilor sunt percepute ca elemente esențiale pentru o imagine pozitivă a bibliotecii. Propunerile au inclus creșterea salariilor pentru a atrage și reține personal de înaltă calitate, precum și programe de formare profesională pentru dezvoltarea abilităților tehnologice și de relaționare.

În ceea ce privește parteneriatele, respondenții au menționat importanța colaborărilor cu instituții publice, școli și organizații locale pentru a spori impactul și vizibilitatea activităților bibliotecii. Aceste parteneriate pot contribui la integrarea mai profundă a bibliotecii în comunitate și la diversificarea surselor de finanțare sau resurse.

Astfel, datele evidențiază o direcție clară pentru Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” în vederea îmbunătățirii imaginii sale: investiția în modernizarea infrastructurii, diversificarea colecțiilor, organizarea de evenimente atractive, utilizarea extensivă a canalelor digitale și dezvoltarea personalului. Aceste măsuri, corelate cu o strategie bine definită de marketing și relații publice, pot contribui la consolidarea poziției bibliotecii ca pilon cultural și educațional al comunității. Această abordare holistică ar putea asigura o creștere sustenabilă a relevanței și atractivității instituției în ochii publicului.

Respondenții au oferit un set complex de propuneri care trebuie integrate în strategia de dezvoltare a Bibliotecii Municipale

„B.P. Hasdeu” pentru perioada 2024-2028. O strategie care combină modernizarea tehnologică, promovarea intensă a serviciilor și evenimentele culturale va contribui la fortificarea imaginii instituționale. De asemenea, biblioteca trebuie să investească în personal calificat și în spații atractive, oferind utilizatorilor o experiență completă și relevantă pentru nevoile lor moderne.

Concluzii

Analiza evidențiază importanța planificării strategice în bibliotecă pentru adaptarea serviciilor la cerințele comunității și menținerea relevanței într-un context dinamic. Concluziile cercetării evidențiază atât punctele forte, cât și oportunitățile de dezvoltare strategică pentru Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”. Studiul de caz de la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” reflectă angajamentul instituției de a dezvolta o strategie care să răspundă atât așteptărilor comunității, cât și necesităților de modernizare. Opiniile bibliotecarilor, partenerilor și ale utilizatorilor sugerează o abordare integrată, ce combină eficiența administrativă cu extinderea accesului la resurse moderne și diversificate.

Rezultatele reflectă o percepție pozitivă generală asupra rolului bibliotecii ca pilon educațional, cultural și social în comunitatea chișinăuiană. Serviciile oferite, profesionalismul personalului și diversitatea colecțiilor sunt frecvent menționate ca elemente-cheie care susțin relevanța bibliotecii. În același timp, modernizarea infrastructurii și extinderea dotărilor tehnologice sunt identificate drept direcții prioritare pentru a răspunde cerințelor utilizatorilor contemporani. Necesitatea digitalizării și a inovării se conturează ca fiind centrale pentru adaptarea la tendințele actuale, confirmând interesul publicului și al personalului pentru o transformare orientată către viitor.

Deși utilizatorii și bibliotecarii sunt văzuți ca beneficiari importanți ai proceselor de inovare, sondajul arată că percepția lor ca factori activi în generarea schimbării este limitată. Aceasta indică o oportunitate de a-i implica mai intens în procesele de co-creare a serviciilor și în elaborarea strategiilor de dezvoltare. Prin investiții suplimentare în formarea profesională și în promovarea unei abordări participative, biblioteca poate transforma aceste grupuri în catalizatori ai progresului.

Un alt aspect important este consolidarea imaginii instituționale. Sugestiile respondenților cu privire la promovarea prin

canale digitale, organizarea de evenimente culturale și îmbunătățirea spațiilor bibliotecii oferă direcții concrete pentru fortificarea relației cu comunitatea și creșterea vizibilității publice.

În ansamblu, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” este percepută ca un exemplu de excelență în sectorul bibliotecilor publice. Cu toate acestea, succesul său viitor depinde de capacitatea de a integra tradiția și inovația, de a investi în digitalizare, infrastructură și personal, și de a consolida legăturile cu comunitatea. Strategia pentru perioada 2024-2028 trebuie să reflecte aceste priorități, susținând tranziția bibliotecii către un model sustenabil, incluziv și adaptabil la cerințele unei societăți în continuă schimbare.

Referințe bibliografice

1. ADAMS, Melissa J., FINCH, Matthew, GAMBLE, Bronwen. More than a Game: Scenario Planning, Imagination, and the Public Library's Future. In: *Public Library Quarterly*. 2023, vol. 42, no 6, pp. 665-687. ISSN 1541-1540. DOI: <https://doi.org/10.1080/01616846.2022.2154068>
2. BUCHANAN, Steven, COUSINS, Fionnuala. Evaluating the strategic plans of public libraries: An inspection-based approach. In: *Library & Information Science Research*. 2012, vol. 34, nr. 2, pp. 125-130. ISSN 0740-8188. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.lisr.2011.11.004>
3. CORRALL, Sheila. Strategic planning. In: FEATHER, John and STURGES, Paul. (eds). *International Encyclopedia of Information and Library Science*. Second edition. London, New York: Routledge, 2003, pp. 621-623. ISBN 0-203-40984-1.
4. FERNÁNDEZ HERNÁNDEZ, Sandra, LOBELLE FERNÁNDEZ, Gretel. Proyecciones estratégicas en bibliotecas públicas: qué, cómo y para qué. Un estudio comparativo. In: *Bibliotecas. Anales de investigación*. 2017, vol. 13, nr. 2, pp. 121-136. eISSN 1683-8947. Disponibil: <http://revistas.bnjm.sld.cu/index.php/BAI/article/view/145>
5. FINCH, Matt, RAMIREZ, Rafael. Scenario planning in public libraries: a discussion. In: *Public Library Quarterly*. 2018, vol. 37, nr. 4, pp. 394-407. eISSN 1541-1540. DOI: <https://doi.org/10.1080/01616846.2018.1522229>
6. FRASER-ARNOTT, Melissa. Exploring Public Library Identity Through Mission Statements. In: *Public Library Quarterly*. 2021, 41 (3), pp. 236-256. eISSN 1541-1540. DOI: <https://doi.org/10.1080/01616846.2021.1893568>
7. GORCEAG, Silvia. Planificarea activității în instituțiile infodocumentare – nucleul activității de management. In: *Magazin*

- bibliologic*, 2020, nr. 3-4, pp. 129-139. ISSN 1857-1476. Disponibil: https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/112033
8. IMMORDINO, Kathleen, M., GIGLIOTTI, Ralph, A., RUBEN, Brent, D., TROMP, Sherrie. Evaluating the Impact of Strategic Planning in Higher Education. In: *Educational Planning*. 2016, vol. 23, no 1, pp. 35-47. ISSN 1537-873X. Disponibil: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1208199.pdf> [accesat 27.09.2024]
  9. JOÃO, Manuel da Silva Carvalho. Strategic Planning. In: *Reference Module in Social Sciences*: Elsevier, 2024. eISBN 9780443157851. DOI: <https://doi.org/10.1016/B978-0-443-13701-3.00058-X>
  10. KOSTAGIOLAS, Petros A, KORKIDI, Maria. Strategic planning for municipal libraries in Greece. In: *New Library World*. 2008, vol. 109, no 11/12, pp. 546-558. ISSN 0307-4803. DOI: <https://doi.org/10.1108/03074800810921359>
  11. LEE, Hye-Eun, JEON, Kyungsun, LEE, Jisu. Evolution of strategic issues: a 20-year analysis of public library planning in South Korea. In: *Malaysian Journal of Library and Information Science*. 2023, vol. 28, no 3, pp. 95-111. ISSN 1394-6234. Disponibil: <https://mjlis.um.edu.my/index.php/MJLIS/article/view/44297> [accesat: 27.09.2024]
  12. MANZUCH, Zinaida, MACEVICIUTE, Elena. Library user studies for strategic planning (*Proceedings of ISIC, the Information Behaviour Conference, Leeds, 2-5 September, 2014: Part 1*, (paper isic06). In: *Information Research: An International Electronic Journal*. 2014, vol. 19, nr. 4. eISSN 1368-1613. Disponibil: <http://InformationR.net/ir/19-4/isic/isic06.html> [accesat 12.11.2024]
  13. OSELLA I CLAPAROLS, Ester, PERMANYER I BASTARDAS, Jordi, VILAGROSA ALQUÉZAR, Enric. Instruments bàsics per planificar estratègicament el servei de biblioteca pública. In: *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*. 2009, nr. 23, pp. 1-12. eISSN 1575-5886. Disponibil: <https://raco.cat/index.php/BiD/article/view/144731>
  14. OSOIANU, Vera. O strategie ancorată între necesitățile și posibilitățile locale reale și tendințele domeniului la nivel internațional. In: *Magazin bibliologic*, 2017, nr. 3-4, pp. 16-18. ISSN 1857-1476. Disponibil: https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/62254
  15. PACIOS, Ana R. Public library planning: a routine practice? In: *Library Management*. 2017, vol. 38, no 4/5, pp. 237-247. ISSN 0143-5124. DOI: <https://doi.org/10.1108/LM-12-2016-0101>
  16. SALKIĆ, Ismet. Impact of Strategic Planning on Management of Public Organizations in Bosnia and Herzegovina. In: *Interdisciplinary Description of Complex Systems*. 2014, vol. 12, no 1, pp. 61-77. eISSN 1334-4676. DOI: <http://dx.doi.org/10.7906/indecs.12.1.4>
  17. ȘAPARNIENĖ, Diana, KULIKAUSKIENĖ, Kristina, ALEKSANDRAVIČIŪTĖ, Neringa, MIEŽINIENĖ, Virginija.

- Challenges in Managing Public Library Services Aimed at Ensuring the Well-being of Society in the Context of Emergency Situations. In: *Social Welfare: Interdisciplinary Approach*. 2024, vol. 14, pp. 115-133. eISSN 2424-3876. DOI: <https://doi.org/10.15388/SW.2024.14.8>
18. TAIWO, Akinyele Samuel, IDUNNU, Fasogbon Olufunke. Impact of Strategic Planning on Organizational Performance and Survival. In: *Research Journal of Business Management*. 2007, vol. 1, no 1, pp. 62-71. eISSN 2152-0437. DOI: <https://doi.org/10.3923/rjbm.2007.62.71>
19. TBAISHAT, D. Jordanian Public Libraries in Relation to Achieving SDGs: Shoman Library in Action. In: *Public Library Quarterly*. 2020, vol. 40, nr. 2, pp. 125-143. eISSN 1541-1540. DOI: <https://doi.org/10.1080/01616846.2020.1738836>

CZU: [339.138:02]:027.52(478-25)=135.1

MASCOTA: UN SIMBOL MAI PRIETENOS AL BIBLIOTECII MUNICIPALE „B.P. HASDEU”

*Dr. Mariana HARJEVSCHI,
director general, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”*

Rezumat: În era transformărilor digitale, bibliotecile publice încearcă să-și adapteze instrumentele de comunicare în scopul de a rămâne relevante și atractive pentru comunitate. În acest context, *Strategia de comunicare instituțională a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” (2023-2027)* presupune o inițiativă inovatoare: crearea unei mascote care să devină un simbol mai prietenos al instituției noastre, aplicat în cadrul diverselor acțiuni dedicate publicului. Ideea din spatele acestei inițiative a fost de a personaliza relația bibliotecii cu utilizatorii săi, aducând creativitate, dar și empatie în comunicarea cu publicul. Printr-un design original și o poveste bine conturată, mascota Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” (BM) a fost inspirată din semnul grafic al mărcii BM, fiind inițial reprezentată sub formă de costum.

Cuvinte-cheie: mascotă, bibliotecă publică, marketing de bibliotecă.

Introducere

În ultimii ani, conceptul de *mascotă* în biblioteci a câștigat o popularitate tot mai mare, având un impact semnificativ asupra modului în care aceste instituții interacționează cu publicul. Într-o epocă în care tehnologia se face prezentă tot mai mult în mediul cultural, bibliotecile sunt nevoite să-și regândească strategiile de

atrageră a publicului și să ofere experiențe interactive și atractive. Astfel, o mascotă, de obicei un personaj captivant și ușor recunoscut, are rolul de a crea o conexiune mai umană între bibliotecă și utilizatori (în special, în rândul copiilor sau tinerilor).

Mascotele, numite deseori și *personaje de marcă* sau, în engleză, *spokescharacters* (traducându-se în limba română prin *personaje ambasador*, *personaje reprezentative* sau *personaje simbol*, în funcție de context), au devenit instrumente puternice de marketing [1] în mediul vădit concurențial. Inițial, o mascotă era reprezentată de o

persoană, un animal sau un obiect, folosit ca *purtător de cuvânt* al unei organizații sau al unui produs. Astăzi, acestea sunt adesea animate și adaptate pentru clipuri video televizate sau utilizate în mediul online.

Nu orice afacere are nevoie de o mascotă, dar pentru o companie, mascota poate deveni un element al succesului. Unele instituții utilizează mascota inspirată din logoul lor, altele includ mascota într-o altă formă, dar cu elemente fie simplificate, fie adaptate, păstrând culoarea specifică mărcii. Cu siguranță, mascotele nu sunt pentru orice afacere. Cel mai des, mascotele sunt utilizate în domenii precum sănătate sau asigurări, în domeniul financiar, start-up-uri în sfera IT, servicii digitale și multe altele. Mascotele, de

obicei, sunt create în diferite ipostaze și situații, purtând diferite ținute și variate accesorii.

Experiențele internaționale oferă un model pentru înțelegerea impactului și eficienței mascotelor în biblioteci. De exemplu, în Statele Unite, multe biblioteci au adoptat mascote pentru a atrage tinerii și familiile. Un exemplu notabil este Leul, o mascotă care a fost utilizată la Biblioteca Publică din New York pentru a atrage atenția asupra programelor destinate copiilor. E de remarcat că în fața edificiului bibliotecii scările sunt flancate de două statui care reprezintă niște lei. În Japonia, țară cunoscută pentru dragostea față de personaje adorabile (de exemplu, Hello Kitty, Pikachu), mascotele au un rol foarte important în promovarea și popularizarea bibliotecilor. Instituțiile din diverse regiuni utilizează personaje care sunt adesea inspirate din cultura pop japoneză sau din tradițiile locale. De asemenea, în multe țări europene, cum ar fi Finlanda, bibliotecile au integrat mascote, precum roboți (de exemplu, Tatu, Patu and Veera), în campaniile lor de promovare a lecturii și în organizarea activităților de împrumut de carte.

Tipuri de mascote

Crearea unei mascote pentru bibliotecă presupune nu doar o alegere inspirată a personajului, ci și un proces detaliat de design care să reflecte identitatea echipei, valorile sale și să răspundă nevoilor publicului [2]. De aceea, primul pas în dezvoltarea unei mascote este identificarea tipului de design de personaje care se potrivește cel mai bine obiectivelor instituționale și specificului său. Există mai multe tipuri de design de personaje, fiecare cu particularitățile sale în raport cu publicul său. Fiecare tip necesită un designer cu un set de abilități specifice, capabil să aducă ideea la viață într-un mod atractiv și relevant.

În literatura de specialitate, care reflectă mai mult aplicabilitatea mascotei în diverse instituții sau corporații, sunt recomandate câteva dintre tipurile de design de personaje ce pot fi luate în considerare, deși nu se limitează la acestea:

Designul animat sau stilizat

Acest tip de design se bazează pe forme simple, culori vii și trăsături exagerate, ceea ce face ca personajul să fie imediat recunoscut și ușor de abordat. Mascotele cu un design de acest fel sunt adesea folosite pentru a atrage un public tânăr, deoarece ele sunt prietenoase și vesele. Mascotele sunt construite astfel încât să

fie ușor de recunoscut și să evoce o stare de bine sau de veselie. De asemenea, acest tip de design poate crea o legătură rapidă cu utilizatorii, prin amuzament și simpatie.

Drept exemplu poate servi cunoscutul Mickey Mouse creat de Walt Disney. Mickey are un stil simplu, cu urechi mari și un corp rotund, ușor de recunoscut. Mickey a evoluat de-a lungul decadelor, dar păstrează un stil animat accesibil pentru toate vârstele.

Designul antropomorf sau obiectual

Aceste forme de mascote sunt o modalitate excelentă de a da viață unui brand sau unui concept printr-o reprezentare amuzantă și atractivă. Mascotele de acest fel sunt adesea create pentru a oferi o identitate distinctivă unui obiect sau produs, făcându-l mai ușor de recunoscut și de asociat cu o anumită personalitate. Una dintre cele mai comune tehnici utilizate pentru mascotele-obiecte este antropomorfizarea, care înseamnă atribuirea de trăsături și comportamente umane unui obiect. Aceasta implică dotarea acestuia cu trăsături umane, cum ar fi ochi, gură, mâini sau picioare.

Un exemplu elocvent sunt mascotele M&M's care reprezintă personaje foarte cunoscute, fiecare având trăsături și personalități distincte, care au evoluat de-a lungul timpului. Aceste mascote sunt, de fapt, bomboanele M&M's stilizate, animate, cu caracteristici umane, fiecare dintre ele reprezentând o culoare diferită de bomboane.

Designul super-erou sau persoană

Aceste mascote îmbină trăsături de super-eroi cu o funcționalitate practică, având un impact mare asupra marketingului și a imaginii

brandului. Un exemplu este Mr. Clean utilizat ca simbol al puterii de curățare și al eficienței, iar designul său reflectă aceste calități într-un mod stilizat. Designul său simplu, dar puternic, cu un corp muscular și o față calmă și încrezătoare, reflectă caracterul său de „super-erou” al curățeniei. Mr. Clean este un exemplu de mascote care reînvie ideea de super-erou într-un context complet diferit, aducând o valoare adăugată brandului prin legătura simbolică cu randamentul și curățenia.

Designul cultural sau tradițional

Mascotele cu astfel de design sunt create pentru a reflecta și celebra tradițiile, obiceiurile și simbolurile specifice unei culturi sau comunități. Aceste mascote sunt adesea folosite pentru a promova un anumit brand sau eveniment, dar și pentru a educa și a încuraja aprecierea față de diversitatea culturală. Designul acestora poate include elemente simbolice, culori și forme inspirate din arte tradiționale, istorie sau folclor, având rolul de a transmite un mesaj puternic despre identitatea culturală și valorile unui anumit grup. Aceste mascote sunt ideale și pentru bibliotecile care doresc să îmbine cultura locală cu educația, să promoveze tradițiile și să creeze un sentiment de mândrie națională sau regională. Designerii care se specializează în acest tip de design trebuie să cunoască cultura și istoria locală, pentru a crea personaje autentice și respectuoase. De exemplu, Blogging Wizard instruieste oamenii în ceea ce privește bloggingul și marketingul digital, așa că au reprezentat blogul lor ca o carte și au creat o poziție a personajului care citește cartea. Mascota are trăsături de vrăjitor sau magician, dar într-un stil modern.

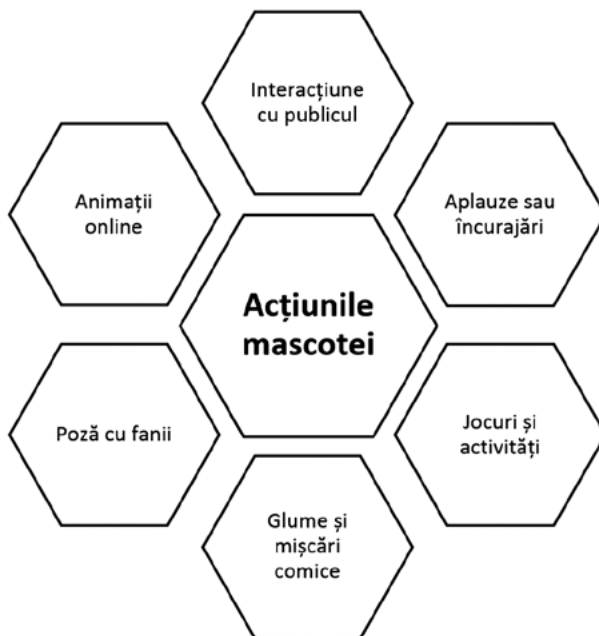

Mascota: trăsături de personalitate, poziții, acțiuni

O mascotă are un rol semnificativ în crearea unei imagini de brand [3], iar trăsăturile de personalitate, pozițiile și acțiunile acesteia sunt esențiale pentru a transmite mesajul dorit și a crea o legătură emoțională cu publicul-țintă. Aceste trăsături sunt determinate de rolul mascotei și de contextul în care aceasta este utilizată. Iată câteva exemple de trăsături de personalitate, poziții și acțiuni care pot fi asociate cu o mascotă, utilizate în cele 4 tipuri menționate mai sus:

Tabelul 1. *Trăsături de personalitate*

Nr.	Caracteristici	Detalii
1	<i>Prietenos și amabil</i>	O mascotă trebuie să fie percepută ca fiind accesibilă și prietenoasă, astfel încât să atragă atenția publicului și să creeze o legătură pozitivă.
2	<i>Energic</i>	Majoritatea mascotelor sunt dinamice, pline de energie și veselie, aducând un zâmbet pe fața celor care le întâlnesc.
3	<i>Încrezător</i>	O mascotă adesea emană încredere, fiind un simbol al forței sau al succesului.
4	<i>Curajos</i>	Dacă mascota reprezintă o echipă sau o cauză, este posibil să aibă trăsătura curajului, simbolizând perseverența în fața provocărilor.
5	<i>Ludic</i>	Mascotele pot fi jucăușe și capabile să se implice în activități amuzante pentru a atrage atenția publicului, în special a copiilor.
6	<i>Optimist</i>	Cu o atitudine pozitivă, mascota poate reprezenta speranța, succesul și gândirea pozitivă.

Tabelul 2. *Acțiunile mascotei*

O mascotă este mai mult decât o simplă figură. Este un personaj plin de personalitate, energie și vitalitate, care pot face o

legătură cu publicul și pot transmite mesaje importante prin comportamentele sale.

Experiența bibliotecilor

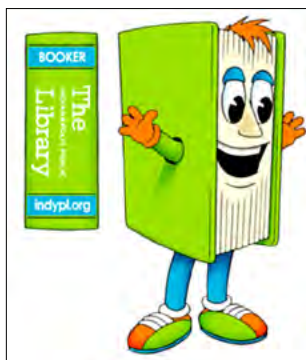
Introducerea unei mascote în bibliotecă s-a dovedit a fi o inițiativă creativă și eficientă pentru consolidarea relației dintre instituție și comunitate. Dincolo de un simplu simbol grafic, mascota devine o punte de legătură între bibliotecă și utilizatorii săi, având un impact semnificativ asupra modului în care instituția este percepută și integrată în viața de zi cu zi.

Experiențele multor biblioteci arată că o mascotă bine concepută crește atractivitatea instituției, mai ales pentru copii și tineri, care sunt mai receptivi la personaje simpatice și prietenoase. De asemenea, o mascotă poate consolida identitatea vizuală și mesajele de comunicare ale echipei, fiind integrată în campanii promoționale, evenimente și materiale educativ-culturale. Totodată, aceasta stimulează participarea comunității prin organizarea de activități interactive, cum ar fi întâlniri cu mascota, concursuri sau povestiri tematice.

Un exemplu remarcabil este Biblioteca Publică din Chicago unde mascota, care este reprezentată de bufniță, este o prezență indispensabilă în toate activitățile, de la campanii de promovare a lecturii până la ateliere creative. Bufnița, care combină elemente culturale locale cu trăsături prietenoase, a transformat percepția bibliotecii drept una mai accesibilă și mai atractivă. Dovezile privind beneficiile mascotei de brand antropomorf și cu referire la cele mai bune practici pentru design și pentru utilizarea acestora sunt extrase din literatura de marketing și cea de psihologie, fiind apoi ilustrate în studii de caz. Toate acestea servesc la îmbunătățirea brandului organizațional, la angajarea emoțională, construirea încrederii, reducerea barierelor de acces la servicii și ghidarea utilizatorilor din perspectiva unui student perpetuu care necesită formare continuă.

Mascotele nu doar că atrag atenția, ci devin și o voce autentică a bibliotecii, transformând-o dintr-un așezământ formal într-un spațiu prietenos și plin de viață. Experiențele pozitive din alte biblioteci demonstrează că un astfel de personaj poate face diferența,

oferind un mod inovator de a conecta generațiile și de a promova lectura. Crearea unei mascote oferă, de asemenea, oportunitatea implicării comunității. Prin concursuri de design sau prin alegerea numelui și poveștii acesteia, utilizatorii devin co-creatori ai identității mărcii, întărindu-și sentimentul de apartenență și participare.

Un alt exemplu de utilizare a mascotei este cel de la Biblioteca Publică din Indianapolis care intenționa să își anime activitățile sale.

Bibliotecarii doreau ca în mascota instituției să fie reflectat elementul cărții; la fel, ideea transformării unei cărți mici în una mare. Instituția avea o mascotă sub forma unei cărți, numită Booker, de aproximativ 20 de ani – aceasta a fost refăcută și duplicată de câteva ori în această perioadă de timp. Booker a fost întotdeauna o mascotă populară. Designerii au conceput-o așa încât mascota să fie transportabilă și să sugereze o carte modernă, cu un design complet nou. Originalul Booker era realizat din culorile primare: roșu, galben și albastru. În final, designerii au optat pentru verde primăvărat, aqua și portocaliu. Bookerul este astăzi o carte „vie”! „Bookerul are niște pantofi foarte șic și o coafură frumoasă!”, spun bibliotecarii și utilizatorii.

Experiența Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” din Chișinău

Strategia de comunicare instituțională a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” (2023-2027) [5] a propus o inițiativă inovatoare în

2022: crearea unei mascote care să devină un simbol mai prietenos al instituției noastre, aplicat în cadrul diverselor acțiuni dedicate publicului. Un produs nou, Mascota instituțională a fost lansată chiar de Ziua Națională a Lecturii [4], la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, unde s-a citit împreună cu cei mici din cartea lui Iulian Filip, alături de autor.

Mascota instituțională reprezintă o carte, care aduce plus valoare în recunoașterea identității instituției, oferindu-i caracter și personalitate organizațională. Totodată, aceasta este creată și cu scopul de a face o conexiune fizică și

emoțională pozitivă și prietenoasă cu utilizatorii.

Astăzi, mascota este un obiect masiv, dar cu o interfață zâmbitoare, realizată în gama cromatică reprezentativă pentru Biblioteca Municipală, care te face să zâmbești împreună cu ea și să-ți faci un selfie.

Această idee se aliniază misiunii de a atrage noi categorii de utilizatori, în special tineri și copii, pentru care o mascotă carismatică poate deveni un element de identificare și un ambasador al lecturii. Prin prezența sa la evenimente, în materialele promoționale sau chiar în spațiile virtuale ale bibliotecii, mascota va aduce un plus de dinamism și unicitate comunicării noastre.

Lansarea acestei inițiative marchează un pas important în implementarea Strategiei de comunicare și în transformarea bibliotecii într-un punct central al comunității, unde tradiția și modernitatea se îmbină armonios.

Referințe bibliografice

1. BOKUNIEWICZ, Audrey. Library Clue: Bringing Fun Back to the Library. In: *ILA Reporter*. 2023, vol. 41, no. 4, pp. 20-23.
2. BUTLER, Julianna M. et al. Addressing Social Dilemmas with Mascots, Information, and Graphics. In: *Economic Inquiry*. 2020, vol. 58, no. 1, pp. 150-168. EBSCOhost: <https://doi.org/10.1111/ecin.12783>
3. BENNETT, David E., Paula THOMPSON. Use of Anthropomorphic Brand Mascots for Student Motivation and Engagement: A Promotional Case Study With Pablo the Penguin at the University of Portsmouth Library. In: *New Review of Academic Librarianship*. 2016, vol. 22, nr. 2/3, pp. 225-237. EBSCOhost: <https://doi.org/10.1080/13614533.2016.1162179>
4. *Raport de activitate 2023 / Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”*. Responsabil de ediție: dr. Mariana Harjevschi ; membrii echipei: Elena Butucel, Natalia Cauliuc, Ana Chioresco [et al.]. Chișinău: S.n., 2023. 350 p. Online. Disponibil: <https://hapes.hasdeu.md/handle/123456789/496> [accesat 22.03.2025].
5. *Strategia de comunicare instituțională (2023-2027)*. Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”. Elaborat de Constantin MARIN. Coordonator Elena BUTUCEL. Chișinău, 2024. 48 p.

МАСКОТ КАК ИННОВАЦИОННЫЙ ЭЛЕМЕНТ ЭФФЕКТИВНЫХ МАРКЕТИНГОВЫХ КОММУНИКАЦИЙ ОРГАНИЗАЦИИ

*Елена РАЙЛЯН, др. конф., АSEM
Ольга КИРИЦА, дизайнер*

Rezumat: Articolul abordează subiectul utilizării mascotelor în lumea modernă. Sunt reflectate rolul, semnificația și evoluția caracterului mărcii în organizațiile axate pe servicii. Avantajele unei mascote și locul acesteia în comunicațiile de marketing integrate ale unei organizații contribuie la recunoașterea și poziționarea acesteia pe piață. Este prezentat un algoritm pentru crearea unei mascote pentru o companie care furnizează servicii și se concluzionează că o strategie de promovare a bibliotecii bazată pe un caracter puternic de marcă duce la o loialitate sporită a utilizatorilor.

Cuvinte-cheie: mascotă, caracter de marcă, marketing integrat, identitate vizuală, servicii, promovarea bibliotecii, strategie de comunicare, poziționare pe piață.

В XXI веке успешное развитие компаний, предоставляющих товары и услуги, в значительной мере, зависит от эффективного комплекса маркетинговых коммуникаций этих организаций. В условиях жесткой конкуренции, насыщенности рынков, ограниченности временных ресурсов у пользователей, эффективная коммуникация с потребителями становится основой для стабильного функционирования организации и включает такие средства продвижения, как: реклама, стимулирование сбыта, PR, личные продажи и директ-маркетинг.

Привлечь и удержать пользователя в зоне интересов организации достаточно сложно, особенно это касается компаний, предоставляющих услуги. Организации, предоставляющие услуги, обязательно должны учитывать их особенности: неосвязаемость, невозможность хранения, неотделимость от источника, непостоянство качества, отсутствие права собственности. Так, предоставляя театральные, концертные, библиотечные и др. услуги, мы обязательно должны учитывать эти особенности. Например, библиотечная или театральная услуги частично неосвязаемы, качество их может меняться;

они не материальны, поэтому их продвижение требует особого подхода.

Неосязаемость создает дополнительные трудности при предоставлении услуг. Поэтому целью, например, библиотечных специалистов является повышение степени осязаемости услуги в той или иной степени.

В последние десятилетия все больше организаций начинают использовать в своей политике продвижения такой инновационный элемент как *маскот*, или *бренд-персонаж*, который эмоционально воздействует на пользователя библиотеки, позволяя создать связь между библиотекой и пользователями и формируя их лояльность.

Так, Пайроа и Арунрангсиведа [1] определяют брендový маскот как мультяшный персонаж, который создан для рекламных или маркетинговых целей. С. Ваттанарак и другие в своем исследовании описывают брендový маскот как тип символа, используемого в качестве маркетингового инструмента для представления продукта [2].

В основу маскота могут быть положены прототипы людей или герои, аккумулирующие ценности, идеи и символы организации. Функции маскота отражены на Рисунке 1.

Маскот чаще используется организациями, которые функционируют на конкурентном рынке, обращаются часто к молодой аудитории, предлагают сложные услуги.

Образ маскота маркетологи активно используют в рекламе, мероприятиях PR, сувенирах, размещают в брендбуке. Компании также создают ростовые куклы героев для офлайн-мероприятий [7]. История зафиксировала первое использование маскота в 1877 году, когда Генри Сеймур придумал использовать персонажа Quaker Man в индустрии

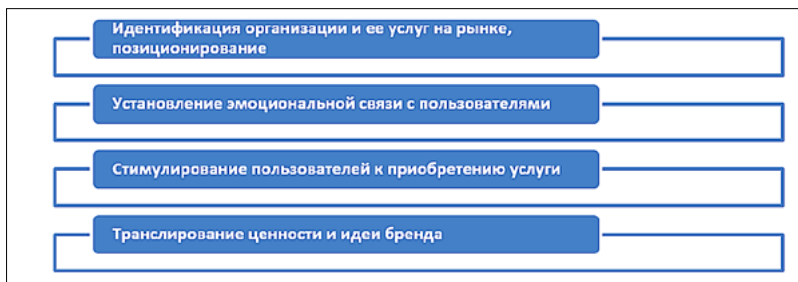

Рис. 1. Функции маскота
 Источник: разработка авторов

Рис. 2. The story of Mr. & Mrs. Met
 Источник: <https://www.mlb.com/mets/fans/the-story-of-mr-met>

производства овсяных хлопьев. В начале XX века уже в спортивную среду маскот вновь вернулся как своего рода талисман команды, приносящий удачу. Костюмированные маскоты начали впоследствии активно использовать в спорте. Так, в 1964 году «Нью-Йорк Мэт» впервые представил трехмерного талисмана Мэта (Рис.2). Он приносил удачу команде и развлекал зрителей, привлекая большое число болельщиков. С тех пор многие спортивные клубы используют маскот. Их популярность сейчас вышла за рамки спортивной индустрии. Маскот занял прочные позиции в органи-

зации Олимпийских игр. Каждая страна создавала своего персонажа с отсылками к локальным традициям (Рис.3).

Со временем персонажи стали отвоевывать новые территории и «перекочевывать» на упаковки товаров. Кролик Квики, изображенный на упаковке Nesquik, например, приглашает детей перед употреблением какао разгадать ребус, напечатанный на коробке. Следующим шагом в эволюции маскота одновременно с развитием полиграфии и цифровых технологий стало появление персонажа в буклетах, наружной рекламе, на стикерах. Маскот является неотъемлемой

Рис. 3. Олимпийские игры в 1980, 1996, 2016, 2022, 2024 годах в Москве, Атланте, Рио, Катаре, Париже и эволюция маскота от красочного рисунка до 3D изображения

Источник: <https://olympique.ca/2022/11/14/voici-les-mascottes-de-paris-2024-les-phryges/>

частью айдентики компании, поэтому он должен гармонично вписываться в общий концепт, цветовую гамму и философию бренда.

Активное пользование соцсетями вносит свои коррективы. Когда-то в далеком 1995 году конфеты M&M's почти не продавались, пока компания не поменяла стратегию. Сейчас же у Красного и Желтого драже из M&M's более 10 млн. подписчиков в Facebook. Исследования, которые проводила аналитическая компания Convince & Convert, показали, что посты в соцсетях с изображением маскота или от его имени повышают вовлеченность на 51%.

Функциональная роль маскота:

- супер-герой, который решает проблемы потребителя с помощью продукта компании;
- друг, который развлекает и предлагает игру;
- эксперт, который подскажет, поможет, поделится знаниями.

Если охват целевой аудитории – дети, то в контексте современной жизни это уже необходимость, а не инновация. Что говорить, если даже Католическая церковь представила миру своего официального маскота?! Это Люче. Она паломник и аниме-лицо Года надежды 2025. Она «позволит нам говорить с более молодыми поколениями о такой теме, как надежда», заявил представитель Ватикана (Рис. 4) [4].

Первое появление маскота формирует постепенное привыкание к новому элементу в бренде организации. Если среди потенциальных потребителей много детей и подростков, то их эмоциональная вовлеченность и любовь к забавным персонажам помогают быстрее и ярче развивать историю персонажа.

Маскот пока мало используется библиотеками в нашей стране (Рис. 5). Однако данный мощный инструмент продвижения активно используется за рубежом.

Рис. 4. Люче – мультяшная девочка паломница, маскот Ватикана

Источник: <https://www.kommersant.ru/doc/7267264>

Рис. 5. *Cărturică*, mascot Municipalной библиотеки им Б. П. Хаидеу, Кишинев
Источник: разработано авторами

У маскота любого бренда есть своя история и динамичное существование в рамках бренда. Для маскота продумывают не только внешность, характер и роль, но и точки контакта с пользователями:

1. Реальный сценический костюм или грим и человек-аниматор, перед которым стоит задача привлекать внимание в местах скопления людей (мероприятия, представления, чемпионаты, масштабные праздники и конкурсы). Его роль скорее развлекательная, поскольку в полной экипировке не всегда удобно и легко двигаться, говорить и долго удерживать внимание.
2. Персонаж, отрисованный в нескольких позах и с разным выражением лица/морды. Он мелькает в контекстной рекламе, может транслировать одну-две фразы и несет разный посыл эмоций; способен привлечь потенциальных пользователей, которые физически не присутствовали на мероприятии или конкурсе.
3. Анимирование маскота с помощью моушн-дизайна. Персонаж, который двигается, мимикой и жестами может рассказать историю бренда так, как не расскажет ни один буклет.

Развитие маскота претерпевает в последнее время значительные изменения благодаря развитию информационных технологий, которые позволяют посредством анимации «оживить» персонаж, сделать его ближе к пользователям. И вот уже маскот двигается, говорит, вызывает эмоции, продает услуги – буквально имеет возможность войти в каждый дом и каждый смартфон.

За время своего развития маскот стал не только элементом фирменного стиля компаний, но и инструментом маркетинговых коммуникаций посредством постоянного визуального присутствия. Это и заставки на сайтах, и посты в соцсетях. Маскот помогает создать единую визуальную

историю, позволяет удерживать внимание пользователей новыми деталями, мимикой, словами. Развитие моушн-дизайна как раз и вызвало новый всплеск интереса к анимированным маскотам. Они активно используются на различных языковых площадках и как бы опекают пользователя (например, зеленая сова в Duolingo: она плачет, если пользователь пропускает урок). Чаще всего используются 2D персонажи, так как они быстрее отрисовываются дизайнером и сайт их легче загружает, что очень важно для веб-анимации.

Для больших билбордов визуальный ряд интереснее и ярче с реалистичной картинкой 3D. В разработанной линии маскота допустимы и более упрощенные варианты, и более сложные – главное, чтобы маскот был узнаваемым. Несмотря на приятный визуал, маскот создается не для улучшения внешних аспектов бренда, а для налаживания коммуникации с целевой аудиторией. Это дополнительный инструмент эмоционального воздействия с целью роста лояльности и увеличения числа пользователей. Маркетинговая кампания определяет, каким образом будет использоваться маскот.

Запоминающийся образ маскота может использоваться библиотекой в любых маркетинговых инструментах: в печатной рекламе услуг, в директ-маркетинге при использовании социальных сетей, на сайте, в мероприятиях PR (например, в День открытых дверей), в стимулировании участия пользователей в конкурсах и т.д. Маскот может быть ведущим элементом рекламной кампании библиотеки. С развитием цифровых технологий бренд-персонаж будет активно использоваться в играх и различных приложениях библиотеки (Рис. 6 и 7).

Рис. 6. Использование маскота в различных средствах продвижения
 Источник: разработано авторами

Рис. 7. Сувенирная продукция с изображением маскота к Олимпийским Играм 2024. Стикер с маскотом университета. Персонаж театрального центра.

Источники: <https://bit.ly/3GB9JL8> ; <https://bit.ly/3GuXIqv>

Разработка и использование маскота должна стать составной частью интегрированных маркетинговых коммуникаций, коммуникационной стратегии библиотеки. Маскот должен гармонично сочетаться с остальными элементами комплекса продвижения: рекламой, стимулированием сбыта, PR, директ-маркетингом. Все эти элементы, включая маскот, должны нести общие идеи и ценности бренда. Создание маскота не ограничивается разовым использованием – он становится важным элементом образа бренда. Постоянное использование маскота в разных коммуникационных каналах позволит создать прочную ассоциацию с брендом.

Алгоритм создания маскота представлен на Рисунке 8:

Изучение целевой аудитории: деятельность по разработке бренд-персонажа следует начинать с маркетингового

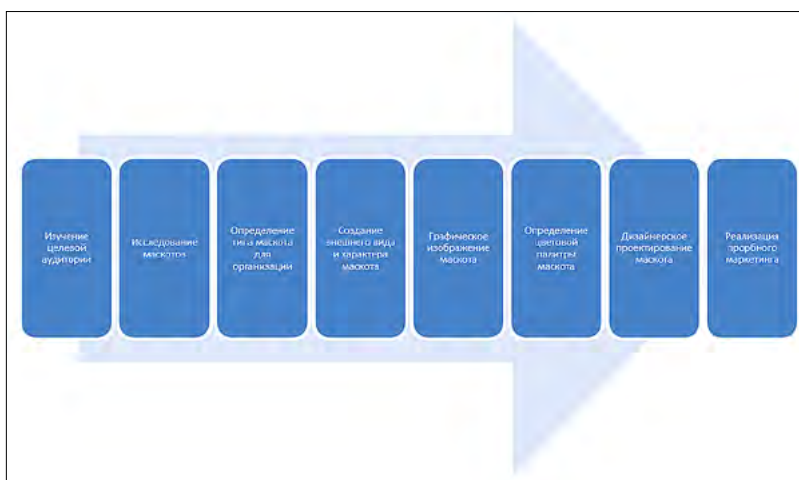

Рис. 8. Алгоритм создания маскота
Источник: разработано авторами

исследования целевых сегментов – различных групп пользователей: их видения библиотеки, театра, музыкального клуба, ассоциаций, связанных с компанией и их отношения к предложенным вариантам маскота.

Исследование маскотов: на данном этапе необходимо изучить рыночные тенденции в создании маскотов, изучить опыт других организаций, изучить лучшие запоминающиеся маскоты и понять причины их популярности среди пользователей.

Определение типа маскота для организации: методом мозгового штурма команда должна определить, чей образ выбрать в качестве бренд-персонажа организации – объект, человек или животное.

Создание внешнего вида и характера маскота: этот этап предусматривает детальное описание внешности персонажа, его одежды, характера, что он будет говорить и как двигаться, то есть создание концепции маскота.

Создание графического изображения маскота: изучив референсы, создаем графические образы маскота в движении, в разных позициях, образах и мимике; образ должен нести в себе идеи и ценности бренда и соответствовать корпоративному стилю.

Определение цветовой палитры маскота: цветовое решение в создании маскота должно гармонично сочетаться с цветовой символикой бренда компании, отражать характер и черты бренда. Чтобы добиться максимального эффекта и узнаваемости, целесообразно использовать цвета бренда по всем направлениям – в маскоте, целевых страницах, продуктах и т. д. (Рис. 9). Следует изучить восприятие различных цветов пользователями [5].

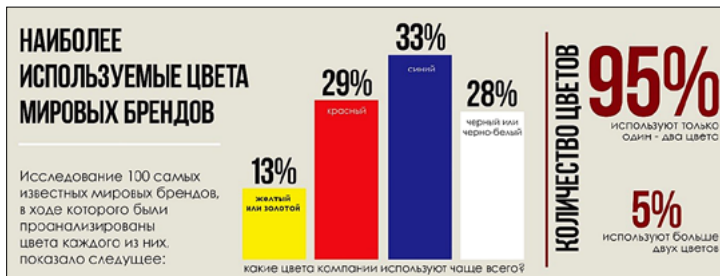

Рис. 9. Цвет в брендинге компании
 Источник: <https://www.entrepreneur.com>

Дизайнерское проектирование маскота: на базе истории бренда организации, мозгового штурма, результатов исследований и набросков дизайнер создает несколько вариантов изображения бренд-персонажа.

Реализация пробного маркетинга: на данном этапе проводится тестирование маскота и корректировки в его образе. Мониторинг взаимодействия с маскотом, опрос, сбор отзывов, фидбэк от пользователей компании – все это может стать базой для создания окончательно варианта маскота. Важно понимать, что маскот – образ динамичный, во внешность и характер которого можно добавлять новые детали.

При создании маскота следует избегать таких ошибок, как: сложность восприятия, отсутствие взаимосвязи с брендом организации, отсутствие яркой индивидуальности, низкое качество дизайна, слабая адаптивность.

После внедрения маскота в жизнь компании, работа над его внешностью и характером не заканчивается. С одной стороны, маскот видоизменяется в своей жизненной истории. С другой стороны, в рамках маркетинговой кампании можно вводить дополнительных героев, но оставлять основного персонажа. Систематический анализ того, как аудитория взаимодействует с маскотом и какой отклик он находит у пользователей, позволяет бренду всегда идти в ногу со временем [8].

Наблюдая активное развитие нейросетей, компьютерной графики и спроса молодого поколения на виртуальную нишу, в ближайшие годы можно ожидать уверенной экспансии цифровых персонажей в наше поле восприятия. Виртуальный персонаж может реалистично общаться с подписчиками, делать обзоры книг, фильмов, спектаклей, рассказывать широкой аудитории о новинках, участвовать в коллаборациях с известными людьми и т. д. [5].

И, хотя создание маскота не является обязательным элементом стратегии продвижения организации, разработка и использование уникального бренд-персонажа положительно влияет на популярность компании и достижение ею маркетинговых целей. Маскот укрепляет эмоциональную связь между библиотекой и ее пользователями, повышает их вовлеченность в коммуникацию с организацией. Стратегия продвижения библиотеки на базе сильного бренд-персонажа приведет в результате к росту лояльности пользователей, а

также к росту присутствия организации на информационном рынке страны за счет увеличения узнаваемости бренда.

Библиография

1. PAIROA, I., ARUNRANGSIWED, P. The effect of brand mascots on consumers' purchasing behaviors. In: *International Journal of Economics and Management Engineering*. 2016, nr. 5, pp. 1702-1705. [accesat 04.05.2024].
2. The story of Mr. & Mrs. Met. Online. Disponibil: <https://www.mlb.com/mets/fans/the-story-of-mr-met> [accesat 04.05.2024].
3. WATTANARAK, S., PICHEDPAN, A., KHEAKAO, J. 2019. Mascots as Semiotic Communication in Tourism Promotion: A Case of Thailand. In: *Anpor-Arsa Annual Conference*, Chiang Mai. Thailand, 2022, pp. 151-161.
4. Ватикан представил мультяшный маскот Луче. Online. Disponibil: <https://www.kommersant.ru/doc/7267264> [accesat 04.05.2024].
5. ДЕМИДОВА, И. Что такое маскот бренда и зачем он нужен. Примеры известных персонажей. Online. Disponibil: <https://www.rbc.ru/life/news/67616af89a79473785fa1f04> [accesat 04.05.2024].
6. КЛЕТ, М., ТХОРИКОВ, Б. Использование нейросетевых и когнитивных технологий для разработки бренд-персонажей. Online. Disponibil: <https://cyberleninka.ru/article/n/ispolzovanie-neyrosetevyh-i-kognitivnyh-tehnologiy-dlya-razrabotki-brend-personazhey/viewer> [accesat 04.05.2024].
7. Маскот: словарь маркетолога. Online. Disponibil: <https://www.unisender.com/ru/glossary/cto-takoe-mascot-zachem-on-nuzhen-kompanii/#anchor-1> [accesat 04.05.2024].
8. Маскот: как повысить узнаваемость бренда. Online. Disponibil: https://packer-dv.ru/useful_articles/maskot-kak-povysit-uznavaemost-brenda [accesat 04.05.2024].
9. Цвет имеет значение. Online. Disponibil: <https://www.entrepreneur.com> [accesat 04.05.2024].

BIBLIOTECA ȘI PODCASTINGUL

Ludmila PĂNZARI,
director adjunct al BM „B.P. Hasdeu”

Rezumat: Podcasturile au luat cu asalt lumea digitală, conținutul audio crescând rapid în popularitate și devenind o alegere preferată pentru consumul de informații și divertisment. Formatele podcasturilor variază de la interviuri și storytelling la masterclassuri, cu episoade de 20-40 de minute sau short-casturi de sub 6 minute. Pentru a realiza un podcast, este necesar un microfon și software precum Audacity, iar distribuția se face pe platforme ca Spotify sau YouTube. Un exemplu notabil este Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, care din 2010 a început să exploreze podcasturile, iar în 2018 a publicat pe platforma Podbean un podcast din categoriile conversațional, interviu și raport. Biblioteca promovează literatura și patrimoniul cultural, având publicate 58 de episoade pe Podbean (1486 de descărcări) și pe canalul de YouTube (cu 688812 vizualizări pentru episoadele de podcast). Podcasturile diversifică serviciile bibliotecilor, atrag un public divers și susțin învățarea comunitară.

Cuvinte-cheie: podcasting, biblioteci, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, conținut audio, promovare culturală, interviuri, storytelling, Podbean, YouTube, SoundCloud, învățare comunitară.

În ultimii ani, podcasturile au luat cu asalt lumea digitală, conținutul audio crescând în popularitate. Podcasturile și cărțile audio au devenit alegerea preferată pentru doritorii de informații și divertisment.

Conform definiției din Wikipedia, podcasting este „o metodă de distribuție și amenajare pe internet a fișierelor în format audio, prin intermediul tehnologiei Web-Feed și a formatelor de sindicalizare de conținut (RSS, ATOM)”¹. Cu alte cuvinte, un podcast este un mediu audio (uneori și video) pentru conținut creativ sau „o formă de difuzare audio pe web”².

În 2004, jurnalistul de la *The Guardian* Ben Hammersley [8], în articolul său *Audible revolution*, a semnalat apariția acestui fenomen. Compania americană *Audible*, care vindea cărți audio posibil de descărcat, și-a lărgit piața de desfacere, vânzând și programe radio. Era vorba despre abonamente la înregistrările emisiunilor posturilor de radio americane populare pe atunci și la versiunile

¹ *Podcast*. Online. Disponibil: <https://en.wikipedia.org/wiki/Podcast> [accesat 2024-04-04]

² *Un Podcast c'est quoi?* Disponibil: <https://imagescreations.fr> [accesat 2024-06-04]

audio ale ziarelor *New York Times* și *Wall Street Journal*. În scurt timp, aceste înregistrări s-au dovedit a fi extrem de populare. Fiind în căutarea unei denumiri pentru acest fenomen, autorul articolului alegea din mai multe variante: – *Audioblogging?* *Podcasting?* *GuerillaMedia?* A doua opțiune – un cuvânt derivat din numele popularului *iPod* player și din termenul de difuzare/transmisie (*casting*) – a fost cea pe care o utilizăm și astăzi.

Podcastingul a început să se dezvolte după anul 2005, când cea mai nouă versiune iTunes de la Apple a început să aibă această funcție. În acea perioadă, podcasturile erau o continuare online a programelor radio obișnuite, audiate pe playere MP3.

Industria podcasturilor a cunoscut o schimbare majoră de popularitate în 2023. Aproximativ 38% dintre mărci au încercat, pentru prima dată, acest format de publicitate, ceea ce este cu 19% mai mult decât în 2022. Datele statistice oferite de Backlinko [17] demonstrează cât de populare sunt podcasturile:

- în prezent, în lume există peste 5 milioane de podcasturi, cu peste 70 de milioane de episoade;
- aproximativ 3 milioane de podcasturi sunt active;
- aproape 30 de milioane de episoade au fost publicate în 2023;
- podcasturile sunt disponibile în peste 100 de limbi;
- ascultătorul petrece în medie 7 ore pe săptămână ascultând podcastul preferat;
- podcasturile depășesc numărul cărților audio în proporție aproximativă de 6:1;
- prevalează episoadele cu durata între 20-40 de minute;

Probabil că nu există un singur răspuns corect la întrebarea despre popularitatea podcasturilor în afară de câteva ipoteze. Mulți atribuie noua creștere a popularității formatului unei creșteri a fluxului de informații. În fiecare zi, apare o cantitate mare de conținut nou. Oamenii pur și simplu nu au timp să se familiarizeze cu toate informațiile primite și tind să urmărească doar subiectele de care sunt interesați. Pe de altă parte, publicul este obișnuit cu faptul că informațiile noi sunt disponibile în regim 24/7 și mulți combină ascultarea podcasturilor cu alte activități, inclusiv ca fundal. Acest lucru este confirmat de rezultatele unui studiu realizat de Reuters Institute în 2023 [13]: 46% dintre respondenți au răspuns că principalul motiv pentru a asculta podcasturi este dorința de a fi la curent cu toate tendințele actuale în zona lor de interes. În același timp, 64% dintre

respondenți ascultă podcasturi în timp ce sunt acasă: în timp ce fac curățenie, gătesc sau în timp ce beau o ceașcă de cafea dimineața³.

Formatul podcastului

Podcasturile au început doar ca un mediu audio. Cu toate acestea, odată cu popularitatea lor tot mai mare, multe podcasturi au adoptat *podcastingul video* ca o modalitate de a ieși în evidență și de a ajunge la un public și mai mare. Acest tip de podcasturi este găzduit de YouTube, Vimeo și pe alte platforme similare.

Nu există o regulă strictă referitor la formatul podcastului. Acesta poate fi despre un singur subiect sau subiecte diferite în fiecare episod. Podcasturile pot fi de diferite tipuri (asemănător cărților, filmelor etc.), mărimi, formate, tonalitate.

Cele mai populare *formate* sunt:

- conversație sau conversațional (două persoane dezbate anumite subiecte) – format tradițional;
- interviu (cel mai popular în România, cu un prezentator și un invitat);
- talk show sau panel (o gazdă are mai mulți invitați), discuție cu participarea mai multor persoane;
- monolog – gazda abordează un subiect particular interesant sau de divertisment în mai multe episoade;
- storytelling;
- „teatralizate” (istorii în episoade);
- masterclass (podcast educativ) – transmiterea cunoștințelor;
- raport – reportaj despre un eveniment, o analiză etc.;
- hibrid (pot fi utilizate diferite stiluri);
- „reutilizat” – creatorii de conținut transformă conținutul existent în episoade de podcast. De exemplu, gazdele pot cita postări și articole pe blog în timpul podcastului. Acest lucru permite publicului să interacționeze cu conținutul în formatul preferat sau pot fi create versiuni audio ale evenimentelor înregistrate.

Durata unui podcast

Referindu-ne la durata unui podcast, constatăm că nici aici nu sunt reguli stricte. Episoadele pot dura atât cât este nevoie. Cele mai populare podcasturi au o durată cuprinsă între 20 și 40 de

³ https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/2023-06/Digital_News_Report_2023.pdf

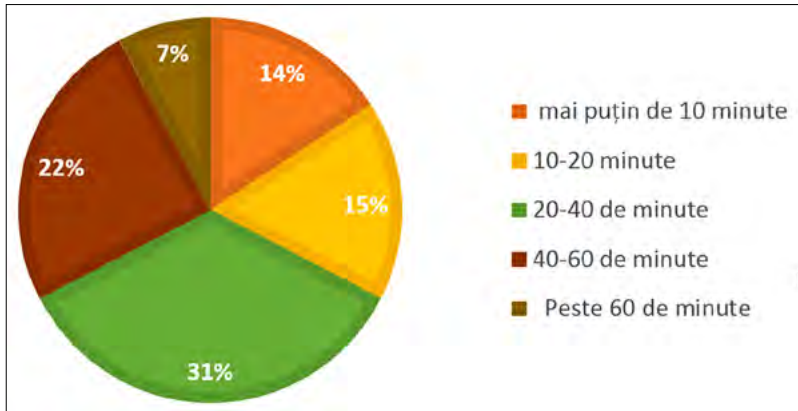

Fig. 1

minute. Altele durează 60 de minute. Un podcast de o oră poate fi la fel de reușit ca unul care durează mai puțin de 20 de minute. Există și un format special pentru podcasturi scurte (*shortcast*) de 6 minute maximum.

Cele mai frecvente durate ale episoadelor, care au reieșit din ghidul elaborat de una din cele mai populare platforme de podcasting Buzzsprout [11], sunt prezentate în Fig. 1.

Realizarea podcastului

Un avantaj al podcastingului este că se poate face într-un mod simplu, fără mari investiții. Doar cu câteva tehnologii de bază, oricine poate începe un podcast. Bineînțeles că, pentru a oferi un sunet mai bun și opțiuni de înregistrare mai convenabile, este necesară o finanțare. Singura piesă tehnologică necesară pentru a înregistra sunetul pentru podcast este un *microfon*. Tipul de microfon achiziționat depinde de utilizare. Poate fi utilizat cel din interiorul telefonului sau al computerului. Un microfon extern, fie într-un recorder portabil, fie unul care se conectează prin cabluri USB, va îmbunătăți calitatea sunetului. La fel, este utilă și utilizarea unui *pop filtru*, care oferă protecție pentru microfon împotriva aerului în mișcare rapidă, cum ar fi vântul sau vorbirea umană aspirată.

Încă un element necesar pentru producătorii de podcasturi este un *software de editare* care permite să prelucreze, să îmbunătățească calitatea sunetului și să adauge fundal muzical sau alte sunete și efecte. Sunt disponibile multe opțiuni gratuite, una dintre cele mai populare fiind open-source Audacity, Adobe Audition, Pro Tools First, GarageBand ș.a.

Un aspect important, care se referă la crearea conținutului propriu-zis al podcastului, reprezintă etapele de creare ale podcastului, care includ următoarele elemente: denumire de podcast, format (monolog, interviu, mai multe gazde, narativ sau o combinație dintre toate acestea), descrierea podcastului și grupul-țintă, designul pentru coperta podcastului, dar și pentru prezentarea fișei episodului și a.

Platforme de găzduire

După realizare, pentru a câștiga o audiență, importantă este alegerea *platformei de găzduire*. Podcasterii pot alege dintr-o gamă largă de platforme de găzduire: BuzzSprout, Podbean, SoundCloud, Sreaker, Blubrry, Spotify ș.a. Podcasturile video pot fi încărcate și vizionate pe YouTube, Twitch, Instagram etc.

Biblioteca și podcastingul

Dacă ne întrebăm despre legăturile dintre biblioteci și podcasturi, nu vom avea un răspuns prompt și clar.

„Bibliotecile și podcasturile au potențialul unui facilitator remarcabil al cunoașterii/învățării. Ambele se bucură de satisfacerea curiozităților și explorarea propriei imaginații prin citire, participarea la un program sau crearea unui obiect în cadrul unui makerspace”, susține bibliotecarul american Steve Thomas [15], manager la Gwinnett County (GA) Public Library, în articolul Library-Podcast Intersections.

Bibliotecile dețin informații, activitatea lor este multilaterală. Podcasturile sunt parte a cunoștințelor digitale de astăzi. În acest sens, bibliotecarii sunt cele mai indicate persoane care pot utiliza această modalitate de a-și promova activitatea. Cu atât mai mult că un podcast poate fi, de asemenea, un instrument puternic de marketing. Lansarea unui podcast poate ajuta la atragerea unui nou public sau menținerea conexiunii cu publicul.

Podcasturile despre cărți și literatură reprezintă o metodă simplă și eficientă de a cunoaște apariții noi, de a-și lărgi orizonturile și a vedea unele opere cunoscute din alt unghi de vedere. Podcasturile oferă, de asemenea, un mod inventiv de a spune o poveste.

Despre ce poate spune biblioteca într-un podcast?

Biblioteca, în esență, nu este doar o colecție de cărți, dar și o instituție care asigură mijloacele pentru a dezvolta și a contextualiza noi cunoștințe. În mod similar, un podcast nu este doar un fișier audio distribuit pe internet, dar și un instrument care creează conversații, generează idei și concepte noi. Experimente cu podcastingul au întreprins mai multe biblioteci peste puțin timp după lansarea fenomenului.

Dacă urmărim clasificarea podcasturilor de bibliotecă oferită de Steve Thomas [15], atunci *interviurile și întâlnirile cu scriitorii* sunt subiecte ale podcasturilor din categoria celor *destinate utilizatorilor* la Biblioteca Congresului, Biblioteca Publică din Los Angeles (ALoud), Biblioteca Gratuită de la Biblioteca Liberă din Philadelphia, Biblioteca Publică din New York ș.a. [3].

Alte biblioteci colectează și diseminează subiecte ce țin de *patrimoniul cultural și istoria locală*. Bibliotecile publice lecturează cărți, făcând o selecție creativă a titlurilor și, în același timp, *recomandând cărțile din colecție*. Bibliotecile din Noua Zeelandă și Statele Unite ale Americii creează podcasturi din categoria *formare* [15], oferind materiale de instruire utilizatorilor săi, cum ar fi tururi de orientare și tutoriale de folosire a catalogului online. De asemenea, bibliotecile realizează podcasturi dedicate evenimentelor organizate de biblioteci.

Pe lângă biblioteci, și alte instituții legate de carte au început să ofere acest tip de conținut: Compania OverDrive (*Professional Book Nerds*⁴) oferă *recomandări* din partea personalului OverDrive, iar Harper-Collins lansează podcastul *Library Love Fest*⁵, care se concentrează exclusiv pe titlurile din catalogul său, oferind și o privire interioară asupra procesului de scriere, invitând editorii și autorii cu care lucrează.

În esență, conținutul reflectat în podcasturi se referă la întregă activitate a bibliotecii, evocând aspecte legate de:

- promovarea cărților noi, a lucrărilor clasice;
- promovarea scriitorilor clasici atât din trecut, cât și contemporani, invitați în cadrul podcastului;

⁴ *Professional Book Nerds*. An official Evergreen Podcasts signature program. Disponibil: <https://professionalbooknerds.com/> [accesat 2024-04-04]

⁵ *Library Love Fest*. [Site]. Disponibil: <https://www.librarylovefest.com/> [accesat 2024-04-04]

- literatură științifică, educațională, de specialitate pentru diferite domenii de formare;
- evenimente interesante din trecutul și viitorul bibliotecii, articole, filme și muzică;
- curiozități din viața bibliotecii;
- știri legate de mediul profesional și impactul acestora asupra vieții bibliotecarilor etc.

Podcasturi la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”

Bibliotecarii de la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” (BM) au făcut cunoștință cu podcasturile în 2010, la cinci ani de la lansarea fenomenului, atunci când în alte țări ele erau deja produse și în biblioteci. Putem însă constata că atunci implementarea lor la noi era problematică din motivul că lipseau dispozitivele necesare pentru a realiza podcasturi.

Pe parcursul mai multor ani, biblioteca a avut o relație fructuoasă cu mass media. Interviuurile cu scriitori și bibliotecari și reportajele despre carte și lectură, programe, lansări și Gala Premiilor Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” pentru debut, despre orașul Chișinău (ciclul „Străzile Chișinăului”), sinteze despre simpozioane și cenacluri – majoritatea acestor înregistrări erau realizate de jurnalista Zinaida Izbaș și difuzate în cadrul emisiunilor de la Radio Moldova. Aceste conținuturi au stat la baza creării arhivei de înregistrări sonore și au motivat căutarea platformelor de găzduire corespunzătoare. Biblioteca a ales platforma Podbean⁶, pentru că aceasta oferea un plan gratuit, însă limitat ca durata de timp a înregistrărilor, dar care permitea distribuirea conținutului și colectarea datelor statistice.

Primul podcast al BM, publicat pe platforma de publicare și promovare a podcasturilor Podbean, lansat în mai 2018, este un podcast audio din categoria *conversațional, interviu și raport*.

În 2024, canalul Bibliotecii Municipale pe *Podbean* a înregistrat 58 de podcasturi, integrate și pe pagina web a bibliotecii (hasdeu.md), care au fost descărcate de 1486 de ori.

Un alt canal de podcast, creat (în 2020, în plină pandemie) de bibliotecarii Bibliotecii „Liviu Rebreanu”, este găzduit pe platforma *SoundCloud* și conține 13 podcasturi, care ca format corespund categoriei *lectura cărților pentru copii*: seria „Ce ai face

⁶ PODBEAN. [Site]. Disponibil: <https://www.podbean.com/> [accesat 2024-03-30]

dacă” (6 episoade), „Povești populare”, „Poezii celebre de Grigore Vieru”, fragmente din cărțile lui Aurelian Silvestru și Ioana Chicet-Macoveiciuc. Podcasturile au fost audiate de 6154 de ori, acumulând 50 de like-uri.

La sfârșitul anului 2023, canalele YouTube ale filialelor BM au fost optimizate din punctul de vedere al creării și organizării podcasturilor. Optimizarea era necesară, pentru că în perioada pandemică Biblioteca Municipală a creat un masiv de conținut video, sistematizarea și clasificarea cărui era o necesitate. Acest conținut se concentrează pe diverse tematici: de la subiecte legate de bibliotecă, evenimente, întâlniri cu personalități, la cărți și literatură, tradiții populare și altele, organizate în 3338 episoade de podcasturi, vizionate de 688 812 de ori.

Podcasturile „Soliloc la bibliotecă”, „De-ale scriitorilor” (Biblioteca Centrală), „Miercurea cărților din biblioteca ta”, „Monolog de joi” (Biblioteca „Onisifor Ghibu”), „Confesiuni în bibliotecă” (Biblioteca „Alba Iulia”), „Transcendența eminesciană”, „Evenimente CAIME” (Centrul Academic Internațional „Mihai Eminescu”), „Podcasturile educative” (Biblioteca „Liviu Rebreanu”), „LiteraTur” (Secția „Memoria Chișinăului”) etc. promovează cartea, literatura și scriitorii. Programele și serviciile de lectură, tutorialele, prezentarea bibliotecii, întâlnirile și interviuri cu personalități sunt alte subiecte de podcasturi.

Podcasturile create sunt destinate diferitor categorii de utilizatori: tineri și adulți, persoane de diferite naționalități, cercetători, toți cei care sunt interesați de istoria locală.

Limba podcasturilor este diferită: română, rusă, ucraineană. Iar operele lecturate și discutate sunt din literatura română, rusă, ucraineană, poloneză, găgăuză etc.

Este evident că formatul de podcasturi este acum popular și că acest tip de conținut trebuie dezvoltat. BM implementează cu pricepere podcasturi în structura serviciilor sale. Finanțarea scăzută și schimbările tehnologice impun bibliotecile să devină mai creative și inovatoare, utilizând toate oportunitățile pentru a rămâne un suport pentru învățare și dezvoltare a comunității. Podcasturile oferă oportunități practic nelimitate pentru biblioteci – fie că furnizează conținut educațional, fie că oferă instruire sau divertisment. Concentrându-se pe nevoile comunităților, bibliotecile pot folosi podcasturi pentru a ajunge la clienți care ar putea să nu ajungă fizic în bibliotecă, dar s-ar putea bucura în continuare

de serviciile acesteia. Investiția în podcasturi astăzi este doar unul dintre numeroasele exemple ale evoluției serviciilor de bibliotecă și a diversificării formatelor de conținut.

Referințe bibliografice

1. BREITMAN, Kendall. *How to start a Podcast: Complete Step-by-Step Guide for 2024*. Online. (May 2, 2024). Disponibil: <https://riverside.fm/blog/how-to-start-a-podcast> [accesat 04.05.2024].
2. *Ce este un podcast și de ce ai nevoie ca să poți face unul*. Online. (02 februarie 2023). Disponibil: <https://ishoot.ro/blog/ce-este-un-podcast-i-de-ce-ai-nevoie-ca-s-poi-face-unul/> [accesat 04.04.2024].
3. DOWLING, Brendan. Engaging Patrons with Library Podcasts. Online. *Public Libraries Online*. 2017, October 6. Disponibil: <https://publiclibrariesonline.org/2017/10/engaging-patrons-with-library-podcasts/> [accesat 04.04.2024].
4. DUJOL, Lionel. *Accès aux savoirs et pouvoir d'agir citoyen : le défi des bibliothèques au sein d'une société numérique*. Blog post. 12 Juillet 2023. Disponibil: <https://labibapprivoisee.wordpress.com/2023/07/12/acces-aux-savoirs-et-pouvoir-dagir-citoyen-le-defi-des-bibliotheques-au-sein-dune-societe-numerique/#more-1556> [accesat 01.03.2024].
5. EVANS, Rachel. Tech, Tips, and Ideas for Podcasting with or without a Studio. *Computers in Libraries*. 2018, 38, no. 6 (July/August), pp. 4-7. Disponibil: <https://www.infotoday.com/cilmag/jul18/Evans--Tech-Tips-and-Ideas-for-Podcasting-With-or-Without-a-Studio.shtml> [accesat 01.03.2024].
6. GODIN, Francois. YouTube en BU: de l'offre à la production de contenus, quelle stratégie adopter dans l'accès à l'information et l'apprentissage. Online. Mars 2023. Disponibil: <https://www.enssib.fr/bibliotheque-numerique/documents/71197-youtu-be-en-bu-de-l-offre-a-la-production-de-contenus-quelle-strategie-adopter-dans-l-acces-a-l-information-et-l-apprentissage.pdf> [accesat 10.04.2024]
7. GORDON-MURNANE, Laura. Saying 'I Do' to Podcasting: Another 'Next Big Thing' for Librarians? *Searcher: The Magazine for Database Professionals*. 2005, 13, pp. 44-51. Disponibil: <https://research.ebsco.com/c/lfs3af/viewer/html/swqpszlhn> [accesat 01.03.2024].
8. HAMMERSEY, Ben. Audible revolution. *The Guardian*. 2004, 12 February. Disponibil: <https://www.theguardian.com/media/2004/feb/12/broadcasting.digitalmedia> [accesat 01.03.2024].
9. HENNIG, Nicole. Diverse and Accessible Podcasts: How to find episodes for all audiences. *American Libraries Magazine*. 2017, March 1. Disponibil: <https://americanlibrariesmagazine>.

- [org/2017/03/01/diverse-and-accessible-podcasts/](https://www.buzzsprout.com/blog/how-to-start-a-podcast) [accesat 01.03.2024].
10. HENNIG, Nicole. Podcast Literacy: Educational, Accessible, and Diverse Podcasts for Library Users. *Library Technology Reports*. 2017, 53, no. 2 (February/March). Disponibil: <https://shorturl.at/uNTW1> [accesat 01.03.2024].
  11. *How to Start a Podcast: Complete Step-by-Step Guide* [2024]. Online (2024). Disponibil: <https://www.buzzsprout.com/blog/how-to-start-a-podcast> [accesat 01.03.2024].
  12. *Lista actualizată a podcasturilor din Moldova pe care merită să le urmărești*. Online (2022). Disponibil: <https://diez.md/2022/09/03/audio-video-lista-actualizata-a-podcast-urilor-din-moldova-pe-care-merita-sa-le-urmaresti/> [accesat 10.04.2024].
  13. NEWMAN, Nic; FLETCHER, Richard; EDDY, Kirsten; ROBERTSON, Craig T. and NIELSEN, Rasmus Kleis. Reuters Institute Digital News Report 2023. Online (2023). Disponibil: [https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/2023-06/Digital News Report 2023.pdf](https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/2023-06/Digital%20News%20Report%202023.pdf); [https://DOI: 10.60625/risj-p6es-hb13](https://doi.org/10.60625/risj-p6es-hb13) [accesat: 10.04.2024].
  14. SHEWALE, Rohit. *Podcast Statistics 2024 (Listeners, Growth & Trends)*. Online (March 25, 2024). Disponibil: <https://www.demandpage.com/podcast-statistics/> [accesat 10.04.2024].
  15. THOMAS, Steve. Hearing Voices: Librarian-Produced Podcasts. *American Libraries Magazine*. 2016, January 4. Disponibil: <http://americanlibrariesmagazine.org/2016/01/04/hearing-voices-librarian-produced-podcasts> [accesat 01.03.2024].
  16. *Totul despre podcast și podcasting*. Online (mai, 2024). Disponibil: <https://promusicprod.ro/totul-despre-podcast-si-podcasting/#-Ce-este-un-podcast> [accesat 04.05.2024].
  17. *Podcast Statistics You Need To Know*. Online (Last updated Jan. 29, 2024). Disponibil: <https://backlinko.com/podcast-stats> [accesat 10.04.2024].
  18. YouTube Creators. *Difuzarea prin podcasting pe YouTube*. Online. Disponibil: https://www.YouTube.com/intl/ro_ALL/creators/podcasts/ [accesat 04.04.2024].

CZU: 027.52(478-25):[021:001.89]=135.1

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ
„B.P. HASDEU” –
INSTITUȚIE BAZATĂ PE IDEI
(despre organizarea *Târgului de idei*, 2023)

Dr. Mariana HARJEVSCHI,
director general, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”

Rezumat: Târgul de idei „Biblioteca pentru comunitate”, organizat de Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, cu ocazia aniversării a 146 de ani de la fondare, a fost o platformă de promovare a inovației prin contribuțiile celor 27 de filiale din rețeaua BM. Șefi de bibliotecă, șefi de secție și bibliotecari au prezentat 27 de proiecte creative, acoperind domenii precum inovația în serviciile educaționale, cultura și creativitatea, tehnologia digitală, conservarea patrimoniului, serviciile sociale și de sănătate, spațiile și mediile de învățare, precum și proiectele de dezvoltare și modernizare. Evenimentul a stimulat colaborarea și creativitatea, consolidând rolul bibliotecii ca centru de învățare și adaptare la nevoile comunității.

Cuvinte-cheie: Târgul de idei, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, servicii comunitare, educație digitală, colaborare, proiecte educaționale.

Introducere

În contextul instituțiilor publice, în special al bibliotecilor, o preocupare constantă a liderilor este cum să implice angajații în adoptarea și implementarea ideilor inovatoare ce pot sprijini eficiența și dezvoltarea organizațională. În acest sens, un instrument util care a reieșit din experiențele unor instituții publice și private este organizarea *târgurilor de idei*. Aceste târguri nu sunt doar un mod de a alinia echipele la viziunea și valorile organizației, dar și o metodă de a promova idei bune, pentru a fi aplicate în întreaga instituție.

În sectorul privat, schimbările de direcție sunt, de obicei, mai ușor de implementat, iar managerii și angajații pot fi „împinși” sau „inspirati” să adopte noi idei, fiind responsabili de implementarea

acestora prin alocarea bugetelor potrivite. Totuși, în mediul instituțional public, cum sunt bibliotecile, acest model poate fi mai greu de aplicat din cauza specificității și structurilor adesea rigide. Așadar, liderii din domeniul bibliotecilor, ca și cei din alte instituții publice, au început să adopte o abordare stimulatorie care presupune motivarea angajaților și dinamizarea activităților, care pot aduce schimbări în comportamente, dar și implementa noi servicii, reanima spații etc.

Această metodă de încurajare a angajaților de a participa activ la procesul de inovare, făcându-i să simtă că ideile lor sunt valoroase și că pot aduce o schimbare reală în activitatea zilnică a bibliotecii, a devenit aplicabilă și în bibliotecile publice. Experiența organizării unui *Târg de idei*, prin care angajații bibliotecilor au fost încurajați să-și exprime sugestiile și să participe la dezvoltarea unor soluții pentru îmbunătățirea serviciilor sau a proceselor interne a fost inițiat în Republica Moldova prin intermediul Programului Novateca. Evenimentele în formatul târgurilor – Târgul inovațiilor de bibliotecă (2013), Târgul Partenerilor de bibliotecă (2016), Târgul „Biblioteca altfel” (2018) etc. – au fost un mediu în care ideile inovatoare au fost prezentate în diverse moduri: la stand, în formă interactivă teatralizată, printr-un video etc., iar angajații au fost motivați să fie cât mai creativi pentru a demonstra succesul instituției fondatorilor, partenerilor, utilizatorilor. La fel, în cadrul Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, au fost organizate Taraba serviciilor de bibliotecă (2016) și Talciokul științific (2018). Cheia succesului a fost crearea unui mediu care să sprijine și să încurajeze ideile inovatoare, în care toți membrii echipei se simțeau implicați și apreciați.

Experiența Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” continuă să fie un spațiu al creativității, inovației și implicării comunitare. Ediția din 2023 a Târgului de idei „Biblioteca pentru comunitate”, organizat cu ocazia marcării celor 146 de ani de la fondarea instituției, a reprezentat o platformă unică dedicată schimbului de idei inovatoare, soluțiilor creative și programelor de impact care poate transforma bibliotecile din rețeaua municipiului Chișinău.

Evenimentul și-a propus să reunească membrii ai echipei bibliotecii, manageri, bibliotecari și parteneri, pentru a împărtăși idei de proiecte, a discuta noi oportunități de interacțiune cu

utilizatorii și a inspira noi inițiative. Târgul a pus în prim-plan idei care nu au fost aplicate de biblioteci, oferind exemple și modele sustenabile. Prin acest eveniment, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” și-a reafirmat rolul său central în promovarea inovației și educației pe tot parcursul vieții, încurajând atât creativitatea, cât și dialogul constructiv.

Cele 27 de biblioteci publice din rețeaua de biblioteci municipale a demonstrat un potențial imens pentru inovație și colaborare, iar *Târgul de idei* a fost perceput ca o activitate interactivă pentru bibliotecari, oferindu-le ocazia să-și prezinte ideile și să primească feedback constructiv din partea colegilor, inclusiv a reprezentanților comunității locale.

Evenimentul a reunit bibliotecari, utilizatori, lideri comunitari și parteneri locali într-o atmosferă prietenoasă și inspirațională. Participanții au avut ocazia să prezinte 27 idei de proiecte prin postere, prezentări orale și demonstrații practice. Proiectele au reprezentat o diversitate impresionantă de inițiative care au demonstrat creativitate, abordări inovatoare și dorința de adaptare la nevoile actuale ale comunității. Proiectele s-au orientat spre a aduce tehnologia și inovația în biblioteci, de a organiza inițiative culturale, proiecte axate pe educație și dezvoltare personală. La fel, unii membri ai echipei au prezentat proiecte de promovare inedită a colecțiilor și a resurselor bibliotecii și cele axate pe reabilitarea spațiilor și serviciilor comunitare. Fiecare idee a avut la bază următoarele aspecte definitorii: *originalitate, impactul asupra comunității, fezabilitatea implementării, sustenabilitatea proiectului și idei remarcabile.*

Tabel 1. Lista ideilor prezentate la Târg

Nr.	Idee	Autor/ autoare	Filială/secție	Funcție
1.	Achitarea instantă a serviciilor și taxelor Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”	Gabriela Bulduma	Secția Tehnologia Informației	Șef serviciu
2.	Atelier de creație „Meșteșuguri de carte”	Liuba Ciobanu	Biblioteca „Ovidius”	Șef bibliotecă
3.	Atelier de podcasturi	Clavdia Cărăruș	Biblioteca „Maria Drăgan”	Șef sector

Nr.	Idee	Autor/ autoare	Filială/secție	Funcție
4.	Biblioteca generează „Povești de succes”	Natalia Cauliuc	Secția Dezvoltare Servicii	Șef secție
5.	Biblioteca IT: Deschide ușile cunoașterii tehnologice	Andrian Bocancea	Biblioteca „Târgu Mureș”	Bibliotecar
6.	Cartea ieșită din bibliotecă: 20 de pași pentru o bună editare	Elena Ungureanu	Secția studii și cercetări	Șef secție
7.	Colecția „Voci celebre muzicale”	Anastasia Moldovanu	Biblioteca de Arte „Tudor Arghezi”	Șef bibliotecă
8.	Conservarea colecției speciale	Elena Dabija	Centrul Academic Internațional „Mihai Eminescu”	Șef bibliotecă
9.	Eco-lectoriu pentru cei mici	Tamara Dunaeva	Biblioteca „M. Lomonosov”	Șef sector
10.	Educația sexuală a tinerilor prin intermediul bibliotecii	Svetlana Gumeni	Biblioteca „Adam Mickiewicz”	Șef bibliotecă
11.	Fabrica de texte	Ludmila Enachi	Biblioteca „Târgoviște”	Bibliotecar
12.	Gastronomie printre cărți	Ludmila Dogotari	Biblioteca „Codru”	Șef bibliotecă
13.	Generația NEXT	Ana Bevziuc	Biblioteca „Lesia Ukrainka”	Bibliotecar
14.	Cursul de limbă găgăuză	Angela Vintilă	Biblioteca „M. Ciachir”	Șef bibliotecă
15.	Inteligență artificială în bibliotecă	Evelina Bocancea	Secția Tehnologia Informației	Șef serviciu
16.	Labbuk pe TikTok	Ludmila Oleinic	Secția Managementul Resurselor informaționale	Șef serviciu
17.	Modernizarea Bibliotecii „Hristo Botev”	Angela Olărescu	Biblioteca „Hristo Botev”	Șef bibliotecă
18.	Pe scurt despre ChatGPT	Elena Ungureanu	Secția studii și cercetări	Șef secție

Nr.	Idee	Autor/ autoare	Filială/secție	Funcție
19.	Repozitoriu instituțional tematic (juridic)	Elena Zavtoni	Biblioteca Publică de Drept	Șef bibliotecă
20.	Sărbătorile care ne unesc	Zinovia Russu	Biblioteca „Vissarion Belinski”	Șef sector
21.	Scuarul „Biblioteca”	Cristina Dicusar	Secția „Memoria Chișinăului”	Bibliograf
22.	Serviciul „BIBLIO Fashion”	Natalia Sofroni	Biblioteca „Traian”	Șef bibliotecă
23.	Serviciul „Suflete deschise”	Natalia Gaina	Biblioteca „Valentin Ignatenco”	Șef bibliotecă
24.	Serviciul Do-Re-Mi	Valentina Țîra	Biblioteca „Liviu Rebreanu”	Șef sector
25.	Sfatul medicului	Lilia Beșan	Biblioteca „Ștefan cel Mare”	Șef sector
26.	Spațiu liniștit	Maria Bivol	Biblioteca Centrală	Șef serviciu
27.	Кукольный театр в библиотеке	Ecaretina Luchianet	Biblioteca „I. Mangher”	Șef sector

Participanții au dat dovadă de ingeniozitate și creativitate. Analizând spectrul funcțiilor, acestea reflectă un echilibru între conducere strategică și execuție operațională din cadrul bibliotecilor-filiale și secții, ceea ce semnifică proporționalitate în modul lor de inițiere. Diversitatea tematică a proiectelor demonstrează o capacitate extinsă de adaptare la cerințele moderne și un focus pe inovare și implicare comunitară. Majoritatea participanților au fost în poziții de șefi de bibliotecă, șef secție sau sector, evidențind implicarea liderilor în transformarea serviciilor bibliotecii, demonstrând o preocupare constantă pentru digitalizare și inovație. Această varietate profesională, mai exact combinarea funcțiilor de șefi și bibliotecari, subliniază o colaborare între leadership și personalul de execuție, esențială pentru succesul proiectelor.

Multitudinea de proiecte propuse de echipele bibliotecilor și secțiilor au fost diverse, acoperind tematici precum: inovație în serviciile educaționale, cultură și creativitate, tehnologie și inovații digitale, conservare și prezervare a patrimoniului, servicii sociale

și de sănătate, spații și medii de învățare, proiecte de dezvoltare și modernizare etc.

Proiectele au adus în vizor *inovația*, punând accent pe transformarea procesului educațional prin abordări creative. Serviciile prezentate au scos în vizor deschiderea bibliotecilor în dezvoltarea competențelor utilizatorilor, fie prin integrarea tehnologiilor moderne, fie prin implementarea unor metode interactive de învățare. Impactul lor este semnificativ datorită capacității de a stimula învățarea activă și de a crea oportunități de formare continuă pentru diverse categorii sociale.

Tabel 2. Descrierea ideilor prezentate la Târg

Serviciul	Descrierea
<i>Inovație și educație</i> aduc un element educativ sau formativ și sunt inovative din punctul de vedere al metodologiei sau al scopului.	
Serviciul „Suflete deschise”	Serviciu psihologic pentru copiii-pacienți, dar și părinți internați cu copiii în spital. Prin acest serviciu, copiii și părinții primesc sprijinul necesar pentru a depăși dificultățile emoționale și pentru a-și îmbunătăți relațiile și starea de bine.
Atelier de podcasturi	Crearea și prezentarea de către utilizatori a poveștilor din colecția bibliotecii, create de utilizatori și bibliotecari în cadrul atelierelor de lectură.
Biblioteca IT: Deschide ușile cunoașterii tehnologice	Destinat adolescenților de 14+ ani, serviciul acoperă o gamă largă de abilități tehnologice, inclusiv dezvoltarea de aplicații mobile, modelarea 3D, crearea site-urilor web, crearea aplicațiilor mobile interactive, învățarea limbajului de programare Python pentru dezvoltarea de aplicații și proiecte creative.
Eco-lectoriu pentru cei mici	Program educațional inovator este conceput pentru a însuși valori ecologice copiilor de vârstă preșcolară prin ateliere interactive și creative care promovează ideea de eco-rezistență.
Educația sexuală a tinerilor prin intermediul bibliotecii	Serviciul, realizat în parteneriat cu Centrul de Informare în Domeniul Sănătății Reproductive, desfășoară un studiu comprehensiv pentru a evalua nivelul de cunoștințe al tinerilor despre educația sexuală, chestionând peste 350 de preadolescenți și tineri din grupuri de risc.
Inițierea Cursului de limbă găgăuză	Serviciul urmărește să promoveze diversitatea culturală și lingvistică prin oferirea unor cursuri dedicate învățării limbii găgăuze. Este adresat persoanelor interesate să descopere limba și cultura găgăuză fie din motive profesionale, fie din dorința de a interacționa mai bine cu comunitatea găgăuză.

Serviciul	Descrierea
„Fabrica de texte”	Serviciul va oferi utilizatorilor rezumate audio, care vor dezvolta aptitudinile de lectură și capacitatea de analiză a operelor literare. Va perfecționa dicția, se va preda arta vorbirii; prin activități, se va îmbogăți vocabularul.
<i>Cultură și creativitate sunt centrate pe stimularea creativității și promovarea culturii, accentul fiind pus pe activități recreative și educative.</i>	
Atelier de Creație „Meșteșuguri de carte”	Atelierul axat pe crearea accesoriilor din mărgel, dar și pe realizarea de cărți minuscule, care vor deveni bijuterii, promovând lecturile și stimulând interesul adolescenților pentru cărți.
„Biblioteca generează Povești de succes”	Bibliotecarii sunt apreciați în comunitate. Însă ceea ce le lipsește este autoaprecierea și capacitatea de a-și promova munca, iar „Povestea de succes” devine o modalitate prin care aceștia își pot afirma valoarea și contribuția în dezvoltarea serviciilor bibliotecii.
Generația NEXT	Serviciu dedicat unei abordări moderne de petrecere a timpului liber prin activități precum jocuri de societate, loto intelectual, lecturi recomandate și misiuni interactive. Inițiativa îmbină activitățile mentale și fizice, adaptându-se nevoilor unei generații în schimbare și promovând o dezvoltare armonioasă.
Serviciul Do Re Mi	Serviciul promovează muzica și beneficiile acesteia în dezvoltarea cognitivă și emoțională a copiilor cu vârste între 7 și 12 ani, prin activități interactive de învățare a cântatului, ritmului și teoriei muzicale. Participanții vor explora instrumente muzicale, compozitori clasici și cântece tradiționale, învățând să se relaxeze și să aprecieze diversitatea culturală prin muzică.
Кукольный театр в библиотеке	Teatrul de păpuși în bibliotecă se va afla în strânsă legătură cu operele literare. Spectacolele în limbile română, engleză și rusă (ebraică – în măsura posibilităților) despre importanța de a dezvălui valorile etice, estetice, morale.
<i>Tehnologie și inovații digitale sunt orientate spre utilizarea tehnologiilor noi pentru a îmbunătăți serviciile bibliotecii sau pentru a ajuta utilizatorii să învețe și să acceseze informațiile într-un mod mai modern.</i>	
Labbuk pe TikTok	Scopul este de a comunica și informa publicul despre colecțiile bibliotecilor prin intermediul platformei TikTok, o rețea socială populară în rândul tinerilor, care oferă oportunități creative de exprimare. TikTok nu doar promovează creativitatea, ci devine o platformă inovativă, care poate atrage noi cititori prin mesaje originale și amuzante, adaptate nevoilor utilizatorilor.

Serviciul	Descrierea
Inteligență artificială în bibliotecă	Serviciul „Întreabă bibliotecarul” ar putea fi gestionat integral de IA prin integrarea acesteia în sistemul Koha și pe site-ul bibliotecii.
Conservare și patrimoniu se concentrează pe protejarea și conservarea resurselor valoroase ale bibliotecii sau ale patrimoniului cultural.	
Conservarea colecției speciale	Digitalizarea unei colecții de artefacte cu tematică eminesciană, dar și documente bibliofile, documente în format mic ale diferitor autori.
Colecția „Voci celebre muzicale”	Crearea unei colecții audio cu imprimarea de voci a personalităților din domeniul muzical național, doritorii să-și spună povestea de viață și de creație, lăsând astfel o urmă în calea neuitării. Colecția va reprezenta o contribuție a bibliotecii în valorificarea patrimoniului muzical.
Repozitoriu instituțional tematic (juridic)	Crearea și dezvoltarea unui repozitoriu tematic al Bibliotecii publice de drept (BPD), cu literatură juridică, care va fi completat cu resursele BPD (de exemplu: carte rară, literatură într-un singur exemplar sau deteriorat), în colaborare cu ONG-uri care pot să transmită cu accept drepturile de a plasa în acces deschis materiale editate de ei.
Servicii sociale și de sănătate sunt orientate spre sprijinul comunității în zonele sociale sau de sănătate, prin educație și informare.	
Gastronomie printre cărți	Biblioteca poate să devină un loc de învățare interactivă, unde copiii explorează știința prin gătit, învață despre tradiții culinare și evenimente din lume, întărind relațiile de prietenie.
„Sfatul medicului”	Acordarea consultațiilor medicale specializate. Se dorește ca periodicitatea serviciului să fie de două ori pe lună, câte două ore fiecare. Aceste consultații vor fi individuale. Grupul țintă e preconizat a fi începând cu vârsta de 16 ani.
Spații și medii de învățare se concentrează pe organizarea spațiilor plăcute și utile pentru învățare și interacțiune socială.	
Spațiu liniștit	Proiectul „Spațiu liniștit” răspunde nevoilor utilizatorilor care-și doresc un mediu dedicat studiului individual, caracterizat prin liniște, intimitate și confort. Această inițiativă transformă biblioteca într-un loc mai accesibil și prietenos pentru cei care au nevoie de condiții optime pentru concentrare și învățare, cercetare sau lectură.

Serviciul	Descrierea
Scuarul Bibliotecii	Propunerea vizează crearea unui „Scur al Bibliotecii” în Chișinău, care ar oferi un spațiu public pentru activități educaționale, culturale și de relaxare. Acest scuar ar facilita apropierea bibliotecii de comunitate prin amenajarea unei scene, a unor spații confortabile și a unei mici biblioteci în aer liber, contribuind astfel la dezvoltarea culturii în oraș.
Evenimente și festivități vizează organizarea de evenimente pentru a promova cultura și pentru a aduna comunitatea într-un context festiv.	
Serviciul „BIBLIO Fashion”	Serviciu lunar este dedicat tinerelor femei interesate de domeniul fashion, în care vor fi implicate bibliotecarele și utilizatorii. Fiecare sesiune va include invitați specializați în fashion, având scopul de a forma abilități teoretice și practice în acest domeniu.
Sărbătorile care ne unesc	Biblioteca va promova sărbătorile naționale, internaționale și mondiale ale anului. În ziua respectivă se va relata despre evenimentul/persoana/obiectul sau produsul cărui este dedicată ziua; se vor organiza diferite jocuri și concursuri, activități hand made.
Proiecte de dezvoltare și modernizare se concentrează pe dezvoltarea infrastructurii bibliotecii și pe îmbunătățirea condițiilor de lucru.	
Modernizarea Bibliotecii „Hristo Botev”	Se va investi în reamenajarea spațiilor pentru a oferi zone de studiu moderne, săli multimedia și locuri pentru evenimente culturale. Totodată, diversificarea colecțiilor prin achiziționarea de resurse online ar răspunde mai bine nevoilor generațiilor actuale.

Complementar acestor idei de servicii la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, au fost livrate și două cursuri, ambele prezentate de dr. hab. Elena Ungureanu: *Pe scurt despre ChatGPT*, dedicat titlurilor de servicii bazate pe ChatGPT pentru bibliotecari (în scopul includerii acestora în activitatea lor profesională), și *Cartea ieșită din bibliotecă: 20 de pași pentru o bună editare* de la prezentarea și familiarizarea cu manuscrisul, avizarea și discuțiile legate de acesta, până la redactare, corectură și machetare, revizia finală și plasarea cărții în acces deschis pe platformele instituționale. Fiecare etapă implică multiple verificări, corecturi și aprobări pentru a asigura calitatea finală a lucrării.

Concluzii

În ceea ce privește sursele de idei inovatoare, internetul este o sursă esențială pentru bibliotecari. Acesta oferă o varietate imensă de informații, dar și o provocare datorită volumului mare de date

disponibile, ceea ce poate face căutările dificil de gestionat. Totuși, există și alternative de explorat, cum ar fi târgurile și expozițiile organizate de bibliotecari. La aceste evenimente, bibliotecile pot învăța din cele mai recente invenții și tehnologii prezentate de instituțiile și organizațiile din întreaga lume. În acest fel, putem aduna idei noi și relevante, care pot fi aplicate cu succes în cadrul instituțiilor noastre, pentru a îmbunătăți serviciile oferite comunității.

Târgurile de idei sunt o metodă eficientă și ușor de implementat în biblioteci, oferind beneficii multiple. Angajații care expun idei pentru îmbunătățirea serviciilor bibliotecii se simt mândri să împărtășească soluțiile propuse de echipele lor. Pentru biblioteci și, în special, pentru Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, târgurile de idei devin și un instrument valoros pentru managerii de top, care sunt adesea distanțați de activitățile zilnice ale bibliotecii și pot uita importanța ideilor inovative venite de la personalul aflat la „prima linie”. Un târg de idei le reamintește acestor lideri despre importanța contribuțiilor angajaților lor și despre modul în care ideile lor pot fi motorul progresului continuu. În plus, târgurile de idei sunt un instrument excelent pentru replicarea inovațiilor. Acest proces nu doar că inspiră, dar și promovează entuziasmul în rândul angajaților, stimulându-i să gândească și să colaboreze la noi soluții.

Referințe bibliografice

1. HARJEVSCHI, Mariana. Taraba serviciilor de bibliotecă. In: *BiblioPolis*. 2016, vol. 63, nr. 4, pp. 53-62.
2. KULIKOVSKI, Lidia. Talcioac științific – 2019, o modalitate de a uni oameni de succes sub egida acelorași sentimente. In *BiblioPolis*. 2019, vol. 72, nr. 1, pp. 53-64.
3. *Raport de activitate al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” pentru anul 2019*. Online. Disponibil: <https://hapes.hasdeu.md/handle/123456789/125> [accesat 27.09.2024].
4. *Raport de activitate al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” pentru anul 2016*. Online. Disponibil: <https://hapes.hasdeu.md/handle/123456789/47> [accesat 27.09.2024].
5. *Raport de activitate al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” pentru anul 2018*. Online. Disponibil: <https://hapes.hasdeu.md/handle/123456789/45> [accesat 27.09.2024].

CZU: [06.063:028]:027.52(478-25)=135.1

BINGO PENTRU CARTE 2024 – UN SUCCES RĂȘUNĂTOR PENTRU COMUNITATEA CITITORILOR

*Ludmilia OLEINIC,
șef serviciu, Secția Managementul Resurselor
Informaționale a BM „B.P. Hasdeu”;*

*Ana CHIORESCO,
Șefa Secției Managementul Resurselor
Informaționale a BM „B.P. Hasdeu*

Rezumat: Concursul „Bingo pentru Carte 2024”, organizat de Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, a transformat lectura într-o experiență interactivă și captivantă, reunind 150 de cititori de toate vârstele. Inspirat din jocul clasic BINGO, concursul a provocat participanții să exploreze genuri și autori noi, completând o grilă de 16 provocări literare, din care 10 cărți citite erau suficiente pentru a obține „Bingo”. Lansat în aprilie 2024 și desfășurat pe opt luni, evenimentul a avut 102 finaliști, premiați pe 12 decembrie 2024. Concursul a stimulat pasiunea pentru lectură, a creat o comunitate unită și a promovat diversitatea literară, consolidând rolul bibliotecii ca centru cultural.

Cuvinte-cheie: „Bingo pentru Carte”, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, concurs de lectură, inovație.

Într-o lume în care lectura își găsește tot mai greu locul în rutina zilnică, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a reușit să aducă cărțile mai aproape de oameni printr-un concurs inedit – *Bingo pentru Carte*. Această competiție a reunit cititori de toate vârstele și a transformat lectura într-o experiență interactivă și plină de provocări.

Concursul *Bingo pentru Carte* este o adaptare modernă a jocului clasic BINGO, însă aplicat în sfera literară. Ideea acestui concurs a fost de a transforma cultura lecturii într-o experiență mai captivantă. Aceștia au fost încurajați să descopere atât genuri literare inedite, cât și autori noi, explorând astfel bogata colecție a Bibliotecii Municipale.

Pe parcursul implementării, acest concurs a fost adaptat pentru orice tip de cititori (copii, adolescenți sau adulți), pentru diferite perioade (lunar, trimestrial, anual), pentru diverse

sarcini și tematici. Lista de provocări a fost creată în funcție de obiectivele bibliotecii și preferințele participanților..

Originalitatea concursului *Bingo pentru carte* constă în abordarea individuală a participanților, este o activitate distractivă pentru grupurile de participanți (de exemplu, elevii unei clase concurează pentru a afla cine mai repede completează *Bingo pentru carte*). Acest concurs a oferit fiecărui participant posibilitatea să-și aleagă individual cartea dorită ce ar corespunde sarcinii din spațiul rezervat. Ca regulă de participare, *Bingo pentru carte* oferă cititorului o structură clară și deschisă.

Concursul a fost lansat în luna aprilie în anul 2024 și s-a desfășurat pe parcursul a opt luni, având ca scop principal stimularea interesului pentru lectură și promovarea unei diversități de autori și genuri literare. Participanții au fost încurajați să exploreze cărți din diferite domenii, să-și depășească limitele și să-și lărgească orizonturile culturale.

De pe site-ul Bibliotecii Municipale, utilizatorii au putut descărca fișa de participare, în care erau indicate regulile concursului. Fiecare participant primea câte o fișă de Bingo (cartela Bingo) cu o grilă de 16 căsuțe, în care a fost indicată o provocare de lectură. Pentru a obține Bingo, era suficient ca participantul să citească 10 cărți care îndeplinesc provocările din grilă și să completeze 10 spații corespunzătoare. Catalogul electronic al Bibliotecii Municipale a pus la dispoziția participanților (pentru inspirație) listele cu literatura recomandată.

Cu un număr impresionant de 150 de participanți înscriși și 102 finaliști, această competiție a demonstrat că dragostea pentru cărți este încă vie în comunitate. Pe măsură ce aceștia au completat provocările literare din grila de Bingo, fiecare carte citită a devenit un pas înainte spre dezvoltarea personală și cunoaștere.

Momentul culminant al competiției a avut loc pe 12 decembrie 2024, când Biblioteca Municipală a găzduit ceremonia de premiere a celor mai dedicați cititori. Evenimentul a fost marcat cu emoție, entuziasm și respect pentru efortul fiecărui participant. Câștigătorii au fost recompensați cu premii, iar fiecare finalist a primit recunoașterea meritată pentru implicarea sa în această aventură literară. Premiul nu a fost doar material, ci și simbolic, reprezentând o motivație pentru ca fiecare participant să continue să exploreze lumea cărților.

Concursul *Bingo pentru Carte* a fost mai mult decât o competiție – a fost o oportunitate de învățare și de descoperire. Fiecare carte citită a fost o fereastră deschisă spre noi lumi, fiecare autor explorat a adus perspective inedite, iar fiecare pagină întoarsă a consolidat pasiunea pentru lectură.

Participanții au avut ocazia să descopere titluri mai puțin cunoscute, să se aventureze în genuri pe care nu le-ar fi ales în mod obișnuit și să împărtășească impresiile lor cu alți pasionați de lectură. Astfel, acest concurs a creat o comunitate unită prin puterea poveștilor și a cunoașterii.

Un rol esențial în succesul concursului l-au avut bibliotecarii, care au ghidat participanții prin labirintul literar, oferind recomandări personalizate și încurajându-i să-și atingă obiectivele. Profesorii din școli au avut, de asemenea, o contribuție importantă, motivând elevii să accepte această provocare și să-și dezvolte obiceiul de a citi constant.

Nu în ultimul rând, sprijinul sponsorilor a fost esențial pentru desfășurarea evenimentului. „Viorica Cosmetics” și „Cărturești” s-au alăturat inițiativei, oferind premii atractive care au făcut ca această competiție să fie și mai motivantă. Implicarea acestora a demonstrat încă o dată cât de importantă este susținerea lecturii în rândul comunității.

La finalul acestei prime ediții, organizatorii și participanții pot privi cu mândrie realizările obținute. Concursul *Bingo pentru Carte* nu doar că a adus lectura mai aproape de comunitate, dar a și creat amintiri de neuitat pentru toți cei implicați.

Felicitări celor 102 finaliști pentru perseverența și curiozitatea lor! Voi ați demonstrat că lectura poate fi nu doar o pasiune, ci și o experiență colectivă valoroasă, unde fiecare participant a fost un câștigător.

Pe măsură ce tragem cortina peste această ediție, așteptăm cu nerăbdare următoarea! *Bingo pentru Carte* a fost un succes, iar viitorul promite și mai multe surprize literare. Până atunci, să ne lăsăm purtați de paginile cărților spre noi aventuri!

CZU: 027.5:[002:004]=135.1

BIBLIOTECILE PUBLICE ȘI DIN REPUBLICA MOLDOVA ȘI PROVOCĂRILE ACCESULUI LA CARTE ELECTRONICĂ

*Elena TARAGAN, drd. USM,
șef sector, Secția studii și cercetări, BM „B.P. Hasdeu”*

Rezumat: Pe 29 noiembrie 2024, cu sprijinul Ministerului Culturii, Consiliul Biblioteconomic Național a organizat discuția publică „Facilitarea accesului utilizatorilor de biblioteci la cărțile electronice”. Evenimentul a reunit bibliotecari, editori, specialiști IT, experți în drepturi de autor și scriitori pentru a aborda provocările accesului la cărți electronice în bibliotecile publice din Republica Moldova. Discuția a evidențiat necesitatea unor reglementări clare privind drepturile de autor, a colaborării internaționale și a parteneriatelor public-private pentru a facilita accesul durabil la cărți electronice.

Cuvinte-cheie: biblioteci publice, cărți electronice, acces la informație, digitalizare, infrastructură digitală, drepturi de autor, Consiliul Biblioteconomic Național, inteligență artificială, platforme de împrumut, Open Drive.

Pe 29 noiembrie 2024, a avut loc un eveniment cu un subiect de interes major la ora actuală, care ține de activitatea bibliotecii ca actor central în asigurarea accesului la informație, dar implică și multe alte domenii de activitate, care furnizează informație și protejează accesul la ea. Este vorba de discuția publică „Facilitarea accesului utilizatorilor de biblioteci la cărțile electronice”. Evenimentul a fost organizat de Consiliul Biblioteconomic Național, cu sprijinul Ministerului Culturii al Republicii Moldova, și a adunat bibliotecari, editori, specialiști în domeniul drepturilor de autor, specialiști în domeniul IT, scriitori.

În cadrul discuției publice, au luat cuvântul dr. Mariana Harjevschi (președinte al Consiliului Biblioteconomic Național), Vitalie Eșanu (antreprenor în IT), Ion Țigănaș (expert în domeniul dreptului de autor), Elena Pintilei (președinta ABRM), Teo Chiriac (președinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova). De asemenea, a susținut un discurs memorabil Stephen Wyber (director Politici și Advocacy, IFLA).

Primul vorbitor în cadrul discuției publice a fost dr. Mariana Harjevschi, președintele Consiliului Biblioteconomic Național

și directorul general al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” Dumneaei a prezentat comunicarea „Accesul la cărți în era digitală: o nouă paradigmă în bibliotecă”:

„De ce noi, bibliotecile? Pentru că ne propunem, în contextul celor mai recente tendințe, să îndeplinim misiunea noastră dintotdeauna: de a oferi acces la informație, acces la carte. Înțelegem că, acum, pe fundalul apariției mai multor oportunități, și alți actori intră pe piață, astfel încât apar bibliotecile digitale, cu acces limitat. Apar în mediul virtual și resurse piratate. Apar și multe altele care îl fac confuz pe utilizatorul nostru, iar noi trebuie să venim cu resursa credibilă, veridică și accesibilă. O țară care își dorește să adere la Uniunea Europeană trebuie să respecte norme juridice privitoare la accesul la aceste resurse. Bibliotecile din UE sunt deja la o altă etapă. Noi ne aflăm abia la etapa de conștientizare a acestui aspect. Bineînțeles, dorim să ne aliniem la această tendință globală, să contribuim la educația elevilor, studenților, să devenim o resursă importantă pentru cercetători. Cărțile, fie ele de ficțiune, accesibile prin bibliotecile publice, resursele academice sau prin bibliotecile universitare, trebuie să fie disponibile pe platforme online. Bibliotecile publice, cât și cele universitare, își doresc foarte mult această aliniere la obiectivele Uniunii Europene. Pentru Republica Moldova aceasta este o provocare.

Provocările noastre țin de mai multe aspecte. Încă avem o infrastructură digitală insuficientă, un cadru de reglementare neconsolidat, precum și lipsa formării profesionale pe acest segment. De aceea, e necesar să dezbatem acest subiect pentru a diminua decalajul

*Mariana Harjevschi, director general, BM „B.P. Hasdeu”,
președinte al Consiliului Biblioteconomic Național.*

dintre o țară cum este Republica Moldova și țările europene, precum și decalajul pe care îl avem acum în țară, între zona rurală și cea urbană. În țară, avem 2563 de biblioteci, care dețin un fond de 57 milioane de cărți. Imaginați-vă, ce ar fi dacă această cifră ar fi și în acces online? Este un lucru care e foarte dificil de pus în aplicare imediat. Vorbim de infrastructura slabă a bibliotecilor: în Republica Moldova, din cele 2563 de biblioteci, doar 1998 sunt conectate la Internet, și toate acestea au 8256 de calculatoare. Bibliotecile care au infrastructura tehnologică necesară și bibliotecarii formați întâmpină alte provocări. Mai puțin de 5% dintre ele au licențe pentru platformele de cărți electronice. Este vorba despre bibliotecile din învățământ și despre o singură bibliotecă publică din Chișinău. E o problemă. Vă invităm totuși să privim foarte optimist acest lucru și să-l vedem ca pe un segment neexplorat, dar cu mult potențial pentru o colaborare internațională.

Un alt aspect ține de reglementarea platformelor de împrumut. Acestea trebuie să fie privite prin prisma respectării drepturilor de autor. E nevoie ca legislația noastră să fie aliniată la legislația internațională. Altfel, ar trebui să avem doar cărți ale autorilor autohtoni. Dar bibliotecile de astăzi includ literatură din diverse țări, ale diverselor edituri, în diferite limbi etc. E important, la elaborarea acestor platforme, să ne gândim cum protejăm creatorii de conținut și datele personale ale utilizatorilor. Stabilirea normelor clare pentru gestionarea licențelor ține foarte mult de modul în care bibliotecile negociază cu editorii, cu autorii. Bibliotecile văd acest aspect foarte diferit. Unele instituții calculează numărul de împrumuturi simultane, altele își restricționează sau își extind termenul de împrumut. De aceea, cadrul de reglementare nu doar se axează pe drepturile de autor, dar vizează și mediul biblioteconomic. Pentru că, altfel, în cazul în care aceste reglementări nu sunt puse pe o agendă comună, ele pot limita activitatea bibliotecilor.

Fiecare țară își găsește propria denumire a acestei biblioteci sau baze de date. Uneori, unele țări au o multitudine de platforme, pentru că încearcă să-și găsească nișa unde fiecare editură poate să se expună. Alteori, este vorba de o anumită tematică. Unele baze de date oferă și disponibilitatea cărților în format audio, altele chiar și în format video. Un exemplu important ar fi platforma Open Drive, care devine tot mai accesibilă și în zona europeană, deși a fost dezvoltată în SUA. Accesând Open Drive cu permisul de bibliotecă, utilizatorul poate avea acces la această bibliotecă. Marea provocare pe care o au bibliotecile din SUA este negocierea numărului de împrumuturi, a numărului de accesări și descărcări ale cărților, negocierea perioadei de împrumut a cărților ș.a. Biblioteca fără frontiere, Biblioweb a Franței, oferă doar literatură franceză și literatura dedicată educației. În Suedia, platforma oferă serviciu de împrumut al cărților electronice doar pentru bibliotecile publice și este accesibilă gratuit.

Vitalie Eșanu, antreprenor în domeniul IT.

În România sunt mai multe platforme. Să menționăm, spre exemplificare, portalul Citește.ro, la care, în curând, vom avea acces și noi. Aici se găsesc și cărți editate de Oxford University Press sau Harvard University Press. Personal, am văzut baza de date din Finlanda. Se consideră că, anual, utilizatorii fac circa 500 de mii de împrumuturi de cărți electronice și au la dispoziție circa 200 de mii de cărți, rezultând că, în medie, fiecare carte se împrumută de 2 ori pe an. Baza de date din Suedia include cărți electronice și cărți audio, fiind accesată anual de circa 1 milion 300 mii de utilizatori.

E necesar să conștientizăm importanța accesului la cărți electronice și să avem un cadru sustenabil în acest sens. De asemenea, e nevoie ca legile să fie elaborate pe termen lung și să fie încurajat parteneriatul public-privat. Ar fi recomandabil ca asociațiile profesionale să elaboreze ghiduri și metodologii de organizare a acestor platforme, să se promoveze colaborarea dintre biblioteci, eventual să se constituie un consorțiu al bibliotecilor. Să promovăm ideea reducerii costurilor de licențiere”.

Totodată, Mariana Harjevschi, președintele Consiliului Biblioteconomic Național, a pledat pentru colaborarea dintre edituri, în ciuda unor aspecte concurențiale pe care l-ar presupune crearea unei platforme comune.

Al doilea vorbitor în cadrul discuției publice a fost Vitalie Eșanu, antreprenor în IT. Dumnealui a prezentat comunicarea „Viitorul cărților: transformarea lecturii prin tehnologie”. Vitalie Eșanu a expus în mod succint cele mai importante trenduri, ce țin de paradigma informațională, aruncând o privire spre trecut, cu intenția de a intui viitorul:

„Probabil, să fi fost primul care am adus digitalizarea cărților în Republica Moldova. E vorba de anul 1996, când am digitalizat sute de cărți cu scopul de a le trece în bibliotecile școlilor, prin «Biblioteca școlarăului». Cam de atunci au început relațiile mele cu scriitorii și cu editurile. Sunt puțin mai «extremist» – spre deosebire de bibliotecari, văd puțin altfel bibliotecile în viitor. Văd viitorul bibliotecilor în biblioteci de idei, nu de cărți. Și am să explic ce înseamnă acest lucru. Acum a apărut un nou «animal» pe piață, este vorba de Inteligența Artificială. Și ea conține această metodă de a stoca idei. Este un mecanism matematic prin care transformi textul în niște cifre și, dacă scanezi toate cărțile și le transformi în idei, omul care vine la bibliotecă poate să caute idei. El va afla ce idei sunt în domeniul acesta, nu ce cărți. Și, instantaneu, în câteva secunde, poți să-i furnizezi toate cărțile, cu pagina și rândul care conțin ideile căutate. Iată astfel lucrez eu azi.

Noua paradigmă care se conturează în lume este aceea că o carte reprezintă o stocare de idei, care pot fi transmise.

Acum, este o vorbă: tehnologia aceasta progresistă nu este uniform distribuită. În trecut, cumpăram mai multe cărți digitale. Am peste 150 de cărți, cumpărate cu bani grei, cu peste 15-20 de dolari per carte, printr-un mobil. Astăzi, Amazonul îți permite să închiriezi cărțile, nu mai este nevoie să le cumperi. Iar un nou trend în lume referitor la cărțile digitale sunt cărțile infinite. Acest trend este popular în China. Scriitorii scriu câte un capitol și oamenii plătesc per capitol. Poate, va prinde și la noi. Un model de business pe care în viitor l-ar putea avea bibliotecile este următorul – toată arhiva națională de cărți poate fi digitalizată și apoi vândută la companii care produc Inteligență Artificială. Mai există un trend – Chat with PDF: chatul îmi spune ce idei sunt în cartea respectivă. Dacă această carte este în

engleză, Chatul îmi va expune despre conținutul ei în română. Noua paradigmă care se conturează în lume este aceea că o carte reprezintă o stocare de idei, care poate fi transmisă.

Cum se procedează la Amazon? Scrii o carte în Word, o dai la Amazon, ei îți dau un ISBN, pun prețul și încep a o vinde, dându-ți rapoartele despre cât de mult s-a vândut. În Republica Moldova, încă nu avem un mecanism ușor de a vinde cărți digitale, pentru că nu există un mecanism de protecție, de securizare a dispozitivelor. Adică, tu trebuie să ai toată infrastructura cap-coadă care să protejeze cartea cu drept de autor. Desigur, dacă vrei să o expui public, o pui pe Internet într-un PDF și oricine poate să o descarce. Însă dacă vrei să faci bani, trebuie să ai infrastructura, care la noi lipsește.

Destul de recent, a fost un scandal vizând faptul că unele cărți apar ca piratate, iar companiile IA care scanează tot Internetul,

scanează accidental și cărțile piratate. Dar, ca să mă înțelegeți corect, IA-ul nu vă păstrează ideile exact așa cum le-ați formulat. Din ce cauză? Simplu: matematic, IA-ul funcționează ca și creierul care face un fel de compresie. IA-ul nu păstrează ideea ta exactă, el păstrează niște patternuri. Are tendința să păstreze ideea numai dacă ea se întâlnește foarte des. De exemplu, dacă îl întrebați când s-a născut George Washington, o să vă spună exact, dar dacă îl întrebați când s-a născut Ștefan cel Mare, răspunsul ar putea să nu fie într-atât de exact. Și asta pentru că, din tot volumul informațional care se acumulează în IA, doar 0,2% este în limba

română. O problemă foarte mare este cea culturală. ChatGPT înglobează majoritar cultura americană, 80% din text e american, 15% e chinez și restul e de altă limbă. Din cauza aceasta, el nu cunoaște foarte bine tradițiile noastre, cultura, poezia noastră, iar dacă vrem ca în viitor cultura noastră să capete mai mult spațiu, trebuie să expunem cărțile noastre digitale.

În trecut, era foarte greu să tipărești o carte. Astăzi, să pretinzi că ai scris o carte și că ești unic este aproape o iluzie. Lumea începe să renunțe la Copyright. Era o vreme în lume când era foarte greu să produci informația, acum e foarte ușor. În viitor, vor rămâne oameni creativi, iar IA va fi o unealtă. Pentru că ideile aparțin oamenilor”.

Foto: Victor BUJU, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”

În trecut, era foarte greu să tipărești o carte. Astăzi, să pretinzi că ai scris o carte și că ești unic este aproape o iluzie. Lumea începe să renunțe la Copyright. Era o vreme în lume când era foarte greu să produci informația, acum e foarte ușor. În viitor, vor rămâne oameni creativi, iar IA va fi o unealtă. Pentru că ideile aparțin oamenilor”.

PATRONUL NOSTRU SPIRITUAL

CZU: [061.3:821.135.1.09]:027.52(478-25)=135.1

COLOCVIUL NAȚIONAL CU PARTICIPARE INTERNAȚIONALĂ „BOGDAN PETRICEICU HASDEU – SPIRITUS LOCI”, EDIȚIA I: „B.P. HASDEU LA ORA RELECTURII”

*Elena TARAGAN, drd. USM,
șef sector, Secția studii și cercetări, BM „B.P. Hasdeu”*

Pe data de 26 februarie 2025, ziua nașterii ilustrului savant Bogdan Petriceicu Hasdeu, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” din Chișinău a organizat prima ediție a Colocviului național cu participare internațională, dedicat patronului spiritual al bibliotecii: „Bogdan Petriceicu Hasdeu – spiritus loci”. Inițiator al evenimentului a fost dr. hab. Elena Ungureanu, șefa Secției studii și

cercetări din cadrul BM, care a considerat, pe bună dreptate, că e imperios necesar ca biblioteca care poartă numele acestui cărturar al epocii, cu o vastă operă ce vedește un om de geniu, să îi aducă un omagiu, invitând publicul la o „oră a relecturii”.

Au dat curs invitației de a fi prezenți la eveniment colegii bibliotecari, scriitorii și cercetătorii din România și Republica Moldova. Evenimentul a fost susținut de către Direcția Generală Cultură și Patrimoniu Cultural al Consiliului municipal Chișinău.

În deschiderea colocviului, dr. Mariana Harjevschi, directorul general

al BM „B.P. Hasdeu”, a afirmat: „Hasdeu este considerat de bibliotecarii noștri un vizionar, un luptător pentru adevăr, cunoaștere și demnitate națională. Prin urmare, scopul instituției noastre este acela de a-i redescoperi moștenirea intelectuală, dar și de a reflecta asupra relevanței ideilor sale astăzi. Prin acest colocviu dorim să aducem un omagiu acestei personalități care a susținut educația ca reper al dezvoltării civilizationale”. Directorul general al BM a adus mulțumiri echipei de organizare (Secția studii și cercetări și Secția activitate editorială a BM) și, în mod special, Lidiei Kulikovski, care, de-a lungul timpului, prin numeroase activități și inițiative, a menținut viu interesul pentru patronul nostru spiritual.

A urmat discursul dnei dr. hab. Elena Ungureanu, șefa Secției studii și cercetări a BM „B.P. Hasdeu”: „Trei decenii de apropiere de Hasdeu: scurtă prezentare a celor 21 de volume B.P. Hasdeu din colecția «Moștenire» (Editura «Știința»), lansate la Biblioteca Municipală «B.P. Hasdeu» (1993-2023)”. Aceste volume au apărut grație parteneriatului dintre Editura „Știința” și Biblioteca Municipală. Studiile introductive ample și bine elaborate au fost semnate de Stancu Ilin, Ionel Opreșan, Grigore Brâncuș. Volumele au următoarele titluri: Volumul 1 – Poezii; Volumul 2 – Proză; Volumul 3 – Dramaturgie; Volumul 4 – Studii și articole literare, filosofice și culturale; Volumul 5 – Folcloristică; Volumele 6-7 – Scrieri istorice; Volumul 8 – Istoria critică a românilor; Volumul 9 – Studii de lingvistică și filologie; Volumele 10-11 – *Cuvente din bătrâni; Cărțile poporane ale românilor în secolul XVI*; Volumele 12-14: *Etymologicum Magnum Romaniae*; Volumele 15-17 – Publicistica politică; Volumul 18 – Folclor literar (1). Folclor tradițional în versuri; Volumul 19 – Folclor literar (2). Proza populară; Volumele 20-21 – Arhiva istorică a României. Dna Elena Ungureanu a menționat că în folcloristică B.P. Hasdeu este un titan, iar în dicționarul *Etymologicum Magnum Romaniae* fiecare cuvânt este o monografie. Valorificarea operei hasdeiene rămâne un deziderat pentru viitor. Avem mare nevoie de adevărați hasdeologi astăzi.

A urmat prezentarea lui Ivan Pilchin, șef al Secției activitate editorială a BM, cu titlul „B.P. Hasdeu: cititorul și colecționarul de cărți”. Dumnealui a pus în lumină sursa enciclopedismului și a erudiției lui B.P. Hasdeu, evidențiind rolul transformator și formator al bibliotecilor din viața sa. Totodată, a vorbit despre anumite

preferințe literare ale savantului, dând citire unor afirmații din paginile de jurnal ale enciclopedistului.

Dr. hab. Cristinel Munteanu a prezentat comunicarea „B.P. Hasdeu: un veritabil deschizător de drumuri în teoria limbajului”, detaliind chestiuni de lingvistică și avându-l în vizor și pe Eugeniu Coșeriu – „maestrul nostru al tuturor – adevăratul continuator al basarabeanului Bogdan Petriceicu Hasdeu”.

Mircea V. Ciobanu, scriitor și cercetător, redactor-șef al Editurii „Știința”, a avut un discurs cu titlul „Cine îl mai citește azi pe Hasdeu (și la ce i-ar trebui)?”, în care a vorbit despre dramaturgia cu caracter istoric a lui B.P. Hasdeu, trasând o linie fină între istorie și literatură. De asemenea, cercetătorul a abordat subiectul polemicilor purtate de Hasdeu cu istorici și critici ai vremii.

Dr. Adriana Ungureanu, scriitoare din România, a avut comunicarea „Bogdan Petriceicu Hasdeu și Carl Gustav Jung – o întâlnire în prezent”. Scriitoarea a vorbit despre faptul că, după Jung, „imaginea pe care noi o percepem asupra unei personalități este o imagine proiectată la nivel colectiv”. E riscant să vorbim despre Hasdeu așa cum îl înțelegem în mod subiectiv, întrucât acest savant nu și-a scris autobiografia. Lectura operei sale în întregime reprezintă o „portiță” spre cunoașterea personalității, întrebându-se: dar oare cine este Hasdeu cel real, cel adevărat?

În finalul ședinței în plen, dr., conf. univ. Lidia Kulikovski, formator din cadrul Campusului Competențelor al BM, a ținut comunicarea „Preocupări și contribuții ale Bibliotecii Municipale «B.P. Hasdeu» la valorificarea operei hasdeiene”. Lidia Kulikovski a vorbit despre oameni, parteneriate și evenimente care au fost realizate la BM de-a lungul deceniilor, avându-l drept stindard pe ilustrul savant și scriitor: „Aveam impresia că conducem o masonerie hasdeiană, întrucât Hasdeu, ca patron al bibliotecii, a adunat în cadrul instituției foarte mulți oameni: Pavel Balmuș, Vladimir Beșleagă, Vasile Vasilache, Nicolae Romanenco, Vasile Malanețchi sunt doar câteva nume. Au fost realizate parteneriate cu edituri și cu Muzeul de la Câmpina. B.P. Hasdeu a însemnat vitalitate în spațiul științific și material inepuizabil pentru cercetători și istorici”.

După finalizarea sesiunii în plen au urmat două ateliere. Atelierul I a avut genericul „B.P. Hasdeu în oglinda posterității: relecturi, receptări, reflectări”, la care au participat următorii vorbitori: Anișoara Budui și Adriana Florentina Malanciuc (bibliotecare, Biblioteca Universității din Suceava), Vitalie Răileanu

(șeful Bibliotecii „Onisifor Ghibu”), Maria Bivol (șef serviciu, Secția activitate editorială, BM „B.P. Hasdeu”), Evelina Bocancea (șef serviciu, Secția tehnologia informației, BM „B.P. Hasdeu”), dr. Nadejda Ivanov (Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu”, Universitatea de Stat din Moldova), Anastasia Moldovanu (șefa Bibliotecii de Arte „Tudor Arghezi”), Andrei Verebcean și Cristina Dicusar (Secția „Memoria Chișinăului”, BM „B.P. Hasdeu”). Subiectele abordate au vizat: opera dinastiei Hasdeu reflectată în colecțiile Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” și ale Bibliotecii Universității din Suceava, afecțiunea cercetătorilor Pavel și Clara Balmuș față de Hasdeu, aspecte literare ale erotismului în proza hasdeiană, Hasdeu în paginile presei de altădată. În cadrul atelierului a fost prezentată o excursie virtuală dedicată prezenței lui B.P. Hasdeu la Chișinău.

Atelierul II, cu genericul „B.P. Hasdeu: drame ale destinului, aventuri ale cunoașterii”, i-a avut ca vorbitori pe: dr. Mariana Harjevschi (director general al BM „B.P. Hasdeu”), dr. Ludmila Șimanschi (șef de redacție, Editura „Știința”), Maria Pilchin (redactor, Secția studii și cercetări, BM „B.P. Hasdeu”), dr. hab. Elena Prus (Universitatea Liberă Internațională din Moldova, BM „B.P. Hasdeu”), Elena Taragan (drd., șef sector, Secția studii și cercetări, BM „B.P. Hasdeu”), Ștefan Sofronovici (Centrul Academic Internațional Mihai Eminescu). Printre subiectele abordate de participanți s-au numărat: spiritul civic în opera publicistică hasdeiană, arhiva spiritistă a lui Hasdeu, enciclopedia lui B.P.

Hasdeu și specializarea contemporană, întemeierea și promovarea metodei științifice hasdeiene de studiere a folclorului, destinul și aspirațiile Iuliei Hasdeu.

Comitetul științific al colocviului a fost alcătuit din: dr. Mariana Harjevschi (director general al BM „B.P. Hasdeu”, președinta comitetului științific), dr., conf. univ. Lidia Kulikovski (formator, Campusul Competențelor, BM „B.P. Hasdeu”), dr. hab., prof. univ. Cristinel Munteanu (Universitatea Internațională Danubius, Galați, România); dr. hab. Elena Ungureanu (șefa Secției studii și cercetări, BM „B.P. Hasdeu”); dr. hab. Elena Prus (Universitatea Liberă Internațională din Moldova, BM „B.P. Hasdeu”), dr. Adriana Ungureanu (scriitoare, București, România); Ivan Pilchin (șeful Secției activitate editorială, BM „B.P. Hasdeu”); Maria Pilchin (redactor, Secția studii și cercetări, BM „B.P. Hasdeu”), dr. Nadejda Ivanov (Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu”, Universitatea de Stat din Moldova).

Comitetul organizatoric al colocviului a fost alcătuit din: dr. hab. Elena Ungureanu (șefa Secției studii și cercetări, BM „B.P. Hasdeu”, președinta comitetului organizatoric), Ivan Pilchin (șeful Secției activitate editorială, BM „B.P. Hasdeu”), dr. hab. Elena Prus (Universitatea Liberă Internațională din Moldova, BM „B.P. Hasdeu”), Maria Pilchin (redactor, Secția studii și cercetări, BM „B.P. Hasdeu”), Claudia Tricolici (șef serviciu, redactor bibliograf, Secția studii și cercetări, BM „B.P. Hasdeu”), Elena Taragan (drd., șef sector, Secția studii și cercetări, BM „B.P. Hasdeu”), Maria Bivol (șef serviciu, Secția activitate editorială, BM „B.P. Hasdeu”), membrii Secției comunicare și membrii Secției tehnologia informației a BM „B.P. Hasdeu”.

CZU: 023.4(478)(047.53)=135.1

O NOUĂ PARADIGMĂ PENTRU BIBLIOTECILE DIN REPUBLICA MOLDOVA: MARIANA HARJEVSCHI ÎN DIALOG CU RAI A ROGAC

Raia ROGAC: Doamna președintă Mariana Harjevschi (să nu credeți că am greșit adresându-mă astfel, căci vom începe dialogul vorbind mai întâi despre Consiliul Biblioteconomic Național (CBN), al cărui președinte sunteți), ce funcții îndeplinește CBN, cine sunt membrii lui și de când sunteți în fruntea acestuia? Double felicitări: pentru funcția de președinte și pentru organizarea dezbaterii pe tema „Facilitarea accesului utilizatorilor de biblioteci la cărțile electronice”.

Mariana HARJEVSCHI: Într-adevăr, este o onoare și responsabilitate să îmi exercit funcția de președintă a Consiliului Biblioteconomic Național. Am fost numită în această funcție pe 15 iunie 2022, prin Ordinul nr. 111 al Ministerului Culturii, pentru o perioadă de 4 ani. De atunci, activez alături de alți colegi din cadrul CBN, o structură profesională importantă, care reunește reprezentanți din domeniul biblioteconomic ai diverselor tipuri de biblioteci, inclusiv biblioteci naționale, publice, școlare și universitare, dar și ai instituțiilor guvernamentale și organizațiilor de specialitate. Printre funcțiile principale ale CBN se numără coordonarea politicilor naționale în domeniul bibliotecilor, elaborarea strategiilor și normelor necesare pentru dezvoltarea acestora și promovarea unor proiecte inovative care duc la modernizarea domeniului. De asemenea, CBN are un rol important în organizarea de discuții și dezbateri, care facilitează schimbul de experiențe și bune practici între profesioniști din domeniu. Aceste activități sunt esențiale pentru crearea unui cadru interactiv, în care se pot împărtăși cunoștințe și se pot dezvolta soluții comune la provocările bibliotecilor din întreaga țară.

Andrei Chistol, secretar de stat, Ministerul Culturii al Republicii Moldova.

În ceea ce mă privește personal, am avut onoarea de a fi președintă a Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova (ABRM) în perioada 2012-2019. Această experiență m-a ajutat să înțeleg mai profund nevoile și problemele bibliotecilor din țara noastră și să lucrez alături de colegii mei pentru a sprijini modernizarea acestora prin intermediul programului Novateca, IREX Europa etc. De asemenea, am avut ocazia de a participa la mai multe proiecte

internaționale, iar implicarea mea în aceste activități a contribuit la îmbunătățirea experiențelor biblioteconomice în Republica Moldova. Acum, fiind parte a proiectului internațional KR21, un proiect care vizează promovarea experienței profesionale între biblioteci din diverse țări și dezvoltarea unui cadru de cooperare internațională, am considerat că este oportună organizarea unei dezbateri pe tema „Facilitarea accesului utilizatorilor de biblioteci la cărțile electronice”. Această temă este deosebit de relevantă în contextul actual, în care tehnologia joacă un rol tot mai important în viața cotidiană și în accesul la cunoaștere. Sper că dezbaterea a oferit o platformă ideală pentru a discuta despre provocările și oportunitățile legate de accesul la cărțile electronice, dar și despre posibilitățile de îmbunătățire a serviciilor bibliotecilor întru răspunderea nevoilor utilizatorilor.

R.R.: Evenimentul care constituie lăitmotivul acestui interviu s-a produs recent, la Cafeneaua Europa, și a fost organizat de CBN sub umbrela Ministerului Culturii. Au fost discuții interesante, constructive și participative, pe alocuri controversate. Evenimentul s-a desfășurat în două etape: în prima, experții în domeniu au prezentat comunicări privind mai multe aspecte ale temei, după care, în partea a doua, au urmat discuții cu cei prezenți. Apropos, cine au fost invitații în sală? Discursul dumneavoastră a fost axat pe o nouă paradigmă a domeniului biblioteconomic. Vă rog să vorbiți succint despre motivațiile acesteia. De ce o nouă paradigmă?

M.H.: Această întrunire semnificativă, susținută de KR21, a reunit lideri culturali, factori de decizie, experți în tehnologie și

drepturi de autor pentru a aborda provocările și oportunitățile pe care le oferă tehnologia domeniului biblioteconomic. Prezent la eveniment, Andrei Chistol, secretar de stat la Ministerul Culturii Republicii Moldova, a subliniat importanța adaptării instituțiilor culturale și educaționale la era digitală, evidențiind angajamentul Ministerului Culturii de a moderniza bibliotecile și de a promova un mediu cultural mai accesibil și mai incluziv pentru cetățeni.

Stephen Wyber, director pentru Politici și Avocatură în cadrul Federației Internaționale a Asociațiilor de Biblioteci (IFLA), a abordat rolul cărților electronice și a oferit o perspectivă internațională asupra accesului la aceste resurse. De asemenea, a prezentat prioritățile inițiativei KR21, care vizează promovarea unor schimbări în legislația și practicile naționale din Europa pentru a consolida dreptul la cunoaștere.

În rolul meu de președintă a Consiliului Biblioteconomic din Moldova, am vorbit despre accesul la cărți în era digitală, ca o nouă paradigmă pentru bibliotecile din Republica Moldova, menționând nevoia de a susține accesul la cărțile electronice, dar și alte resurse digitale cu scopul de a face bibliotecile noastre mai incluzive pentru utilizatori. În contextul schimbărilor rapide în sfera tehnologică, educațională și socială, este absolut necesar să regândim rolul resurselor pe care le poate oferi bibliotecile în comunitate. O nouă paradigmă în biblioteci presupune nu doar adaptarea la noile tehnologii, dar și reconfigurarea modului în care pot fi oferite cărțile din cadrul bibliotecilor. Un exemplu concludent cu referire la această experiență ar fi împrumutul de

---

O nouă paradigmă în biblioteci presupune nu doar adaptarea la noile tehnologii, dar și reconfigurarea modului în care pot fi oferite cărțile din cadrul bibliotecilor.

---

carte, ce poate fi interpretat, de fapt, ca oferirea accesului la carte, pentru că orice carte poate fi virtual deținută de bibliotecă, iar bibliotecarul doar facilitează această tranzacție pentru o perioadă, ulterior cartea fiind retrasă de pe tabletă, telefonul sau e-readerul

utilizatorului. Deci, nu este un împrumut fizic, dar unul virtual, care presupune utilizarea tehnologiilor și setarea unui mecanism mult mai complex, care să ia în considerare și aspecte legale, precum cele ce țin de dreptul de autor sau confidențialitatea datelor cu caracter personal etc.

Vitalie Eșanu, antreprenor IT, a susținut o prezentare captivantă despre viitorul cărților și transformarea lecturii prin tehnologie,

abordând rolul transformator al noilor tehnologii, inclusiv cel al inteligenței artificiale, în redefinirea modului în care oamenii interacționează cu literatura.

Ion Tigănaș, expert în drepturi de autor, a adus o perspectivă pro-utilizator în prezentarea sa despre drepturile de autor și cărțile electronice și a analizat complexitatea cadrului legal ce rămâne a fi provocator pentru domeniul culturii cu toate implicațiile acestuia pentru autori, editori, biblioteci și utilizatori.

Evenimentul a abordat, de asemenea, provocările și oportunitățile mai extinse cu care se confruntă bibliotecile și industria editorială în spațiul digital. Elena Pintilei, președinta Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova, a subliniat nevoia urgentă de a îmbunătăți infrastructura digitală și de a oferi o formare avansată pentru bibliotecari. În același timp, reprezentanții Uniunii Editorilor din Moldova au pus accent pe importanța creării unor modele sustenabile pentru cărțile electronice, care să sprijine atât industria, cât și cititorii. Teo Chiriac, președintele Uniunii Scriitorilor din Moldova, a oferit perspectiva autorilor, subliniind necesitatea unei abordări corecte și a unor protecții mai palpabile ale drepturilor de autor în ecosistemul digital.

R.R.: Dumneavoastră ați fost recent în Bruxelles. Vorbiți-ne despre această vizită. E cumva legată de tema discuției noastre?

M.H.: Da, vizita mea recentă la Bruxelles a fost, într-adevăr, legată de tema pe care am discutat-o, mai ales în contextul noilor dezvoltări și tendințe în domeniul biblioteconomic și al accesului digital la informație. În cadrul vizitei, am avut ocazia să particip la

Vitalie Eșanu, antreprenor în domeniul IT.

diverse întâlniri și discuții relevante, inclusiv în cadrul proiectului KR 21, organizat de IFLA, care urmărește să sprijine dezvoltarea și implementarea unor politici ce țin de accesul la cunoaștere. KR21 activează pentru a aduce schimbări în legislația și practica din Europa, care să consolideze dreptul tuturor de a accesa și aplica cunoștințele în beneficiul cercetării, științei și societății. Educația este esențială pentru inovație și dezvoltare și trebuie să fie accesibilă tuturor, fără restricții. Pentru a realiza acest lucru, este necesar un cadru legislativ modern care să pună cercetarea, educația și practica științifică actuală în centrul atenției. Astfel, această vizită mi-a oferit o perspectivă valoroasă asupra unor bune practici internaționale și a unor soluții aplicabile pentru bibliotecile din țara noastră, mai ales în ceea ce privește facilitarea accesului utilizatorilor la informațiile digitale – un subiect central în cadrul discuțiilor noastre.

R.R.: De acolo, din spațiul european, ați cules exemple de bune practici în biblioteci privitor la împrumutul cărților electronice?

M.H.: În mai multe țări europene, platformele naționale pentru cărțile electronice au fost implementate cu succes, având un impact semnificativ asupra accesului publicului la literatură digitală prin intermediul bibliotecilor. În Suedia, platforma „Libris” oferă un serviciu de împrumut de cărți electronice prin intermediul bibliotecilor publice. Suedia are o infrastructură bine dezvoltată de biblioteci digitale, iar „Libris” joacă un rol important în acest sistem, având în vedere că bibliotecile publice din Suedia sunt foarte active în promovarea accesului la resursele electronice. Biblioteca Națională Digitală „Kansalliskirjasto” a Finlandei oferă publicului acces la o colecție vastă de resurse electronice. În 2020, aceasta a înregistrat o creștere semnificativă a utilizării platformei cu aproximativ 500.000 de împrumuturi de cărți electronice anuale. De asemenea, utilizatorii pot accesa mai mult de 200.000 de titluri digitale. Platforma „Biblio” din Suedia permite utilizatorilor să împrumute cărți electronice și audiobooks prin intermediul bibliotecilor publice. În 2023, 1,3 milioane de utilizatori activi au accesat această platformă, iar numărul de împrumuturi anuale de cărți digitale depășește zece milioane. Biblioteca Națională Digitală din Estonia „Eesti Rahvusraamatukogu” permite accesul la peste 100.000 de titluri electronice, inclusiv lucrări literare, de cercetare și educație. Estonienii au acces facil la cărți electronice prin platforma națională, iar în 2022 au fost înregistrate peste un

Ion Țigănaș, expert în domeniul dreptului de autor.

milion de împrumuturi de cărți digitale. Deci, exemplele respective oferă modele de urmat.

R.R.: Un alt vorbitor – avocatul și prof univ. Ion Țigănaș, expert în domeniul dreptului de autor, pe care l-ați menționat mai sus – s-a referit la aspectul legal în utilizarea cărților electronice. Pentru bibliotecile din Republica Moldova, în special cele de la sate, e greu de imaginat că foarte curând vor exercita practic acest drept din cauza că unele din ele abia în ultimii ani și-au putut completa colecțiile cu volume în limba română.

M.H.: Sunt de acord cu dumneavoastră că, în prezent, multe biblioteci, în special cele din mediul rural, întâmpină dificultăți semnificative în implementarea unor soluții digitale pentru accesul la cărți electronice – nu există un sistem informatic care să o permită, nu există platforme cu aceste resurse etc. Aceste dificultăți sunt legate de resursele financiare limitate, infrastructura digitală insuficientă și, nu în ultimul rând, de lipsa unor reglementări clare și accesibile privind drepturile de autor pentru cărțile electronice. Totuși, sunt optimistă că apropierea de UE va permite îmbunătățirea acestui aspect în viitor. În contextul colaborărilor dintre Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” și bibliotecile județene din România, vom continua să interacționăm prin proiecte care vor contribui la îmbunătățirea accesului la resursele în limba română, inclusiv în format digital. Recent, România a donat Republicii Moldova 100.000 de cărți în format fizic și tot atâtea – în cel electronic. Donația a ajuns în 300 de biblioteci publice din

200 de localități, inclusiv la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”. Aceste parteneriate reprezintă un exemplu pozitiv de solidaritate și sprijin între instituțiile bibliotecare din cele două țări, iar donațiile de cărți fizice sunt o primă etapă importantă în extinderea și diversificarea colecțiilor bibliotecilor din Republica Moldova. În ceea ce privește viitorul, cred că dezvoltarea infrastructurii digitale și a unei legislații clare și echitabile privind drepturile de autor va fi esențială pentru a asigura accesul bibliotecilor la cărți electronice și, implicit, pentru a facilita educația și informarea utilizatorilor din țară, nu doar din municipiul Chișinău. Acesta este un proces care necesită atât sprijin instituțional, cât și implicarea activă a profesioniștilor din domeniu. Sper că, odată cu implicarea membrilor CBN pe această direcție, să reușim să depășim aceste bariere și să oferim bibliotecilor din Republica Moldova instrumentele necesare, un cadru legal benefic pentru a accesa și distribui cărți electronice în mod eficient și legal.

R.R.: Domnul Vitalie Eșanu, antreprenor în IT, și-a intitulat comunicarea „Viitorul cărților: transformarea lecturii prin tehnologie”, unde a oferit unele soluții pentru depășirea greutăților la exercitarea practică a accesului la împrumutul cărților digitale. Credeți în viitorul digital al cărților în toate bibliotecile din Republica Moldova?

M.H.: Într-adevăr, domnul Vitalie Eșanu a prezentat o viziune interesantă, chiar provocatoare pentru viitorul cărților digitale – un subiect extrem de relevant atât pentru bibliotecile din alte țări, cât și pentru bibliotecile din Republica Moldova. Consider că tehnologia poate transforma semnificativ modul în care accesăm și împrumutăm cărțile, chiar și editarea lor. Prezentarea domnului Vitalie Eșanu a suscit curiozitatea publicului din punctul de vedere al unor incertitudini legate de inteligența artificială, care tot mai mult interferează atât cu modul în care ne informăm, cât și cu felul în care sunt create propriu-zis cărțile. Deși, în prezent, accesul la cărțile digitale în bibliotecile din Republica Moldova se află încă într-o fază incipientă, cred cu tărie că aderarea la comunitatea europeană și alocarea unor fonduri speciale vor accelera acest proces. Cred că viitorul cărților digitale în bibliotecile din Republica Moldova este unul promițător, iar investițiile în acest domeniu, atât financiare cât și educaționale, vor contribui semnificativ la succesul acestui proces.

R.R.: Ați moderat și sesiunea de discuții, în cadrul căreia și-au expus opiniile doamna Elena Pintilei, directorul general al Bibliotecii Naționale din Republica Moldova (BNRM) și președinta Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova, care a vorbit despre adaptarea bibliotecilor la tehnologiile digitale. Vă rog să ne vorbiți despre colaborarea dintre cele mai mari biblioteci, BM și BNRM, și a celor două structuri strategice – CBN și ABRM.

M.H.: Moderarea acestui eveniment mi-a oferit posibilitatea să ascult intervențiile interesante și relevante ale experților din domeniu. Așa cum a subliniat și doamna Elena Pintilei, adaptarea bibliotecilor la noile tehnologii digitale reprezintă un pas esențial pentru dezvoltarea acestora, avându-se în vedere necesitatea de a răspunde nevoilor utilizatorilor în era digitală. În ceea ce privește colaborarea dintre Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” și Biblioteca Națională a Republicii Moldova, aceasta este una strategică și esențială pentru promovarea accesului la informație, dezvoltarea infrastructurii și implementarea unor proiecte comune care să sprijine modernizarea serviciilor bibliotecilor din întreaga țară. Cele două instituții, deși au atribuții diferite, colaborează strâns în vederea armonizării politicilor de dezvoltare a bibliotecilor și implementării unor soluții inovative pentru promovarea accesului digital la resursele informaționale. În paralel, colaborarea dintre CBN și ABRM este una care se completează și este vitală pentru consolidarea unei rețele de biblioteci puternice. CBN se ocupă de coordonarea și promovarea politicii naționale în domeniul biblioteconomic, în timp ce ABRM este o organizație profesională care sprijină dezvoltarea și formarea profesională a bibliotecarilor și a aplicării standardelor profesionale prin reglementările promovate. Împreună, aceste două structuri conlucrează pentru a crea un cadru coerent, bazat pe bune practici internaționale, care să sprijine atât dezvoltarea profesională a bibliotecarilor, cât și îmbunătățirea serviciilor bibliotecilor pentru utilizatori prin proiecte comune.

R.R.: Teo Chiriac, președintele Uniunii Scriitorilor din Moldova, a menționat că Biblioteca Municipală cu filialele ei au o strânsă colaborare cu scriitorii. Există chiar și un proiect special al Uniunii, în cadrul căruia scriitorii desfășoară o serie de activități literare și culturale. Referitor la cartea digitală, domnia sa nu s-a arătat încântat, iar despre internet a spus tranșant: internetul dezumanizează omenirea. Susțin această părere atâta timp cât, pare-se, domină știrile false și, de foarte multe, ori escrocii își fac

hatârul, păcălind și estorcând bani sau oferind produse de tot felul sub nivelul calității oamenilor cinștiți, care nici nu-și pot imagina că există asemenea specimene. Problema cea mare este că aceștia sunt greu de identificat și, practic, foarte puțini sunt trași la răspundere. Ce ați putea comenta la acest capitol?

M.H.: Într-adevăr, domnul Teo Chiriac, în rolul său de președinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova, a subliniat un aspect important legat de impactul tehnologiilor digitale asupra societății, iar observațiile sale sunt valabile mai ales în contextul prezenței știrilor false și a escrocheriilor online. Este adevărat că internetul poate fi un mediu periculos, unde informațiile false sau chiar fraudele literare sunt, din păcate, din ce în ce mai frecvente. În cazul discuțiilor cu referire la accesul la cartea electronică, este important ca utilizatorii să dispună de această diversitate de formate aplicabile cărților – tipărite, electronice, inclusiv audio. Iar cu referire la valoarea creațiilor literare e necesar ca utilizatorii, cititorii să își dezvolte un spirit critic pentru a putea face distincția între lucrările de valoare și nonvaloare. Platformele electronice, de exemplu, oferă posibilitatea de a accesa o multitudine de resurse literare din orice colț al lumii, aducând literatura mai aproape de cititori și facilitând accesul la informație pentru toți, indiferent de locația geografică.

În ceea ce privește colaborarea Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” cu Uniunea Scriitorilor din Moldova, aceasta a fost întotdeauna una deosebit de fructuoasă, având un impact pozitiv asupra comunității literare și culturale. De exemplu, Proiectul cultural „Scriitorii pentru Capitală, Capitala pentru Scriitori” are drept scop

promovarea dialogului literar, a culturii lecturii și a accesului la evenimentele culturale care se desfășoară prin intermediul Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, facilitând întâlnirile dintre scriitori și publicul larg.

R.R.: Stephen Wyber, director de Politici și Avocatură la IFLA, a susținut o întreagă conferință cu tema „Viitorul lecturii: cărțile electronice și bibliotecile”.

Stephen Wyber, director pentru Politici și Avocatură în cadrul Federației Internaționale a Asociațiilor de Biblioteci (IFLA).

M.H.: Da, Stephen Wyber, director de Politici și Avocatură la IFLA, dar și coordonatorul proiectului KR21, a avut o prezentare consistentă și captivantă pentru public. Tema cărților electronice și impactul lor asupra lecturii și bibliotecilor este deosebit de relevantă în context internațional, dar și actual pentru Republica Moldova. Consider că materialul prezentat de Stephen Wyber ar putea fi disponibil în biblioteci ca un ghid de inițiere, atât pentru bibliotecari, cât și pentru utilizatori. Acest material ar ajuta nu doar la o înțelegere mai clară a rolului cărților electronice în viitorul lecturii, dar și la dezvoltarea unor practici eficiente de integrare a resurselor digitale în serviciile bibliotecilor.

R.R.: Sesiunea de întrebări și răspunsuri cu publicul a fost moderată de Diana Silivestru, șef-interimar al Direcției Arte, Industrii Creative și Educație Artistică (DAICEA) a Ministerului Culturii. A fost și aici o frumoasă colaborare.

M.H.: Colaborarea CBN cu DAICEA a fost mereu una deosebit de fructuoasă, iar implicarea doamnei Diana Silivestru a contribuit semnificativ la succesul acestei sesiuni interactive, care a permis publicului să adreseze întrebări esențiale și să participe activ la dezbateri. Este întotdeauna o plăcere să lucrăm împreună cu instituții care împărtășesc aceeași viziune asupra importanței bibliotecilor, formării bibliotecarilor etc. Colaborarea dintre Ministerul Culturii și instituțiile bibliotecare este un exemplu clar al modului în care putem construi împreună o platformă solidă pentru dezvoltarea culturală a societății noastre.

R.R.: Și ultima întrebare, hamletiană: a fi sau a nu fi? Adică a fi sau nu fi cartea și biblioteca electronică la noi, în Moldova, după ce am aflat de la Stephen Wyber că mai ales operele literare sunt foarte scumpe și greu de procurat?

M.H.: Este evident că, așa cum a menționat și Stephen Wyber, cărțile electronice pot fi costisitoare și greu accesibile, iar achiziționarea lor în număr mare poate părea o provocare pentru multe biblioteci din țara noastră. Totuși, răspunsul meu este „a fi” pentru cartea și biblioteca electronică, chiar dacă drumul până acolo nu este ușor. Cartea electronică nu este doar o alternativă, ci o necesitate. Cartea și biblioteca electronică sunt, fără îndoială, viitorul, iar ca societate, trebuie să fim pregătiți să le integrăm în viața culturală și educațională a Republicii Moldova.

Foto: Victor BUJU, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”

CZU: 028:027.52(478-25)=135.1

LA START A XXII-A EDIȚIE A PROGRAMULUI DE LECTURĂ „CHIȘINĂUL CITEȘTE”

Raia ROGAC

Pe 12 februarie 2025, tradițional, în Sala cu Coloane a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” din Capitală, s-a dat startul Programului de lectură „Chișinăul citește”, care a ajuns la cea de-a XXII-a ediție. Juriul competent, format din scriitori, cercetători și critici literari, a selectat trei cărți, conform criteriilor de vârstă a cititorilor: *Poarta dintre lumi* de Sergiu Afanasiu (categoria „Copii”), *Măștile lui Brejnev* de Nicolae Spătaru (categoria „Adolescenți”) și *O progenitură dușmană* de Nicolae Negru (categoria „Adulți”).

Moderatoarea evenimentului, dr. Mariana Harjevschi, directorul general al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, a menționat în mesajul său de deschidere că acest program este unul deosebit față de altele pe care le desfășoară instituția, fiind cel mai longeviv și competitiv, mulțumind totodată scriitorilor pentru deschidere și participare.

Sergiu Afanasiu a mărturisit că este onorat de selectarea cărții sale la prestigiosul program de lectură, fiind la o primă experiență de acest gen. Scriitoarea Claudia Partole, care a participat de două ori în programul „Chișinăul citește”, și-a împărtășit impresiile,

considerând că în această apropiere dintre scriitori și cititori, ambele părți au de câștigat, îmbogățindu-se reciproc. Vorbitoarea a spus că Sergiu Afanasiu este un norocos, pentru că a câștigat această competiție literară: „Noroc are și de satul cu izvor de la poarta istoriei, în care s-a născut și a copilărit și care i-a servit drept subiect pentru carte. Am citit de câteva ori volumul. M-au impresionat în special reperiile naționale, frumusețea și coloritul național. Recomand cu dragoste *Poarta dintre lumi* micilor cititori, care nu vor rămâne dezamăgiți. Este o carte foarte bună cu multe învățăminte pentru copii și părinți”, a subliniat Claudia Partole.

Cea de-a doua carte, *Măștile lui Brejnev* de Nicolae Spătaru, a fost deja încercată la public, pentru că este la cea de-a doua ediție. Nicolae Spătaru a remarcat: „Mă bucur că a fost selectată cartea

mea. Mă bucur că Editura «Junimea» a acceptat să mi-o publice. Colaborarea dintre autori, cititori, bibliotecari și instituțiile de învățământ este foarte importantă. În calitatea mea de manager al Bibliotecii «Alba Iulia», o bibliotecă de carte românească, am putut observa că volumele incluse în Programul de lectură «Chișinăul citește» sunt cele mai solicitate. Îmi doresc să am cât mai mulți cititori și voi participa la toate întâlnirile la care voi fi invitat”.

În continuare, despre romanul *Măștile lui Brejnev* a vorbit criticul literar, cercetătorul științific, dr. Constantin Ivanov: „O carte bună ne poate schimba întreaga viață. Problema este că uneori nu avem cărți bune la momentul potrivit. Pentru mine drumul către această carte a fost unul benefic. Tocmai terminasem teza de cercetare pentru doctorat, dar intenționez să completez lucrarea cu un nou capitol. Am comandat această carte, care m-a impresionat de la bun început. Nici măcar nu cunoșteam pe viu autorul. Chiar dacă în Programul de lectură «Chișinăul citește» această carte a fost recomandată tinerilor, ea poate fi recomandată și adulților. Personal, am găsit în ea asocieri cu lumea mea, a celor apropiați mie. Ideologia poate uneori deforma realitatea. De aceea avem la început acele măști, care au încăput și în titlul romanului. Oamenii purtau măști din cauza fricii, din cauza răului. Am citit această carte tocmai când a fost declanșat războiul în Ucraina. Noi, din păcate, știm ce înseamnă război. Doresc autorilor, bibliotecarilor și cititorilor un mare succes pe tot parcursul Programului”.

Oferind cuvântul ultimului autor, moderatoarea a ținut să reaminte că Nicolae Negru va fi la o primă experiență în dialog cu cititorii din cadrul mai multor filiale ale Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”. Nicolae Negru a mărturisit: „Cu adevărat, a fost o

plăcută surpriză pentru mine. Cartea se adresează tuturor categoriilor de vârstă, cu precădere adulților. Am cunoscut o persoană care a fost internată în spitalul de psihiatrie doar pentru că a scris o scrisoare lui Leonid Brejnev cu rugămintea de a ne reda alfabetul latin, fiindu-ne impus cel chirilic. Mai sunt și astăzi nostalgicii care cred că în «anii brejnești» era mai bine. Dacă ar fi fost mai bine, dictatura stalinistă nu cădea. Programul «Chișinăul citește» e foarte interesant și binevenit pentru reperele pe care le oferă cititorilor». În continuare, scriitorul Iulian Ciocan a susținut următoarele: „Chișinăul într-adevăr citește grație acestui program. Selectată de juriu, cartea lui Nicolae Negru este o carte de referință. Pentru ea autorul a primit unul dintre cele zece Premii Naționale. În carte este redată drama deportărilor. Am citit cu plăcere toate cărțile incluse în program. Sunt cărți foarte bune”.

La eveniment au participat scriitori, critici literari, bibliotecari, ziariști, oameni de cultură și toți cei pasionați de lectură.

În perioada februarie-noiembrie 2025, în cadrul Programului de lectură „Chișinăul citește”, se vor desfășura o suită largă de manifestări în toate cele 27 de filiale ale Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”: întâlniri cu autorii cărților recomandate, expoziții și prezentări de carte, conferințe literare, înscenări teatralizate etc.

Programul se va încheia cu o conferință literară generală, unde vor fi evaluate totalurile.

Fotografii: Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”

CZU: [82:06.068]:027.52(478-25)=135.1

O PLEDOARIE PENTRU PROSPEȚIME ȘI CURAJ ÎN CULTURA SCRISĂ: Gala Premiilor pentru Debut în Literatură la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” (ediția a V-a)

Ivan PILCHIN

Pe 26 februarie 2025, în cadrul Colocviului Național „Bogdan Petriceicu Hasdeu: spiritus loci”, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” din Chișinău a găzduit cea de-a V-a ediție a Galei Premiilor pentru Debut în Literatură, eveniment devenit reper în calendarul literar al instituției și al Capitalei. Într-un context în care literatura tânără are nevoie mai mult ca oricând de spații de afirmare, acest concurs aduce în fața publicului autori care merită nu doar descoperiți, ci și urmăriți cu atenție.

Inițiat în 2020, concursul pentru debut în literatură reflectă o politică consecventă a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” de sprijinire a noilor generații de scriitori. Mariana Harjevschi, director general al instituției, a subliniat în deschiderea Galei rolul bibliotecii nu doar ca depozitar de carte, ci și ca „incubator” cultural: „Literatura are nevoie de prospețime și de curajul noilor generații. Biblioteca Municipală își asumă rolul de promotor al talentelor emergente, oferind nu doar premii, ci și context – dialog, vizibilitate, apartenență”.

PRIMĂRIA
MUNICIPIULUI
CHISINAU

BIBLIOTECA
MUNICIPALĂ
B.P. HASDEU
Calea Ia spre cunoscători!

Concurs ←

**PREMIU
PENTRU DEBUT
ÎN LITERATURĂ**

- ☐ poezie
- ☐ proză
- ☐ critică și eseu

Dedicat scriitorilor și criticilor literari debutanți din Republica Moldova

☐ Sedul Central al BM „B.P. Hasdeu”,
bd. Ștefan cel Mare și Ștefan, nr. 14B

**Gala Premiilor
26
Februarie
2025**

Data limită de prezentare:
21 februarie 2025

Detalii: +373 (022) 221 186   <https://www.hasdeu.md/ro/servicii/concursuri>   bmactivități@gmail.com

Alexandru Constantin
POPESCU

Iluzia POPESCU

JUNIMEA

Concursul este deschis exclusiv autorilor care nu au împlinit 47 de ani și vizează volume de debut apărute în anul calendaristic anterior. Criteriul de vârstă, deloc întâmplător, urmărește să susțină scriitorii tineri aflați la intersecția dintre formare și asumare artistică. Regulamentul stabilește clar participarea la lecturi publice și întâlniri cu cititorii, transformând premiarea într-un proces activ de integrare a debutanților în viața literară.

La categoria „Poezie”, juriul a acordat două premii. Valeria Coțofană, cu volumul *Pentru ce trăim și pentru cine murim?* (Chișinău: Editura Prut), a impresionat juriul printr-o poezie lucidă și asumată, cu

o voce matură și atentă la fragilitatea ființei în lumea contemporană. Volumul, apărut în colecția de debut „Pulsar”, se remarcă prin coerență tematică și curaj, claritate a expresiei și tonalitate poetică personală.

Alexandru Constantin Popescu, cu *Iluzia Popescu* (Iași: Editura Junimea), a fost distins postum, în semn de recunoaștere pentru un poet a cărui operă, deși scurtă, rămâne marcantă în contextul căutărilor poetice actuale. În acest sens, poetul și criticul literar Șerban Axinte a remarcat „unda seismică” a acestei cărți, iar Dumitru Crudu l-a numit fără ezitare un poet „pe care nu l-am înțeles cât a trăit”: „Alexandru a fost un om scindat. Ceea ce rămâne după el este poezia sa. Prin ea, Alexandru rămâne viu. (...) Cartea sa e ca o explozie. Ea dinamitează întreaga poezie românească tânără a acestui început de secol”.

Categoria „Critică literară și eseu” a adus în lumină o lucrare importantă pentru înțelegerea dinamicii recente a peisajului critic basarabean: *Continuitate și ruptură în critica românească din Basarabia (1985-2010)*, semnată de Natalia Hariton și publicată la Editura Junimea din Iași. Cartea propune o cartografiere riguroasă a transformărilor critice din ultimele decenii, scoțând pe prim-plan trecerea paradigmatică de la estetica etico-naționalistă la discursul

postmodern și intertextual. Criticul literar Nina Corcinschi a remarcat viziunea originală și filtrul conceptual clar asumat al lucrării: „Natalia Hariton face parte din galeria de critici tineri, de formație academică, foarte dotați, exigenți și pregătiți să înnoiască relieful teoretic al studiilor literare autohtone. Cartea ei operează cu filtrul conceptual «continuitate-ruptură», pentru a urmări îndeaproape mișcările de sens și viziune ale criticii literare de tranziție (1985-2010) și a evalua fenomenologia spectacolului metaliterar (dar și culisele acestuia!), cu toate sinergiile, fracturile și desincronizările tematico-stilistice, care au recondiționat mecanismele interne ale discursului critic. Autoarea deconstruiește

percepții și interpretări tradiționaliste, chestionează clișee hermeneutice și propune o viziune proaspătă și originală despre mersul criticii autohtone de la sine și pentru sine spre lume și cu lumea”. La rândul său, Natalia Hariton subliniază nevoia de a racorda critica literară din Basarabia la dezbaterile și curentele europene: „Critica literară din Basarabia reușește să se impună drept un discurs critic asumat datorită înfăptuirii mai multor proiecte: definirea și promovarea paradigmei post-moderniste, stabilirea principalelor direcții și tendințe ale generației '80, sincronizarea pe principiul estetic a literaturii autohtone cu formele cele mai active ale literaturii române, dar și cu literaturile din spațiul european, reevaluarea poziției față de tradiție, asumarea plenară a spiritului critic ș.a. Prin urmare, monografiile, studiile, eseurile și multiplele texte de întâmpinare (prefețe, postfețe, recenzii), semnate de criticii Andrei Țurcanu, Vitalie Ciobanu, Eugen Lungu, Emilian Galaicu-Păun,

Nicolae Leahu, Lucia Țurcanu sunt decisive în înlăturarea criticii proletcultiste (în anii perestroikăi) și diminuarea forței de impact a celei etico-estetice (perioada postcomunistă). Voința de ruptură a criticilor generației '80 derivă din nevoia de a fi acceptată ideea că discursul scriitorilor și criticilor din Basarabia se racordează la mișcarea ideilor din spațiile românesc și occidental și dovedește că aceștia scriu nu doar cu și pentru sine, în interiorul granițelor geografice, ci scriu cu lumea”.

Un premiu aparte, „Iulia Hasdeu”, a fost acordat în acest an Augustinei Reniță-Mirjol pentru cartea *Picătura de artă* (Chișinău: Editura Arc).

Într-o serie de eseuri scurte, autoarea reușește să aducă arta vizuală mai aproape de public, evitând jargonul academic, fără a abdica de la rigoare și profunzime. Criticul Eugen Lungu a evidențiat grația cu care autoarea evită „capcanele” textelor despre artă, punând în valoare un stil cald, limpede și confesiv, potrivit lecturii meditative: „Eseurile Augustinei Reniță-Mirjol m-au luat prin surprindere. La noi, despre artă, se scrie fie încrunțat-teoretic, în termeni profesoralii, fie cu excultări școlărești ce trădează amatorismul. (Știu doar câteva condeie de aici care evită cu grație aceste capcane lipicioase.) Textele tinerei autoare nu pretind însă la cugetări și aprofundări abisale referitoare la temele pe care le frecventează – de aici și titlul lucrării ales cu mult bun-simț: *Picătura de artă*”. Cartea se remarcă și prin diversitatea subiectelor – de la Vermeer la „Fereastra de la Tiraspol” –, ceea ce face din acest volum un punct de acces ideal pentru cititorii tineri spre cultura vizuală.

În acest an, juriul a decis să nu acorde premiul pentru proză. Este o invitație la reflecție pentru editori, autori, dar și pentru instituțiile culturale: cum stimulăm proza tânără? Totodată, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” promite să păstreze această categorie deschisă și în edițiile următoare, mizând pe reveniri consistente.

Stimularea și promovarea creației literare, implicarea comunității de cititori și utilizatori în procesul cultural-artistic din

Republica Moldova reprezintă obiectivele Concursului de Debut în Literatură al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, lansat în anul 2020. În acest sens, se urmărește includerea cărților de debut în circuitul de lectură al bibliotecii, atragerea cititorilor către activitățile dedicate acestui eveniment literar și implicarea activă a scriitorilor tineri în proiectele și manifestările instituției. Procesul literar este integrat ca parte componentă a activității bibliotecii, cu scopul de a încuraja și susține autorii aflați la început de drum și de a consolida legătura dintre creația literară contemporană și publicul cititor.

Prin Gala Premiilor pentru Debut în Literatură, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” nu doar celebrează debutul, ci și construiește o arhivă vie a literaturii în devenire. Într-o lume tot mai fragmentată cultural, acest tip de instituționalizare a debutului devine un act de responsabilitate și de cultivare a viitorului.

CZU: 027.52(478-25)=135.1

BIBLIOTECA RENOVATĂ: UN NOU ÎNCEPUT AL BIBLIOTECII „MIHAIL CIACHIR”

*Angela VINTILĂ,
șefa Bibliotecii „Mihail Ciachir”*

Biblioteca joacă un rol esențial în comunitate, oferind acces la informație, sprijinind educația, promovând cultura și fiind un spațiu de întâlnire și dezvoltare pentru toți membrii societății. Sarcina acesteia este de a oferi spații flexibile pentru învățare, colaborare și creație, devenind un hub al cunoașterii adaptat necesităților moderne.

Primul și cel mai important obiectiv al unei biblioteci este de a evalua necesitățile de dezvoltare a utilizatorilor pentru a cunoaște ce așteaptă de la o bibliotecă atât fiecare dintre ei, cât și apropiații lor, iar în baza analizei necesităților de dezvoltare a serviciilor de bibliotecă – ce i-ar motiva să frecventeze bibliotecă în continuare. De aici a venit ideea, ba chiar necesitatea, de a face pași concreți în direcția obținerii unui suport financiar în scopul efectuării unei reparații generale a spațiului aflat într-o stare depășită tehnic.

Ne-am dorit mult ca Biblioteca „Mihail Ciachir”, inaugurată pentru prima dată în anul 1992, în sectorul Râșcani al Capitalei (pe strada Florilor, nr. 12/1), să rămână instituția care promovează tezaurul cultural al comunității găgăuze din Municipiul Chișinău. În anul 2023, în cadrul unui parteneriat dintre Primăria municipiului Chișinău, Direcția Generală Cultură și Patrimoniu Cultural a Consiliului municipal Chișinău și Agenția Turcă de Cooperare și Coordonare (TIKA), Biblioteca „Mihail Ciachir” a beneficiat de un proiect amplu de renovare.

Pe 28 ianuarie 2025, după finalizarea perioadei de renovare, Biblioteca „Mihail Ciachir”, filială a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, a fost redeschisă în cadrul unui eveniment festiv cu

genericul „Biblioteca renovată: un nou început”. Cu această ocazie, a fost dezvelit și bustul marelui savant Mihail Ciachir – un simbol al culturii și identității găgăuze. Grație susținerii TIKa, bustul a fost realizat de către sculptorul Serghei Josu și arhitectul Mihail Andrieș.

La programul de redeschidere a bibliotecii au participat: Ion Ceban (primar general al Municipiului Chișinău), dr. Mahmut Çevik (vicepreședinte TIKa), Uygur Mustafa Sertel (ambasadorul Republicii Turcia în Republica Moldova), Diana Silivestru (șef interimar a Direcției Arte, Industrii Creative și Educație Artistică a Ministerului Culturii al Republicii Moldova), Teo Chiriac (președinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova), oameni de cultură și de știință, reprezentanți ai instituțiilor municipale.

Împreună cu Excelența Sa Uygur Mustafa Sertel (ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Turcia în Republica Moldova), Tarik Mete (coordonatorul TIKa în Republica Moldova) și dr. Mahmud Çevik (vicepreședinte TIKa), am depus flori la bustul lui Mihail Ciachir, amplasat în fața instituției. După care a urmat un recital de poezie cu genericul „Biblioteca mea – cuib de înțelepciune”, la care au participat elevii de la IPLT „Mihail Kogălniceanu”, îndrumați de profesoara Svetlana Țihanovschi. Momentul artistic cu genericul „O lume de cuvinte, un loc al vizitorului” a evaluat cu participarea elevilor de la Școala de Arte „Valeriu Poleakov”.

De asemenea, au fost prezentate câteva expoziții tematice: „Găgăuzii – origini și evoluție”, „Mihail Ciachir – apostolul limbii

tipărite”, „Chipuri și expresii”, precum și o expoziție de pictură intitulată „Chișinău prin prisma copilăriei”.

Evenimentul a avut un rol semnificativ în susținerea identității și culturii găgăuze în Republica Moldova, oferind, de asemenea, comunității găgăuze o platformă pentru păstrarea tradițiilor.

Biblioteca „Mihail Ciachir” are aproape 3500 de utilizatori activi și este vizitată anual de circa 24000 de persoane, care împrumută aproximativ 20270 de documente (dintr-un total de 26277). În prezent, Biblioteca „Mihail Ciachir” oferă servicii educaționale pentru comunitatea chișinăuiană, printre care: Serviciul „Connect Plus” (formarea competențelor digitale), Atelierul de lectură „Povești de peste mări și țări” (formarea culturii lecturii), Clubul Ludic (formarea culturii lecturii prin joc), Clubul „Inimi înțelepte” / Клуб «Мудрые сердца» (incluziunea socială a seniorilor).

Astăzi, biblioteca este un spațiu în care se desfășoară inițiative comunitare, activități culturale și sociale pentru toate categoriile de utilizatori: conferințe, mese rotunde, ateliere de instruire, debateri sau cluburi de interese. Iată de ce organizarea spațiului de bibliotecă este esențială pentru satisfacerea necesităților utilizatorilor: vizibilitatea bibliotecii, iluminarea, confortul interior, organizarea diferitor zone pentru copii, tineri, adulți, persoane în etate. Spațiul unei biblioteci trebuie să fie deschis, multifuncțional, prin care oamenii se deplasează lejer și fără restricții.

Aceste condiții oferă posibilitatea ca biblioteca să devină un loc în care comunitatea să se poată manifesta din punct de vedere

cultural și artistic și să poată petrece un timp de calitate împreună cu cei dragi. Copiii vor avea spațiu special amenajat, iar părinții vor putea să discute cu prietenii la o cafea sau să citească o carte. Spațiul Bibliotecii „Mihail Ciachir” nu este atât de mare, și totuși sperăm ca acest proiect va contribui la consolidarea relației dintre cititor și carte. Mai cu seamă că acesta este unicul loc care adună comunitatea găgăuză în Municipiul Chișinău.

Astfel, în urma renovării, Biblioteca „Mihail Ciachir” a devenit mai atractivă nu doar din punct de vedere informațional, dar și estetic, ceea ce va avea un efect pozitiv asupra îmbunătățirii serviciilor pentru utilizatorii de toate vârstele. Totodată, condițiile noi ne vor permite să păstrăm colecția de carte în mai multă siguranță.

Noi, echipa Bibliotecii „Mihail Ciachir”, vom depune tot efortul pentru ca biblioteca să devină un centru mereu viu și dinamic de învățare și cultură.

CZU: 027.52(478-25)=135.1

BIBLIOTECA RENOVATĂ: UN NOU ÎNCEPUT AL BIBLIOTECII „MIHAIL CIACHIR”

*Elena TARAGAN, drd. USM,
șef sector, Secția studii și cercetări, BM „B.P. Hasdeu”*

La sfârșitul lunii ianuarie 2025, în sectorul Râșcani al Chișinăului, la Filiala „Mihail Ciachir” a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, a avut loc dezvelirea bustului marelui cărturar Mihail Ciachir, patronul bibliotecii, ce promovează valorile comunității găgăuze din Republica Moldova. Renovarea filialei a fost posibilă grație eforturilor TIKa – Agenția de Cooperare și Coordonare Turcă. Evenimentul a adunat personalități importante ale breslei, dar și scriitori și oameni de etnie găgăuză care au făcut posibil acest lucru.

Mariana Harjevschi, director general al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”:

Ne-am adunat pentru a celebra un moment important – dezvelirea bustului marelui cărturar Mihail Ciachir, amplasat aici, în fața bibliotecii care-i poartă numele. Recent renovată prin efortul generos al Agenției Turce pentru Cooperare și Coordonare TIKa, această

bibliotecă devine acum nu numai un spațiu dedicat lecturii și învățării, dar și un loc de răspândire a valorilor culturale și istorice pe care le-a promovat această personalitate marcantă. Pentru Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, dezvelirea acestui bust este un gest simbolic, dar și o recunoaștere a contribuției lui Mihail Ciachir la cultura găgăuză. A fost profesor de geografie, a publicat studii de istorie și etnografie, este numit „apostol al limbii tipărite găgăuze”. Publică studiul *Originea găgăuzilor*, în *Viața Basarabiei* (1933), *Dicționarul găgăuz-român* (1938). Va fi și rămâne un exemplu al dedicării pentru educație și pentru apărarea identității culturale. În acest cadru, bustul lui Mihail Ciachir devine un simbol și al unității, al respectului pentru cultură. Instalarea acestui bust a fost asigurată financiar de către TIKKA, iar autorii acestuia sunt sculptorul Serghei Josu și arhitectul Mihail Andrieș.

Ion Ceban, primarul general al municipiului Chișinău:

Vreau să mulțumesc din suflet Agenției TIKKA pentru un nou proiect realizat aici, la Chișinău. Noi avem foarte multe proiecte bune, simbolice pentru municipalitate. Este vorba și de proiecte de infrastructură, de sănătate, de asistență educațională, culturală. Toate aceste lucruri ne fac să fim mai aproape unii de alții și să realizăm lucruri frumoase, poate mai rapid decât am fi putut să facem acest lucru de sine stătător. Vreau să mulțumesc Agenției TIKKA și pentru proiectele mari și reușite care sunt realizate la nivel de țară. Sunt foarte multe și știu că vor continua. Iar acest episod este de-a dreptul simbolic, ținând cont de faptul că Mihail Ciachir a fost și rămâne o personalitate care trebuie studiată. Ceea ce trebuie să conștientizăm cu toții este faptul că, pe teritoriul acestei țări, la o întindere de 400 de kilometri, avem peste 35 de naționalități care locuiesc împreună. Este vorba de români, găgăuzi, bulgari, ruși, ucraineni, toți cei care astăzi sunt cetățeni sau trăiesc temporar pe teritoriul Republicii Moldova. Iar ceea ce ar trebui să ne definească în acest sens este, în

primul rând, cuvântul „respect”: respect față de cultură, respect față de tradiție, respect față de valori, respect pentru această diversitate pe care o avem. Vreau să mulțumesc din suflet pentru acest respect și această toleranță care trebuie să fie cultivată.

Dr. Mahmud Çevik, vicepreședinte al Agenției de Cooperare și Coordonare Turcă:

Vă salut pe toți cordial, sunt foarte bucuros să mă aflu aici. Popoarele au cultura lor și, pentru a înțelege și perpetua cultura și istoria acestor popoare, trebuie să învățăm limba lor. Începând cu anul 1994, de când a fost înființat Oficiul coordonator TIKa la Chișinău, au fost realizate mai mult de 500 de proiecte, dintre care în jur de 20% – în domeniul culturii. Noi considerăm că trebuie să apărăm prin intermediul culturii pacea între popoare și să stopăm războaiele din toată lumea. Azi ne aflăm la un eveniment foarte important – deschiderea bibliotecii care poartă numele unei personalități foarte importante, care a dezvoltat cultura găgăuză. Mihail Ciachir este în sufletul și în inima tuturor găgăuzilor și trebuie să-l pomenim până la sfârșitul veacurilor. Prin acest gest, vrem să-i aducem un omagiu. Sper că prin intermediul acestei bibliotecii, prin acești copii minunați care vor profita de serviciile acestei bibliotecii, vor ajunge oameni la fel de vestiți ca Mihail Ciachir, ca Todur Zanet, ca Stepan Bulgar sau, poate, chiar ca Mihai Eminescu. Vreau să mulțumesc Ministerului Culturii Republicii Moldova și Primăriei municipiului Chișinău pentru că ne-ați permis să participăm la un proiect atât de important din punct de vedere al păstrării înțelegerii culturale, care ne permite să trăim în pace. Vreau să mulțumesc statului Republica Moldova și Primăriei Chișinăului pentru menținerea păcii prin cultură. În mod deosebit, vreau să menționez că sunt foarte bucuros să-l văd la acest eveniment pe domnul Victor, care este nepotul lui Mihail Ciachir.

Pentru acest parteneriat frumos, Angela Cutasevici, viceprimar al Chișinăului, a venit cu diplome de recunoștință, în semn de înaltă apreciere, pentru distincții oaspeți care au făcut posibil acest lucru:

Vă salut și eu cu mult drag la acest eveniment care evidențiază importanța promovării diversității culturale și

necesitatea păstrării identității culturale – în cazul dat, al comunității găgăuze. Biblioteca „Mihail Ciachir” a fost înființată pe 4 octombrie 1992, devenind prima bibliotecă găgăuză din Chișinău. Biblioteca este un spațiu dinamic prin diverse servicii, toate importante pentru comunitate. Menționez serviciul „Connect Plus”, ateliere de lectură și multe altele. Aici, în acest edificiu, avem pe an 24000 de vizite. Avem în fondul de carte 26277 de unități de materiale, resurse informaționale. De menționat că biblioteca se completează anual cu noi resurse. Sigur că mulțumim pentru reparația capitală: spațiul este foarte prietenos, foarte cald și, cu siguranță, va atrage și mai mulți cititori în acest templu al cărții în sectorul Râșcani.

Teo Chiriac, președinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova:

Onorată asistență, este un moment revelatoriu, înălțător, pentru că ne aflăm într-un loc sacru. O bibliotecă, indiferent unde se află ea, în orice loc geografic de pe pământ, este un loc sfânt. În această bibliotecă este concentrată istoria unei civilizații. Trebuie să recunoaștem că, din păcate, nu ne amintim mereu ce înseamnă pentru noi biblioteca. Pe de altă parte, tot biblioteca este un far de pe țărmul unui ocean, un far în noapte care luminează calea corăbiilor și le ajută să vină cu bine la țărm. În același timp, o bibliotecă, este și o baricadă, o baricadă care ține omenirea și luptă împotriva războiului, împotriva conflictelor militare, împotriva catastrofelor. Sigur că elementul esențial este limba. Iar scriitorul – căci ar trebui să vorbim și despre rolul scriitorului – cu ajutorul limbii, cu acest mecanism miraculos, creează lumi, creează civilizație. Cei care investesc în acest templu de civilizație, care se numește bibliotecă, sunt niște cititori ai unor edificii sfinte, așa cum sunt catedralele.

Am fost în Găgăuzia, chiar nu demult, și am avut o întâlnire extraordinară cu copiii liceelor de-acolo. Trebuie să recunosc că am văzut niște copii admirabili, niște copii dornici de a învăța, de a spune poezii, de a cunoaște lumea în general, de a învăța limbi. Au vorbit perfect limba română, limba găgăuză. Și, împreună cu Todur Zanet, am încercat să le explicăm că avem nevoie de o comunicare. Noi, cetățenii Republicii Moldova, indiferent de zona geografică, trebuie să ne cunoaștem, să ne întâlnim. Fie că vorbim în aceeași limbă sau în limbi diferite, nu contează, dar trebuie să avem niște elemente esențiale care se numesc cultură națională, valori naționale ș.a.m.d.

Sigur că aș vrea, în acest moment important, să ne gândim la scriitorii din literatura universală care au scris, inspirați de Cel de Sus, și au lăsat aceste cărți. Din păcate, în ultimii ani, multă lume face investiții în Bitcoin și mai puțin în literatură. Or, trebuie să știm că civilizația noastră va supraviețui doar dacă vom face investiții în cultură și dacă vom promova cultura, indiferent de limbă și de țară sau de continente. Vă mulțumesc încă o dată din partea scriitorilor din Republica Moldova și aș vrea să vă sugerez să producem niște

proiecte în comun – Uniunea Scriitorilor din Moldova cu intelectuali din Găgăuzia, inclusiv cu participarea oamenilor de cultură din Turcia.

Elena PINTILEI, director al Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, președinte al Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova:

Vă mulțumesc în calitate de director al Bibliotecii Naționale, dar și președinte al Asociației Bibliotecarilor. Sunt astăzi aici pentru a împărtăși această bucurie – dezvelirea bustului lui Mihail Ciachir, care este și îngerul păzitor al acestei biblioteci, cât și renovarea unei biblioteci publice. Astfel de evenimente se întâmplă mai rar, mai ales în ultimul timp. Atunci când, cu câțiva ani în urmă, vorbeam despre o bibliotecă modernă, când am intrat aici, am zis că aceasta deține toate componentele, este atractivă, frumoasă, cu carte nouă, cu bibliotecari instruiți și cu servicii bine puse la punct pentru comunitatea pe care o servește. Iar Mihail Ciachir, patronul acestei biblioteci, cu siguranță, vă va ocroti de acolo, de sus, și va pune mâna pe capul bibliotecarilor, dar și al cititorilor. Le doresc copiilor din familii găgăuze să învețe limba găgăuză, pentru că cea mai frumoasă limbă e limba părinților tăi.

Victor Ciachir, nepotul după unchi al scriitorului:

Biblioteca „Mihail Ciachir” a dezvoltat și promovat cultura și identitatea poporului găgăuz. Mihail Ciachir este un exemplu demn de urmat, un exemplu de patriotism. În acest context, biblioteca nu este doar un loc al lecturii, ci și un spațiu pentru generațiile prezente dornice să-și cunoască cultura.

În cadrul evenimentului, au susținut discursuri în limba găgăuză Todur Zanet, scriitor, ziarist; Nicolai Terzi, președinte al Comunității Găgăuze din Republica Moldova; dr. Stepan Bulgar, scriitor, ziarist.

Biblioteca „Mihail Ciachir” s-a bucurat de o donație de carte oferită de către Todur Zanet și Mahmud Çevik – cărți fundamentale, în mod special dicționarele care să asigure găgăuzilor o mai bună învățare a limbii materne și a limbii române.

La inaugurarea bibliotecii recent renovate au avut loc și momente muzical-artistice: recitalul de poezie „Biblioteca mea – cuib de înțelepciune” (Liceul Teoretic „Mihail Kogălniceanu”); moment artistic „O lume de cuvinte, un loc al viitorului” (Școala de Arte „Valeriu Poleakov”); recitalul folcloric „Ritmuri de dor și tradiție” (Victor Botnaru (cobză), profesor, Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice). De asemenea, vizitatorii au putut admira expozițiile

de carte „Găgăuzii – origini și evoluție” și „Mihail Ciachir – apostolul limbii tipărite”; expoziția fotografică „Chipuri și expresii”; vernisajul de pictură „Chișinăul prin prisma copilăriei” (Școala de Arte „Valeriu Poleakov”).

Moderator al evenimentului a fost Angela Vintilă, director al Bibliotecii „Mihail Ciachir”, filiala BM „B.P. Hasdeu”.

Fotografii: Primăria municipiului Chișinău

CZU: 061.237-053.88:027.52(478-25)=135.1

SENINUL CLIPELOR DĂRUITE

*Lina IFTODI,
șefa Bibliotecii „Liviu Rebreanu”*

„Vârsta a treia” este perioada de după pensionare, care poate fi definită, în cele mai multe cazuri, ca cea a însingurării/izolării de lume. Singurătatea este o problemă comună pentru vârstnici, mai ales pentru cei care locuiesc singuri sau au pierdut partenerul de viață. Lipsa de interacțiune socială poate duce la depresie, anxietate și alte probleme de sănătate mintală.

Persoana pensionată dispune de mai mult timp liber, ceea ce presupune atât avantaje, cât și situații problematice. Timpul liber oferă posibilitatea de a se dedica activităților amânate de multă vreme. Dezavantajele, în schimb, presupun schimbarea ritmului vieții, care anterior se conforma programului de lucru, orarului copiilor etc.

Comunicarea, în această situație, este un remediu: atât printr-un schimb de idei, cât și prin atenția acordată lucrurilor ce par secundare, dar care fac parte din viața noastră și sunt semnificative întru a ne schimba atitudinea și a ne reorienta gândurile. Lectura, de asemenea, schimbă atitudinea spre bine și, mai mult decât oricare altă activitate, reduce stresul. Important este ca lectura să fie practică în fiecare zi. Pe lângă faptul că sporește atenția, exercițiul lecturii îmbunătățește memoria, îmbogățește vocabularul și, desigur, salvează de plictiseală.

Participarea la activități sociale și culturale poate și ea ajuta la prevenirea singurătății. Cluburile și serviciile pentru vârstnici sunt o modalitate excelentă de a le oferi oportunitatea de a se întâlni și a comunica cu alți oameni de aceeași vârstă. Socializarea

pentru oamenii de vârstă a treia este o necesitate vitală, așa cum am constatat acest lucru în perioada de înregistrare pe platforma Campaniei naționale „Ajutor la contor”.

De aici a venit ideea de a crea noul serviciu „Seniorii” la Biblioteca „Liviu Rebreanu”, destinat utilizatorilor cu vârsta peste 50 de ani. Această categorie de oameni chiar are nevoie de comunicare, de evenimente la care pot participa. În cadrul serviciului, seniorii sunt invitați să participe activ la niște manifestări cu tematicile propuse de ei înșiși. Pentru fiecare utilizator al serviciului, este un bun prilej de a-și împărtăși anumite experiențe, de a practica terapia ocupațională, biblio- și meloterapia etc. De asemenea, membrii grupului sunt familiarizați cu noile tehnologii de informare și comunicare: utilizarea computerului și a altor dispozitive mobile.

Scopul activităților din cadrul serviciului este să le genereze seniorilor o stare de bine. În perioada sărbătorilor, bibliotecarii organizează diverse activități tematice, care îi aduc pe seniori împreună și creează o atmosferă de familie.

Prima întâlnire a seniorilor a avut ca generic „Sursele fericirii”. S-au depănat amintiri despre oameni dragi, despre momente frumoase din viață, despre cât de mult au contribuit acestea la formarea fiecăruia pentru a rămâne „Om cu suflet mare”.

Cu genericul „Depănăm amintiri: Fiorii dragostei dintâi”, s-a desfășurat o altă întâlnire, în care fiecare și-a văzut/sesizat menirea prin intermediul citatului biblic: „Dacă dragoste nu este, nimic nu este”. Pentru mulți dintre cei prezenți, imaginea primei iubiri rămâne a fi cea a purității morale, a inocenței și a înălțării în timp.

Un interes vădit, în cadrul celei de-a treia întâlniri, participanții au manifestat pentru lecția publică cu genericul „Alimentația sănătoasă pentru seniori”. Invitata întâlnirii a fost Maria-Victoria Racu, medic-nutriționist, șefa secției Sănătatea Nutrițională și a Copiilor în cadrul Agenției Naționale pentru Sănătate Publică. Specialist în domeniu, doamna doctor a fost foarte receptivă la toate doleanțele celor prezenți, vorbindu-le câteva ore în șir despre particularitățile organismului și a sistemului digestiv la vârsta a treia, despre necesitatea de a se alimenta corect la scara valorilor calorice într-o asigurare a imunității și rezistenței organismului la toate maladiile. Medicul Maria-Victoria Racu a vorbit și despre necesitatea hidratării, despre alimentarea în cazul bolilor cardiace și, în special, a diabetului zaharat, despre compatibilitatea

produselor alimentare și respectarea regimului alimentar pe parcursul zilei (din care nu trebuie să lipsească fructele și legumele), dar și despre evitarea consumului alimentelor în abuz, în special seara, având grijă ca cina să conțină produse ușor digerabile.

Întrucât toamna ne propune o varietate mare de fructe și legume, una din întâlniri a avut genericul „Secrete din cămară: obiceiuri și tradiții de toamnă”, în cadrul căreia participanții au împărțit rețete de conserve (ghiveciuri, salate, gemuri și compoturi), sfaturi de preparare a unor murături gustoase sau întru rezistență a unor conserve pe timp de iarnă.

Ziua de Sfântul Andrei a fost o ocazie potrivită pentru a discuta despre tradițiile și obiceiurile legate de această sărbătoare (evenimentul a avut genericul „Tradiții și obiceiuri magice de Sf. Andrei”). Inevitabile în acest caz au fost unele amintiri amuzante sau întâmplări mistice, pe care participanții le povesteau cu umor și nostalgie.

În prima zi a primăverii, seniorii s-au întâlnit pentru a întâmpina frumos primăvara și a discuta la tema „Cu primăvara în suflet și în gând”. La ședința serviciului au fost invitate Lidia Gonța-Grosu (poetă, cercetătoare), Veronica Bumbu (poetă), Olesea Dînga (poetă, traducătoare), Ludmila Sochircă (poetă), Alexandra Tkacenko (poetă, lector universitar) și Ludmila Berzoi (poetă, doctor în filologie, conferențiar universitar). S-a cântat, s-a recitat poezii, s-a discutat despre ea, femeia.

Sărbătorile pascale au fost un alt motiv de a discuta despre semnificația lor, despre tradițiile și obiceiurile din jurul acestora. Iar cu această ocazie, invitata întâlnirii, scriitoarea Alexandra Tkacenko a prezentat și a lecturat poezii din cartea sa *Cântarea sărbătorilor creștine împărătești*. Fiecare participant la întâlnire a primit în dar câte o carte din partea autoarei.

La fiecare ședință participanții se implică în discuții și propun idei pentru următoarele evenimente. Datorită feedback-ului pozitiv al participanților, numărul cărora de la ședință la alta, serviciul continuă deja doi ani, din 2022.

Pentru viitor, ne propunem să îmbunătățim calitatea serviciului, să atragem mai mulți utilizatori din grupul-țintă în diferite forme de activitate, cum ar fi:

- *seri literare* – o modalitate de a cunoaște cele mai noi apariții din domeniul literaturii;

- *șezători literare* – o formă de socializare, de promovare a folclorului etc.;
- *atelier de creație* – o modalitate de a scăpa de plictiseală și oboseală prin activități creative și plăcute, acumulând energie pozitivă, făcând un schimb de experiență, împărtășind idei etc.;
- *rezolvarea de rebusuri și integrale* – un mijloc eficient împotriva stresului și gândirii negative;
- *activități recreative* (excursii în alte biblioteci, la muzeu, în parc) – o modalitate excelentă de a-și petrece timpul liber.

Acestea sunt doar câteva idei de activități, care îi vor ajuta persoanele de vârstă a treia să se simtă mai bine atât fizic, cât și mental.

Astfel, activitatea Clubului seniorilor la Biblioteca „Liviu Rebreanu” din Chișinău este una importantă pentru a oferi vârstnicilor un anturaj plăcut pentru comunicare și informare, pentru creație și relaxare. Dincolo de faptul că au activat în diferite domenii, utilizatorii serviciului s-au unit sub această „coroană” a activităților de la bibliotecă, unde simt din nou ritmurile tinereții și pulsul vieții.

Sperăm ca acest club să ia amploare, bucurându-ne de seninul clipelor acordate unul altuia, pentru a ne simți vitalitatea și utilitatea momentelor pe care le trăim. E doar începutul. Urmează încă multe activități interesante pe care le vom face împreună!

CZU: [061.237:004]:027.52(478-25)=135.1

POVESTEA „OVIDIENII CODE KIDS”: PASIUNE, CREATIVITATE ȘI INOVAȚIE ÎN PROGRAMARE

*Victoria CEBANU,
șef serviciu, Biblioteca „Ovidius”*

Proiectul CODE Kids – „Copiii fac coding în bibliotecile publice” a fost lansat în anul 2017, la Bistrița-Năsăud (România), cu scopul de a crea o mișcare dedicată dezvoltării competențelor digitale în rândul copiilor, tinerilor și bibliotecarilor din mediul rural și mic urban. Programul îi încurajează pe aceștia să se implice activ în comunitățile lor prin abordarea problemelor locale și realizarea de proiecte digitale creative. Din 2021, proiectul a intrat într-o nouă etapă, extinzându-se prin organizarea primelor

cluburi de programare pentru copii în bibliotecile publice. Sub sloganul „Programează viitorul comunității tale”, CODE Kids și-a propus să ajungă în cât mai multe comunități rurale și urbane mici din România, iar din 2023 programul s-a extins și în Republica Moldova.

Prin ateliere interactive și activități de formare, copiii cu vârste între 10 și 14 ani au descoperit oportunități de învățare în domeniul tehnologiei și au fost încurajați să ia în considerare o carieră în acest domeniu. Fundația Progress, inițiatorul programului, a adoptat o abordare de tip „action learning”, pentru a sprijini copiii din comunități izolate să dobândească competențe digitale esențiale într-o lume tot mai tehnologizată. În Republica Moldova, proiectul a fost implementat în mai multe biblioteci și centre educaționale, inclusiv Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” din Chișinău și Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, cu filialele „Ovidius” și „Târgu Mureș”.

Biblioteca „Ovidius” a răspuns cu entuziasm invitației Fundației Progress, deschizând clubul „Ovidienii CODE Kids”. Cu 12 membri înscriși, acest club și-a propus să familiarizeze copiii cu noțiunile de bază ale programării și să le dezvolte gândirea logică și abilitățile de rezolvare a problemelor. Această inițiativă reprezintă un pas important în modernizarea educației nonformale și sprijină viitorul digital al comunității. Printre participanți s-au numărat Anisia Ciobotaru, Sofia Ciobotaru, Sara Ciobotaru, Egor Cebanu, Ana Moraru, Serghei Crani, Arina Crețu, Sofia Petru, Taisia Petrov, Bogdan Gurev, Carolina Vatavu și Evelina Medvedi, toți recrutați din rândurile utilizatorilor bibliotecii.

Programul, implementat în perioada ianuarie 2023 – decembrie 2024, a avut ca scop formarea copiilor și adolescenților în programare într-un mediu accesibil și interactiv. La Biblioteca „Ovidius”, acest proiect, dezvoltat în parteneriat cu Fundația Progress, a oferit un spațiu ideal pentru educația digitală. Activitățile desfășurate au inclus sesiuni de învățare și cursuri practice, unde copiii au dobândit abilități de bază în programare. Pe parcurs, aceștia au învățat să creeze jocuri, site-uri web simple și aplicații, dezvoltându-și gândirea logică și abilitățile de rezolvare a problemelor. Resursele furnizate de parteneri, precum tutorialele online și materialele didactice, au completat procesul de învățare și au oferit ocazia de aprofundare în domeniul tehnologic.

În calitate de organizator în Republica Moldova, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” a susținut proiectul prin evenimente speciale, sesiuni de formare și activități interactive, încurajând munca în echipă și aplicarea cunoștințelor acumulate. Un moment important al proiectului a fost organizarea primei ediții a Târgului Regional de Știință CODE Kids, pe 30 octombrie 2024. Evenimentul, desfășurat în parteneriat cu Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova, Fundația Progress și Ministerul Culturii al Republicii Moldova, a avut drept scop stimularea interesului pentru știință, tehnologie, inginerie, artă și matematică (STEAM) în rândul copiilor cu vârste între 10 și 14 ani. Membrii Clubului „Ovidienii CODE Kids” de la Biblioteca „Ovidius” au prezentat proiectele lor inovatoare – PICTA și DOG GPS – și au participat la diverse activități educative, inclusiv ateliere oferite de reprezentanții Universității Tehnice a Moldovei. Evenimentul le-a permis participanților să-și împărtășească experiențele, să facă schimb de idei și să descopere noi perspective în domeniul programării și tehnologiei.

Pasiunea, perseverența, dedicarea au fost elementele-cheie care au contribuit la succesul proiectelor prezentate de membrii Clubului „Ovidienii CODE Kids”. Proiectul PICTA (Pantofi Inteligenți cu Control al Temperaturii Automate) a impresionat

prin utilitatea sa practică și aplicabilitatea tehnologică. Prin utilizarea tehnologiei Arduino, a senzorilor și a ventilatoarelor, tinerii au reușit să creeze o soluție inovatoare destinată sportivilor și persoanelor active, care au nevoie de un confort termic optim în orice condiții. Proiectul DOG GPS, pe de altă parte, s-a remarcat prin impactul social semnificativ. Acesta propune o soluție tehnologică pentru o problemă reală și urgentă din comunitate – gestionarea câinilor vagabonzi. Sistemul oferă posibilitatea monitorizării acestora în timp real, crescând astfel siguranța cetățenilor și prevenind situațiile periculoase.

Succesul obținut de Anisia Ciobotaru și Evelina Medvedi – locul I pentru PICTA și mențiunea pentru DOG GPS – reflectă nu doar competențele tehnice dobândite, ci și capacitatea lor de a identifica probleme reale și de a propune soluții inovatoare și viabile. Participarea activă în Programul CODE Kids, susținut de Fundația Progress, le-a oferit oportunitatea de a-și dezvolta gândirea critică, creativitatea și abilitățile de colaborare. Valeriu Cuțebov, programator voluntar și mentor al clubului, a avut un rol esențial în ghidarea tinerelor și în transformarea ideilor lor în proiecte funcționale. Colaborarea sa cu participantele a fost exemplară, contribuind la dezvoltarea spiritului de echipă și la succesul final. Aceste realizări demonstrează importanța educației digitale și a programelor STEAM în formarea tinerilor ca inovatori și lideri ai comunității. Proiectele Clubului „Ovidienii CODE Kids” sunt dovada că, prin muncă, perseverență și sprijin adecvat, tinerii pot avea un impact semnificativ asupra comunităților din care fac parte, construind un viitor mai sigur, sustenabil și tehnologizat.

Munca participantelor noastre a fost apreciată la cel mai înalt nivel de către reprezentanții juriului din Republica Moldova și România (dr. Camelia Crișan, director executiv al Fundației Progress, România; Grigore Tofan, profesor la Centrul de Excelență în Energetică și Electronică; Tudor Lapp, manager inovații educaționale la CNIDE „Clasa Viitorului”; Elena Oțel, alumni al Programului CODE Kids, membră a Clubului de la BC Cuhnești, Glodeni).

Rezultatele remarcabile obținute ale participanților inspiră și pe alți tineri să-și urmeze pasiunile în domeniul tehnologiei și să înțeleagă cât de important este să-ți dezvolți abilități în programare.

Feedbackul participanților ne onorează și ne motivează să mergem mai departe cu și mai mult entuziasm.

*Anisia CIOBOTARU,
membră a Clubului „Ovidienii CODE Kids”*

„După trei luni de muncă intensă, participarea la acest eveniment a fost o adevărată recompensă. Am fost încântată când a sosit momentul să prezentăm proiectele DOG GPS și PICTA, iar toți cei prezenți așteptau cu nerăbdare să descopere ideile noastre. Atmosfera a fost extrem de prietenoasă, iar juriul s-a dovedit a fi deschis și receptiv. Pe lângă feedback-ul pozitiv, am primit sugestii valoroase atât din partea juraților, cât și a celorlalți participanți, ceea ce ne-a inspirat să ne rafinăm ideile. La începutul zilei, când am pășit în Biblioteca Națională pentru Copii «Ion Creangă», la ora 8:00, eram plini de emoții. La final, am ieșit din competiție nu doar învingători, ci și cu o experiență de neuitat. Totuși, această zi nu a fost specială doar datorită titlurilor obținute, ci mai ales datorită oportunităților pe care ni le-a oferit: șansa de a participa, de a interacționa cu pasionați de programare, de a ne împărtăși ideile și, cel mai important, de a continua călătoria noastră în programul Code Kids.”

*Evelina MEDVEDI,
membră a Clubului „Ovidienii CODE Kids”*

„Participarea la Târgul Regional de Știință CODE Kids a fost, cu adevărat, o experiență de învățare, care mi-a demonstrat, încă o dată, cât de mult poate aduce tehnologia în viața noastră cotidiană. Am învățat nu doar să-mi dezvolt abilitățile tehnice, dar și să mă exprim, și să colaborez cu ceilalți. De asemenea, am înțeles importanța mentoratului și a sprijinului celor care cred în tine. Mulțumesc tuturor celor care au fost alături de mine pe parcursul acestui proiect și care au contribuit la succesul nostru.”

*Valeriu CUȚEBOV,
programator, voluntar*

„Ca mentor al acestui grup de tineri talentați, a fost o adevărată plăcere să îi ghidez în realizarea proiectelor lor și să le ofer feedback pentru a-și îmbunătăți abilitățile. Am urmărit cu admirație cum au evoluat, cum au învățat și cum au depășit provocările cu determinare. Sunt extrem de mândru de realizările lor și aștept cu nerăbdare să văd ce vor crea în viitor, având convingerea că vor aduce inovații importante în domeniul tehnologic. Târgul Regional de Știință CODE Kids a fost mai mult decât o competiție – a fost o oportunitate extraordinară de a construi o comunitate de tineri pasionați de tehnologie, de a facilita schimbul de idei și de a sprijini viitorii lideri din IT. Echipele de la Clubul «Ovidienii CODE Kids»

și-au demonstrat din nou talentul și dedicarea, impresionând prin proiectele lor creative și inovatoare. Participarea la Târgul Național de Știință CODE Kids a fost o experiență unică pentru acești tineri, oferindu-le ocazia de a-și prezenta ideile în fața unui public larg și de a interacționa cu alți pasionați de tehnologie din întreaga regiune. Proiectele, precum PICTA și DOG GPS, au captat atenția juriului și au fost apreciate pentru impactul lor potențial asupra comunității. Evenimentul a fost, de asemenea, o platformă de învățare continuă, unde tinerii au avut șansa de a face schimb de idei, de a învăța unii de la alții și de a-și perfecționa abilitățile de coding; a reprezentat un pas important în dezvoltarea lor profesională și personală, subliniind importanța educației digitale și a colaborării între tineri din diferite colțuri ale lumii.”

Aventura noastră a continuat cu participarea la Târgul Național de Știință CODE Kids de la București (24 noiembrie 2024), eveniment care a reunit pasionați de tehnologie din întreaga regiune și a demonstrat cât de mult poate influența educația digitală viitorul tinerelor talente. Această experiență a fost doar un început pentru mulți dintre acești tineri, care sunt pregătiți să continue să învețe, să creeze și să inoveze. Evenimentul, găzduit de Universitatea de Știință și Tehnologie Politehnică București, Facultatea de Automatică și Calculatoare, a adus în prim-plan tinerii talentați și proiectele lor tech remarcabile. Ovidienele s-au confruntat într-o competiție interesantă cu alți coderi, reprezentanți ai 20 de cluburi din Republica Moldova și România, evidențiind cele mai creative și utile soluții tehnologice pentru problemele cotidiene. Și de data aceasta, reprezentantele noastre au fascinat publicul, obținând un succes remarcabil și câștigând Locul I la secțiunea Best Pitch. Această realizare este un rezultat al perseverenței, muncii în echipă și dedicării lor, care a fost recompensată cu aprecieri din partea celor mai importanți mentori și profesioniști din domeniul IT: Carmen Sebe, managing partner și președinte al boardului Seedblink, a înmănat premiul, subliniind succesul lor și importanța educației digitale pentru viitorul tinerelor talente. Acest succes nu doar că a marcat o victorie în cadrul competiției, dar a fost și o oportunitate de a demonstra abilitățile și cunoștințele tehnice dobândite de acești copii remarcabili. Participarea la Târgul Național de Știință CODE Kids 2024 a fost o experiență valoroasă, consolidându-le încrederea în propriile lor capacități și motivându-i să-și continue călătoria în domeniul tehnologiei. Clubul „Ovidienii CODE Kids” a reușit astfel să-și reafirme rolul

esențial în dezvoltarea educației digitale în Republica Moldova, promovând nu doar cunoștințele tehnice, ci și valori precum colaborarea, creativitatea și gândirea logică.

Târgul a fost o dovadă a succesului inițiativelor educaționale care sprijină copiii să devină programatori și dezvoltatori, încurajându-i să gândească logic, să rezolve probleme și să colaboreze eficient în echipă. Partenerii care au contribuit la organizarea acestui eveniment au fost esențiali în susținerea acestui proiect educațional: Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, Fundația Progress și Universitatea Națională de Știință și Tehnologie Politehnică București, Facultatea de Automatică și Calculatoare. Fără sprijinul acestora și al părinților, succesul copiilor în acest proiect nu ar fi fost posibil. Târgul Național de Știință Code Kids 2024 a fost o veritabilă sărbătoare a creativității și inovației, iar succesul său subliniază importanța continuării educației digitale și a încurajării tinerelor talente să continue să-și valorifice potențialul în domeniul tehnologic. Această experiență va rămâne o sursă de inspirație și un exemplu de succes pentru viitoarele proiecte educaționale.

Suntem onorați să facem parte din acest proiect, deoarece, ca bibliotecari, credem cu tărie în dezvoltarea armonioasă a copiilor. Suntem convinși că putem contribui la formarea viitorilor specialiști (ingineri, IT-iști), pregătindu-i nu doar pentru o carieră, ci și pentru viață, pentru a deveni membri activi și implicați ai comunității. De aceea, în cadrul Clubului nostru, atelierelor nu sunt doar despre acumularea de cunoștințe, ci și despre crearea unei atmosfere plăcute, unde joaca, bucuria de a învăța și starea de bine sunt la fel de importante ca informațiile predate. Târgul Regional de Știință a fost o experiență minunată, care a demonstrat încă o dată cât de valoroasă este această inițiativă pentru dezvoltarea copiilor.

CZU: 821.135.1(478).09=135.1

VLADIMIR BEȘLEAGĂ – UN DESTIN ÎN SLUJBA LITERATURII ȘI LUCIDITĂȚII

Pe 25 februarie 2025, s-a stins din viață Vladimir Beșleagă, scriitor de prim rang al literaturii române din Basarabia, un spirit lucid, critic și mereu preocupat de destinul cultural și identitar al spațiului dintre Prut și Nistru.

Născut la 25 iulie 1931 în satul Mălăiești, Grigoriopol, Vladimir Beșleagă a fost fiul lui Vasile și al Fevroniei-Eugenia Beșleagă. A absolvit Universitatea de Stat din Moldova (1955), unde a urmat și doctorantura, având ca temă de studiu creația românească a lui Liviu Rebreanu.

Debutul său literar s-a produs în anii '60, iar romanul *Zbor frânt* (1966) a marcat o cotitură în literatura postbelică basarabeană, impunându-l drept o voce distinctă, preocupată de sensul existenței umane, de confruntările etice și frământările conștiinței.

Alte romane importante, precum *Acasă* (1976, reeditat ulterior sub titlul *Nepotul și textul comentat*), *Ignat și Ana* și *Durere* (1979), au confirmat profunzimea și forța epică a operei sale.

Vladimir Beșleagă a fost un înaintemergător al romanului psihologic în spațiul literar basarabean, remarcabil fiind volumul *Viața și moartea nefericitului Filimon...*, scris în anii '60 și publicat abia în 1988. În cărțile cu tematică istorică, *Sânge pe zăpadă* (1985) și *Cumplete vremi* (1990, 2017), epica se împletește subtil cu eseistica, ilustrând o conștiință literară și civică profund angajată.

În perioada post-sovietică, Beșleagă a adus în atenție tematica istorică și social-politică prin volumele *Cruci răsturnate de regim. Mănăstirea Răciula* (2006), *Conștiința națională sub regimul comunist totalitar* (2008) și *Destine transnistriene* (2010). În anul 2024, apare cea mai recentă carte a lui Vladimir Beșleagă: *...o viață din/spre... Europa Liberă: interviuri, comentarii, jurnale, memorii*.

Activ și în viața publică, Vladimir Beșleagă a fost deputat în primul Parlament al Republicii Moldova (1990-1994). De asemenea, a ocupat funcții importante în Uniunea Scriitorilor din Moldova și a fost director al Muzeului Republican de Literatură „D. Cantemir”. A semnat eseuri, reflecții și note memorialistice în publicații culturale și literare de prestigiu.

Opera sa a fost recunoscută și apreciată pe plan național și internațional, fiind tradusă în mai multe limbi.

A primit Premiul de Stat al RSSM (1978), Premiul „George Bacovia” (1993), Premiul de Excelență (2004), precum și Premiile Uniunii Scriitorilor pe anii 2002 și 2014. În 1991, a primit titlul de „Scriitor al Poporului”, iar în 2003, „Ordinul Republicii” (distincție pe care a decis să o returneze).

Manuscrisele operelor sale esențiale se păstrează, prin generozitatea autorului, în fondurile Muzeului Național al Literaturii Române, constituind o moștenire de preț pentru generațiile viitoare.

Memoria și opera lui Vladimir Beșleagă vor rămâne mereu vii, fiind un reper al demnității, profunzimii gândirii și artei literare autentice.

N.B. De-a lungul anilor, revista *BiblioPolis* a găzduit mai multe texte semnate de și despre Vladimir Beșleagă, reflectând atât angajamentul său față de valorile culturale și identitare ale Basarabiei, cât și impactul operei sale asupra cititorilor, scriitorilor și criticilor literari din întreg spațiul al limbii române:

- **Cum văd bibliotecile noastre...** : [personalități marcante despre BM la aniversarea a 125-a: acad. Mihai Cimpoi, Grigore Vieru, Ion Ungureanu, Vladimir Beșleagă, Victor Teleucă, Lenuța Burghilă, Mihai Nicolae, Silvia Todea, Nadia-Cella Pop, Lidia Ungureanu, Titus Știrbu, Ion Borș] // *BiblioPolis*. – 2002. – Vol. 3, Nr 3. – P. 52-53. – (*Vox populi*).
- **Cogut, Sergiu.** O abordare din perspectivă dialogică a romanului *Zbor frânt* de Vladimir Beșleagă // *BiblioPolis*. – 2009. – Vol. 31, Nr 3. – P. 99-103. – (*Eseu*).

- **Beșleagă, Vladimir.** Ce e cu... povestea... azi? Sau de la stilizare la...sub-ti-li-zare! : [despre poveste și plagiat] / Vladimir Beșleagă, Grigore Botezatu // BiblioPolis. – 2013. – Vol. 49, Nr 3. – P. 213-222. – (*Laborator de creație*).
- **Beșleagă, Vladimir.** „...Imaginația lui Dumitru Crudu...” : [D. Crudu – poetul, dramaturgul, prozatorul, marele gânditor...] / Vladimir Beșleagă // BiblioPolis. – 2013. – Vol. 48, Nr 2. – P. 170-175. – (*Laborator de creație*).
- **Caldare, Elena.** Vladimir Beșleagă este unul dintre cei mai reprezentativi scriitori ai literaturii române din Republica Moldova : [despre întâlnirea scriitorului Vladimir Beșleagă cu liceenii la Liceul-Internat Municipal cu Profil Sportiv organizată de Bibl. „Alba Iulia” : în discuție romanul *Zbor frânt* din programul *Chișinăul citește o carte*, ediția 2014] / Elena Caldare // BiblioPolis. – 2014. – Vol. 54, Nr 4. – P. 180-182. – (*Manifestări culturale*).
- **Pozdirca, Mariana.** Romanul *Zbor frânt* de Vladimir Beșleagă [Chișinău: Cartier, 2013] : (analiza planurilor, a lumilor paralele) / Mariana Pozdirca // BiblioPolis. – 2014. – Vol. 53, Nr 3. – P. 199-201. – (*Impresii de lectură*).
- **Beșleagă, Vladimir.** Vladimir Beșleagă: un prieten total al bibliotecilor... : [interviu cu scriitorul Vladimir Beșleagă la 90 de ani, sărbătorit la Bibl. Municipală „B.P. Hasdeu”] / consemnare de Raia Rogac // BiblioPolis. – 2021. – Vol. 83, Nr 4. – P. 62-81. – (*Anul Vladimir Beșleagă*).

Fotografie: Muzeul Național al Literaturii Române din Chișinău
Consemnare: Ivan PILCHIN

CZU: 821.135.1(478).09-31=135.1

ISAI ȘI FILIMON – DOUĂ PERSONAJE FRACTURATE DE ISTORIE

Dr. Nadejda IVANOV,
Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu” al
Universității de Stat din Moldova;
Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”

Din anul apariției romanului *Zbor frânt* (1966), creația lui Vladimir Beșleagă se bucură de un interes deosebit din partea cititorilor, criticilor și cercetătorilor literari. Opera sa, de o profunzime și o sensibilitate fulminantă, frapează de fiecare dată prin nuanțarea stărilor personajului bulversat de cruzimea războiului

și a regimului totalitar comunist. Atenția romancierului este focalizată, îndeosebi, pe conștiința personajului, pe zbuciumul eului profund, pe imaginile poetice obsedante, pentru a scoate în evidență partea „invizibilă”, esențială din universul omului ce completează datele superficiale ale realului. Experiențele tragice din copilăria lui Isai și Filimon (scindarea nucleului familial) au produs o ruptură fundamentală în individualitatea personajului. Protagonistii se simt expulzați din propriul destin, fracturați și străini față de gândurile și amintirile recidive. Astfel rostul existenței se dovedește a fi explorarea resorturilor zonei inconștiente, deslușirea vocii Sinelui exprimată prin revelații caleidoscopice de stări, afecte, sinteze morale, impulsuri lăuntrice. Juxtapunerea și interconectarea lor configurează sensul suferinței într-un spațiu atât de vitreg al războiului și o probă de inițiere în misterele ființei sale.

Caracterul poetic și simbolic al romanelor oferă cititorului posibilitatea transcenderii în abisurile conștiinței eului și descoperirii „omului din subterană”, a copilului interior. Protagonistul transgresează aparențele realității și pornește în *căutarea Satului, Casei, a Mamei* pe tărâmul inferior al sufletului. Faptele și figurile numinoase din profunzimi îl călăuzesc instinctual spre *locus mundi* al ființei, locul în care s-a produs fractura identității. Astfel Vladimir Beșleagă se impune în spațiul autohton cu un roman al profunzimilor, al introspecției, abordând o problemă acută a conștiinței naționale fracturate, a învrăjbirii între frați, copii și părinți/bunei, între eu și sine. Criticul literar Andrei Țurcanu nuantează, în acest sens, ideea că „primul scriitor basarabean care pune problema mutantului totalitarist autohton în cadrul unei problematice ontologice este Vladimir Beșleagă. Romanul *Viața și moartea nefericitului Filimon*, scris în 1969-1970 și publicat abia în 1989, oferă într-o narațiune încărcată și convulsivă tragedia profundă a unui neam fracturat în centralitatea sa axială, rupt de cadrul său

organic de viață, înstrăinat de relațiile firești de rudenie” (Țurcanu, 2019, p. 7). Destrămarea nucleului familial, ținta politicii ideologice comuniste, dezlănțuie catastrofe naționale, familiale, psiho-ontologice – cu alte cuvinte, se legitimează un *Turn Babel* în locul orânduiriilor strămoșești.

În imaginarul „lumii noi”, politicul mizează pe intimidarea și anularea personalității, pe violență, foamete, colectivism, prigonirea intelectualilor și promovarea mediocrilor, mancurților și obedienților. Desacralizarea societății și devalorizarea ei culturală iscă cumplite suferințe, frământări interioare, bulversări ce-i aduc pe protagoniștii lui Vladimir Beșleagă în pragul demenței. În contextul dezastrului uman, când realitatea nu mai oferă niciun reper moral, niciun sprijin spiritual, protagoniștii își îndreaptă atenția spre sine, spre trecutul în care mai „colcăie” copilul interior și figura maternului – simbolul vieții, apartenenței și a demnității umane. În această cheie interpretativă, Andrei Țurcanu, într-un studiu amplu *Fenomenul șaizecist: forme de creativitate în luptă cu inerția dogmei*, analizează literatura anilor '60, aflată sub zodia unei feminități determinante în opoziție cu ideologia-religie a tatălui impusă de dogma totalitaristă. Criticul literar conchide: „Figura monstruoasă a unui tată mutant reclamă cu pregnanță în «anevoioasa cale a cunoașterii de sine» a fiului «orfan» imaginea Mamei Primordiale. Ocrotitoare a viului căruia i-a dat ființă, Mama e și un duh al perenității Casei, o axă a vetrei. Sunt funcții simbolice ale feminității preluate în romanul lui Vladimir Beșleagă de fică, sora lui Filimon, Cristina. Putem vorbi deja de o tradiție bine încetățenită în literatura acestor ani a continuității și dăinuirii marcată profund de spiritul maternității. Cu ajutorul acestei feminități amniotice, a spectrelor mamei și sorei care prind și înfășoară personajul romanului într-o lumină anesteziantă, în ultimele clipe ale agoniei sale acesta are revelația descălcirii ghemului dilemelor identitare și, în sfârșit, scapă de teroarea ambiguităților și incertitudinilor. Fractura ontologică de personalitate e depășită printr-o salvare simbolică. Pentru paradigma șaizecistă este ceva firesc. Convulsiile și derutele iscate de o utopie istorică antiumană au, în viziunea acestei paradigme, aspectul accentuat al unei masculinități mutante, agresive, oportuniste, străine. Este, așadar, în firea lucrurilor ca ele să-și găsească alinarea în mitologia autohtonă a maternității benefice, plină de o caldă afecțiune, legându-le pe toate într-o relație strânsă de rudenie” (*ibidem*, p. 24-25). În general,

personajele masculine supraviețuiesc propagandei ideologice și dezastrului socio-cultural, grație memoriei involuntare impregnate cu elemente mitico-arhetipale ce mai păstrează amintirea unei unități primordiale în imaginea familiei. Printr-o coborâre în sine, în labirintul sufletului, personajele recunosc imagini terifiante din expresia lor cognitivă, fapte și forme ale gândirii raționale ce i-au articulat destinul, personaje numinoase – părți scindate ale Sinelui arhetipal. [...]

Grație intuiției, spontaneității artistice, introspecției, fragmentarismului, fluxului memoriei involuntare, Vladimir Beșleagă zugrăvește „o lume” reflectată artistic de conștiința personajului său scindat în două voci, una a copilului „pierdut” în memoria personajului Isai și Filimon și alta a adultului bulversat de traumele copilăriei. În acest fel, romanele *Zbor frânt* și *Viața și moartea nefericitului Filimon* sunt predestinate celor de mâine, celor care vor să cunoască adevărul irefutabil, starea omului prins în chingile războiului, cruzimii, ideologiei politice: „Or, cartea mea este adresată, nu doar prezentului – o carte pentru mâine”, notează scriitorul în *Jurnal 1986-1988*. „Aici se întâlnește epoca cu evoluția psiho-fiziologică a omului – concretul istoric cu cele mai necunoscute mișcări ale firii umane” (Beșleagă, 2002, p. 69). E o viziune originală, inedită pentru literatura română din anii '60, când profunzimea memoriei, substanța vieții interioare a protagonistului completează datele realului, concretul istoric. Aici emoțiile, afectele, stările personajului definesc universul narațiunii și asamblează o construcție narativă complexă. Logosul este parte constituantă a ființei personajului, iar rostirea lui reprezintă o probă de inițiere în actul devenirii, în reconstituirea Sinelui arhetipal.

Vocea copilului, monologul interior au reprezentat un motiv de fascinație pentru Vasile Coroban, care menționează că „Beșleagă a avut de biruit multe greutăți în acest roman, pentru a nu falsifica în primul rând adevărul, și în rândul al doilea pentru a nu denatura prin vreo stridentă optică copilului. (...) Romanul rămâne un document uman și psihologic dintre cele mai veridice și emoționante, anume datorită complexului psihic genuin al copilului. (...) Apariția monologului interior, a solilocului și a altor procedee artistice în literatura românească e determinată de necesitatea apropierii de real, de nevoia de a sonda în adânc și psihologia omului, și de a evita cărările bătute ale povestitorului omniscient, încrezut și plat, care face din eroii săi niște crainici ai locurilor comune,

uneori constrângându-i să tacă, atunci când trebuie să vorbească, să-și spună păsurile, durerile, bucuriile...” (Coroban, 2011, p. 33). În aceeași cheie interpretativă vine și afirmația prozatorului basarabean Vasile Vasilache, care atrage atenția publicului literar asupra apariției romanului *Zbor frânt*. Scriitorul observă că existența lui Isai este într-o continuă zbatere între viață și moarte „cu grave consecințe pentru zilele ce i-au mai rămas, cu dedublarea aceea lăuntrică incontinuu și tragismă” (Vasilache, 2011, p. 24). Romanul copleșește prin dialecticitatea tragismului și misiunea simbolică a copilului, „angelismul lui atemporal și extatic e absorbit de văpaia curățitoare a apocalipticii bății” (*idem*).

În altă ordine de idei, Mihai Cimpoi surprinde că Vladimir Beșleagă nu se preocupă de înlănțuirea dramatică a faptelor, ci acordă foarte mult spațiu, într-o analiză scrupuloasă, sentimentelor, momentelor sufletești ale eroului și amintirilor. În acest fel, „psihologia lui Isai este, desigur, psihologia unui copil și prozatorul, fiindu-i fidel, păstrează pe tot parcursul firescul și veridicitatea, farmecul aparte al narațiunii” (Cimpoi, 2011, p. 38), ceea ce joacă un rol important în romanul psihologic. Complexitatea narativă romanescă face ca „hotarele dintre etapele maturizării să nu fie luminate totdeauna, dar se desprinde cu claritate faptul că eroul își dă seama de sensul luptei, (...) căruia se dăruie: umanismul”. Din acțiunile și trăirile lui Isai desprindem, în primul rând, protestul împotriva războiului, (...) apărării luminii și sensului uman al vieții” (*idem*). Anatol Gavrilov menționează alt detaliu important în receptarea prozei lui Vladimir Beșleagă. Cercetătorul semnalează că „Vladimir Beșleagă se arată preocupat de crearea unor imagini simbolice, pe care le raportează la drama lui Isai. Țipetele agitate ale lăstunilor când Isai se scufundă în apă și le aude luptând cu fluxul rece ce-l duce la vale, zborul lor frânt asociindu-se cu destinul eroului, dar și cu destinul fiului care speriat îl cheamă de pe mal, imaginea simbolică a Nistrului între două focuri ș.a. – toate aceste imagini ne fac să pricepem (...) că narațiunea se derulează pe două planuri: cel al faptelor «reale», cotidiene și cel al sensurilor simbolice, al rosturilor vieții unui om cu un destin tragic” (Gavrilov, 2011, p. 98).

În corolarul celor menționate mai sus, vom fi de acord cu afirmația lui Ion Simuț. Criticul român remarcă marea realizare estetică a realismul psihologic din *Zbor frânt*, după dominația unei proze expositive, ideologizante, fals obiective, cu personaje de carton și

realități măsluite, întru totul superficială și inautentică. „Vladimir Beșleagă propune un caz de conștiință, analizat introspectiv, cu eficiență narativă, fior dramatic și ingeniozitate a construcției, valabile și astăzi” (Simuț, 2011, p. 43). Scriitorul basarabean are o capacitate artistică de a sugera stările de conștiință prin imagini recurente (lăstunii în zbor amețitor, apa învolburată a Nistrului, orizontul aprins, sângieriu) (*idem*). Tot în *România literară*, prof. Ion Simuț revine la proza lui Vladimir Beșleagă și constată că romanul *Viața și moartea nefericitului Filimon* nu se aseamănă cu nimic din câte s-au scris în spațiul basarabean. Este un roman de virtuozitate a analizei psihologice. Regăsim în construcția lui aproape toate elementele care definesc specia: autoscopia, subiectivitatea explorării interioare, fragmentarismul confesiunii, identificarea dintre narator și personaj, relativismul psihologic, frustrarea socială, dependența dezvăluirilor de mendrele sentimentelor de adversitate dintre personaje, reflecția stăruitoare despre identitate. „Vladimir Beșleagă redă foarte bine stările de vertij, de confuzie interioară, de dedublare, de frică, de semitrezie, de prag dintre viață și moarte – necesar de a fi echivalate printr-o tehnică narativă specială a vocii conștiinței tulburi” (Simuț, pp. 104-106).

Astfel creația „criptată” a lui Vladimir Beșleagă a suscitât mereu interesul criticilor, cercetătorilor, profesorilor universitari, doctoranzilor, oferind noi perspective și grile de interpretare, grație mesajului său profund ce reflectă experiențe umane, trăiri, afecte puternice. Aliona Grati meditează asupra prozei scriitorului basarabean în monografia sa de un caracter didactic *Vladimir Beșleagă: cronotopul zborului frânt* (2013). În aceeași tradiție critico-didactică, profesorul și cercetătorul Alexandru Burlacu publică *Proza lui Vladimir Beșleagă. Hermeneutica romanului* (2014), o cercetare amplă, în care analizează, pe mai multe planuri, cele două romane reprezentative – *Zbor frânt* și *Viața și moartea nefericitului Filimon* (contextul epocii, geneza romanului, subiectul/fabula, sistemul de personaje, po(i)etica de tranziție). Criticul literar basarabean menționează că farmecul noutății în romanul modern îl constituie manifestarea conținuturilor lumii într-un anumit segment de timp. Prezentul, trecutul și viitorul, în viziunea lui Beșleagă, se întrepătrund și permanentizează *hic et nunc*. Discursul monologic e înlocuit cu structura dialogică (Burlacu, 2014, p. 17). O altă trăsătură narativă importantă, menționată de Alexandru Burlacu, este tehnica punerii în abis și tehnica puzzle, ce scot în relief ontologia

complexă a unei drame cu valoare de simbol, a unui destin de înstrăinați, de coborâre într-un infern al existenței în contratimp, trăind intens în subteranele unui timp istoric (*ibidem*, p. 50). Va preciza că Isai e un personaj de roman ionic, un introvertit, ce reprezintă o excepție, o abatere de la tradiția romanescă basarabeană din anii '60, pentru care au slăbiciuni romancierii ca Hortensia Papadat-Bengescu, Camil Petrescu, Anton Holban ș.a. Valoarea esențială a romanului *Zbor frânt* o constituie sondările psihologice ale personajului: „În interiorul lui Isai colcăie pulsații subconștiente. Isai este înzestrat cu darul/viciul autoscopiei. Conflictul cu mediul social e interiorizat, Isai devine om problematic, ca orice protagonist de roman ionic...” (*ibidem*, p. 45). „El își ia o vină imaginară a lui Ilie și stă la răcoare în locul fratelui său. Isai are o conștiință evoluată a dragostei de neam, de dreptate, din care cauză este tratat de comunitate ca un ciudat, cu un trecut nenorocit și mereu ultragiatic de un prezent vitreg. Anume aceste personaje fac tot farmecul autenticității...” (*ibidem*, p. 59). Tot aici, cercetătorul este de părere că Filimon din *Viața și moartea nefericitului Filimon* este una dintre cele mai interesante și complexe figuri din literatura basarabeană, e un personaj remarcabil prin intensitatea trăirilor și suferințelor, prin interioritatea-i bizară, prin tragismul condiției sale umane. El e o fire mioritică, supus unui fatum al destinului, are ceva obscur în matricea ființei sale (*ibidem*, p. 102). Toate aceste bulversări interioare nu pot fi exprimate decât printr-o suită de simboluri și parabole, dintr-un fel de *ars combinatoria* de elemente folclorice și mitologice și toposuri, conchide cercetătorul.

O altă pistă de cercetare a romanelor lui Vladimir Beșleagă o oferă Ana Ghilaș în *Romanul anilor '60. Modelul „bonus pastor”* (2006) și în articolele științifice publicate pe parcursul anilor. Cercetătoarea afirmă că în romanele acestui autor basarabean casa și familia constituie un spațiu în care se desfășor dramele sufletești ale individului. Aceste simboluri au aici semnificația specifică modelului etno-etic *bonus pastor*. Ca topoi, casa – în romanele *Zbor frânt*, *Acasă*, *Viața și moartea nefericitului Filimon sau anevoioasa cale a cunoașterii de sine* – apare ca simbol al neamului, al vetrei strămoșești și al legăturii omului cu locul (Ghilaș, 2008, pp. 125-131). În acest context, un rol decisiv în înțelegerea viziunii artistice au funcțiile simbolului – de mediere între conștient și inconștient, de substitut, de rezonanță și de transformare a energiei psihice. Aici semnificațiile psihanalitice ale imaginilor din discursul

narativ al autorului „constituie încă un argument în favoarea unei viziuni moderne asupra romanescului și a problemelor actuale din societate” (Ghilaș, 2011, p. 137). Astfel, în imaginarul artistic al autorului simbolurile se completează reciproc prin semnificații de natură variată, același simbol conotând totodată idei și stări. De exemplu, continuă Ana Ghilaș, bătrâna semnifică și trecutul neamului, și necesitatea legăturii dintre generații, și pierderea unei generații, în sensul lipsei conștiinței de sine a acesteia. În același timp, „imaginea semnifică arhetipul bătrânei înțelepte, numit de Jung și confruntare cu personalitatea *mana*” (*idem*). În cercetarea sa, autoarea își concentrează atenția, în mod special, pe interpretarea imaginilor simbolice, stărilor, sentimentelor explozive, într-un final, pe migma interioară a romanului.

Conchidem, așadar, că opinia critică a intuit că protagoniștii lui Vladimir Beșleagă poartă în sine o taină, cu o profundă semnificație a experiențelor. Romanele provoacă cititorii la un dialog intim cu trecutul neamului, cu sine, la o revedere a prototipurilor de ansambluri simbolice „adânc înscrise în inconștientul fiecărui individ” (Jung). Pentru că recuperarea identității naționale, culturale, corespunde cu o recuperare a adâncurilor ființiale ale fiecărui individ, a moralei, a credinței, a spiritului și valorilor sale culturale. Este singura și veritabila cale a cunoașterii de sine.

Referințe bibliografice

1. BEȘLEAGĂ, Vladimir. *Jurnal 1986-1988*. Chișinău: Prut Internațional, 2011.
2. BURLACU, Alexandru. *Proza lui Vladimir Beșleagă. Hermeneutica romanului*. Chișinău: Gunivas, 2014.
3. CIMPOI, Mihai. Romanul unei experiențe dramatice. In: *Vladimir Beșleagă, om luminat*. Chișinău: Știința, 2011.
4. COROBAN, Vasile. Fragmente critice. In: *Vladimir Beșleagă, omul luminat*. Chișinău: Știința, 2011.
5. GAVRILOV, Anatol. *Fragmente critice*. In: *Vladimir Beșleagă, om luminat*. Chișinău: Știința, 2011.
6. GHILAȘ, Ana. *Romanul lui Vladimir Beșleagă (valențe psihanalitice)*. In: *Akademos*. 2011, nr. 2, pp. 135-137.
7. GHILAȘ, Ana. *Simbol și simbolizare în romanul psihologic al lui Vladimir Beșleagă*. In: *Intertext* 2008, nr. 1-2, pp. 125-131.
8. SIMUȚ, Ion. *Scritura unei agonii*. In: *Vladimir Beșleagă, om luminat*. Chișinău: Știința, 2011.
9. SIMUȚ, Ion. *Vârful ierarhiei în proza basarabeană*. In: *Vladimir Beșleagă, om luminat*. Chișinău: Știința, 2011.

10. ȚURCANU, Andrei. *Regăsirile și bulversările numelui*. In: *Fenomenul 60-ist. O paradigmă identitară*. Chișinău: Prolibra, 2019.
11. VASILACHE, Vasile. Porumbelul negru. In: *Vladimir Beșleagă, om luminat*. Chișinău: Știința, 2011.

Articolul se desprinde din monografia *Vladimir Beșleagă sau anevoioasa cale a cunoașterii de sine* (Chișinău: Știința, 2021)

CZU: [821.135.1+821.135.1(478)].09-31=135.1

ROMANELE NISTRULUI: UN TRIPTIC CU GIB MIHĂIESCU, VLADIMIR BEȘLEAGĂ ȘI ALEXANDRU POPESCU

Maria PILCHIN,
cercetătoare, critic literar

1. Nistrul și eterna fugă rusească

În 1933, apărea romanul lui Gib Mihăescu *Rusoaica*. Mulți l-au citit la acea vreme ca pe un roman psihologic, inclusiv sub influența scrierilor lui Camil Petrescu (*Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război*, 1930). Cartea a fost receptată, în acest sens, ca o istorie a devenirii întru Eros, ca istoria unei fantasme, a unei revelații în fața diferenței.

Mai mulți critici și istorici literari s-au oprit asupra romanului. Fiecare a extras de acolo câte ceva. Și aceasta confirmă faptul că avem în față un important text al literaturii române, o carte capabilă, cu trecerea timpului, să genereze nuclee ideatice. S-a scris diferit, cercetătorii s-au apropiat fiecare în felul său de el. Fie pentru a-și edifica un construct critic, de panoramă literară, fie pentru a proba prin acest text anumite intuiții și viziuni generale despre literatura română. Puțini au fost acei care s-au oprit pentru a scoate acest roman la suprafață – o suprafață a istoriei și a esteticii literare. Probabil, nu venise încă timpul, iar când venise, după 1945, cartea era interzisă în România, așa cum surprinde exilul rușilor albi și acțiunea are loc în Basarabia, anexată de către sovietici ulterior. Ieșeanul Leonte Ivanov numește *Rusoaica* drept „o carte absentă”. Și o explică prin faptul că, dacă până în 1943 romanul s-a bucurat de șase ediții românești și două în limbi

străine, după război, a fost interzis, retras din biblioteci, ținut în fonduri secrete.

G. Călinescu surprindea faptul că „izbânda sa în *Rusoaica* se datorează transcrierii pline a unei obsesii”. E obsesia pentru „femeia ideală, inaccesibilă”. Tot Călinescu anunța „o psihologie a priori înrudită cu cea a lui Camil Petrescu”. Nicolae Manolescu ne atenționa că *Rusoaica*, această „proză modernă”, poate fi citită prin prisma unui „roman popular în varianta sa de aventură”, cu elementele adiacente unui roman polițist, „avându-și originile în romanul englezesc de aventuri combinat cu acela erotic francez”. Constructul e făcut „din materiale grele și durabile”. Criticul Manolescu insistă pe ideea că nu este vorba de un „roman psihologic”, dar scoate la iveală „obsesia erotică”, „o anumită precizie care se combină cu sugestii mitologice”. Referindu-se la personajul narator, Nicolae Manolescu anunță faptul că vorbim despre „romanul unei iluzii” și nu al unui ideal. Am putea scoate în evidență *obsesia* și *iluzia* la care se referă criticul, pentru a ajunge mai jos la noțiunea de fantasmă. Al. Piru, scriind despre prozele scurte ale lui Gib Mihăescu, care preced romanul, menționa: „eroul are o incertitudine, o bănuială sau o obsesie”, „eroii lui aspiră la cucerirea idealului nu fără mari contrarierăți”. Și Ov. S. Crohmălniceanu scoate în evidență acest „sentiment obsesiv”.

Pompiliu Constantinescu a văzut în Gib Mihăescu „un pictor al nevrozelor erotice în tonuri de cărbune”. O nevroză defulată sexual, ar preciza expertii în teoriile psihanalitice recente. Am intui din această perspectivă o nevroză a nevoii de a domina spațiul dinspre care vine pericolul (frigul, bolșevicii, vidul necunoscut). Dacă și există în *Rusoaica* o analiză psihologică operată de autor, atunci ea este aplicată mai degrabă unui corp, decât unui eu – e apropierea behavioristă de comportamentele umane, de individul care simte apropierea unei limite, a unui hotar (Nistrul). E ceea ce remarcă Leonte Ivanov: „un spațiu uriaș, bulversat de istorie, fascinant și plin de neprevăzut – al Rusiei”; „e imaginea unei țări aflate în degringoladă, o țară unde, prin cele mai barbare metode, se încearcă înfăptuirea utopiei comuniste”; „dincolo începea anormalul, haosul întronat de hidra roșie”; „este vorba de acea reprezentare a pusteii asiatice ca spațiu al nomadismului, al barbariei, al iureșului mongol”.

Pulsivitatea și dorința erotică nu sunt una oarecare și pentru orișicine. *Rusoaica*, femeia venită de dincolo, din Estul întunecat al stepelor, din spațiul periculos, este obiectul pe care individul

nevrotic ar putea să își defuleze obsesia de a poseda, de a asimila cu desăvârșire. Este nevroza militarului la graniță, este anxietatea specimenului în fața pericolului dispariției. E aproape un raport xenologic dintre sine și alteritate. Ideea-fix de a domina copleșește. Rusoaica aristocrată este individa exemplară a comunității de aglutinat sau de respins. De aici această existență fantasmatică a așteptării obiectului de sedus.

Dumitru Micu, referindu-se la romancierul Mihăiescu, observa: „El eternizează de preferință situații critice extreme, momente de teroare psihică, intensificată până la paroxism”. E „biografia unei obsesii”, „Ragaiac e un obsedat sexual”, iar rusoaica e pentru el „necunoscutul; ceea ce n-a mai fost; noul”. Și periculosul, am preciza noi. Sexualitatea însă nu este una rudimentară, pur fiziologică, e a unui individ sapiosexual, ceea ce face din carte, după cum afirma Leonte Ivanov, un „roman al așteptării, al obsesiei, și nu doar erotice, textul lui Gib Mihăescu se dovedește a fi, totodată, un roman al *alterității*, al reprezentării *Celuilat*”.

Oare Ragaiac ar fi iubit-o pe Anna Karenina? Oare Ragaiac ar fi dus-o acasă peste Prut să o facă gospodină de *Bukarest*? Nici pe departe nu putem diagnostica vreo gratuită fascinație a soldatului român din interbelic în fața femeii venite din lumea rusească. Citim mai degrabă un roman despre stările individului aflat la marginile unui spațiu față în față cu străinul aducător de spaime, de unde și fantasma femeii străine de cucerit, de supus etnogenetic, ca un instinct transmis prin filogenie – instinctul apărării în fața extraneului necunoscut.

Niculina este un substitut corporal al acelei obsesii mentale, proiectate erotic, este renunțarea la ideea că în realitate lipsește o rusoaică adevărată. Iubirea cu Niculina, basarabeanca, este o ciocnire, un antagonism al sexelor, dar și al diferențelor și asemănărilor, „strivindu-mi pieptul în piatra pieptului ei”. Căci basarabeanca este un exemplu de amestec al celor două lumi. Ea este o provocare pentru acel „nemăsurat orgoliu viril” (Nicolae Manolescu). Corporalitatea nu este deloc de ignorat, căci „individul erotic al literaturii lui Gib Mihăescu nu tânjește (când tânjește!) după «frumoasa fără corp», ci *cu corp*” (Al. Protopopescu). Doar că trebuie să precizăm: în acest roman, un corp à la russe.

În concluzie, putem vorbi, în cazul lui Gib Mihăescu, despre un exercițiu antropologic de coabitare cu lumea pe care o transpui în observații. Prozatorul colaborase chiar la revista *Pagini*

basarabene alături de alți chișinăuieni precum Gala Galaction, Ludovic Dauș și Laurențiu Fulga. Dumitru Micu îl portretiza chiar drept „un cititor pasionat de proza rusească”. Or, știa această lume cu mentalitățile și cu esențele sale.

Indiferent de abordare, putem susține cu certitudine că romanul *Rusoaica* e un text care nu poate fi ignorat. Șerban Cioculescu consideră că e vorba despre o capodoperă, „o carte europeană, o contribuție care depășește hotarele literaturii noastre”. Evităm să operăm cu astfel de termeni la superlativ, mai ales astăzi, când unele dintre ele au fost supuse unei inflații de sens. Omul tehnologiilor avansate, pentru care orice variantă nouă de robot este o capodoperă, ce mâine va fi aruncat, există în limitele altor coordonate. Ceea ce ne preocupă aici este mai degrabă actualitatea perpetuă a cărții, tema omului amestecat, a omului de la margine. Contrabanda dinspre est spre vest, pericolul militar dinspre Nistru, războiul împotriva ucrainenilor – toate acestea readuc în discuție romanul și oferă noi perspective de lectură. Este vechiul care e iarăși nou, iar *Rusoaica* – un frumos prilej de a revizita un spațiu, un anumit tip de gândire, un univers uman care fie își expulzează elitele, fie le devoră ca o matcă-monstru din poveștile de groază ale omenirii. Și ei fug – o fugă bulgakoviană spre Occident (fugarii ajung și la noi), o fugă ca la Gib Mihăescu în interbelic și, din păcate, ca azi, după 24 februarie 2022. Iar fugile, fie pedestre, fie muzicale, fie fanteziste – presupun o polifonie generatoare de fantasmă (plăcerile imaginației pe care ni le permitem în fața unei realități dure, periculoase).

2. Nistrul ca o graniță civilizațională

Are dreptate criticul Alexandru Burlacu care sublinia în studiile sale faptul că Vladimir Beșleagă se distinge în literatura basarabeană prin crearea unor lumi și personaje complexe, adesea stranii și inadaptate, care reflectă profunde conflicte existențiale. Criticul insista pe ideea că personajele sale sunt adesea introspective și trăiesc în subteranele timpului istoric, fiind profund influențate de contextul totalitar din anii '60-'80. Poate, aceasta și explică de ce Beșleagă respinge stilul clasic, oferind o narativitate densă, cu tehnici inovative și o structură complexă ce îmbină prezentul și trecutul, realitatea și percepțiile subiective.

Scriitura modernă a lui Beșleaga marca nu doar detașarea de literatura clasică, ci și încercarea de emanciparea de sub influența

literaturii ruse cu romanul său masiv și tradițional în stil tolstoian. Orientarea lui e una rebreniană, spre un roman românesc modern. O delimitare care a fost operată mai ales prin romanul *Zbor frânt* (1966).

Insistăm aici pe ideea că *Zbor frânt* este și un roman al plăcilor tectonice dintre două lumi, două civilizații: cea occidentală și ce orientală. Este limita: „Malul deodată crescuse așa de tare și se făcu așa de înalt și drept, că ajungea până-n jumătatea cerului, iar după muchia lui, a malului, se zbătea soarele, se zbătea să salte de acolo, dar nu putea, și peste toată valea, peste toată apa, de sus de la cot până aici unde se întâlnește apa cu cerul, se întunecă și se făcu rece, și apa nu mai curgea, ci încremeni toată, și semăna cu o oglindă cenușie, zgrunțuroasă, ștearsă, și oglinda asta odată se clătina și se clătina fundul nisipos pe care ședea picioarele și Isai închise ochii, ca să nu-l apuce amețea”. Un zid acvatic, o barieră dintre lumi.

E de reperat și teza Nadejdei Ivanov precum că, pentru Beșleagă, amintirile reprezintă cheile către profunzimea ființei personajelor, care, confruntându-se cu labirintul destinului, încearcă să-și găsească identitatea în imagini și fragmente uitate. Trecutul și prezentul se împletesc, iar copilăria joacă un rol central în procesul de refacere a eului. De altfel, și aducerile-aminte ca tehnică textuală amintesc de un flux narativ, o apă întunecată care vine din străfundurile conștiinței.

Zborul este mai mult decât un simbol, este o paradigmă conceptuală la Beșleagă, ca formă de devenire și depășire a unui cronotop abraziv și opresiv: „Lăstunii se ridică sus, sus în aer, se mai rotesc cât se mai rotesc și se lasă pe o aripă, peste apă, și se tot duc, se depărtează, se duc din drumul lor dacă or fi având și ei un drum”. Frângerea zborului ține de faptul că personajul rămâne între două lumi, între două destine pe care nu ajunge să le trăiască (o alternativă ratată). Isai mărturisește: „Eu am fost pe front! Pe două fronturi am fost – și la ruși, și la nemți. Și am scăpat. Mă vezi? Am scăpat. Da amu ce-i de mine? Toți dau cu picioru-n mine... Nu trebuieșc nimăru...”. Reperăm un individ mai mult decât inadapdat, e omul respins de cele două părți ale universului dihotomic: Est și Vest.

Nistrul marchează în acest sens diviziunea și conflictul individual, social, ideologic, civilizațional. Este apa de sub două focuri, oglinda întunecată în care nu te poți privi, în care nu te poți regăsi,

în care un imaginar colectiv nu poate fi proiectat, așa cum apele sunt tulburi de amestecul celor două lumi. Este apa-martor și spațiul unui botez-metamorfoză a personajului. De acolo Isai iese un om care își îndreaptă privirea spre interior și mai puțin spre exterior. Lumea de afară este compromisă de deflagrația mondială. Isai se retrage în sine, acolo unde simte că poate fi stăpân. Trauma războiului trecut și a lumii care vine dinspre orizonturi întunecate face din Isai un eu care se proiectează mai mult într-un *hic et nunc*, decât în timpurile trecute sau viitoare, mai ales în sensul limbajului, al verbalizării. Amintirile însă sunt folositoare pentru găsirea unui echilibru, pentru definirea de sine. Proiecțiile, visurile de viitor aproape lipsesc. Este o stare de acalmie a prezentului postbelic care devine tot mai absurd. De aici retragerea din lume. Realitatea imediată oprimă, atunci egoul se exilează în aducerile-aminte. Mișcarea e din prezent în trecut și viceversa. Lipsa unui orizont de așteptare, de orientare spre ziua de mâine configurează o dimensiune mentală în care există percepția că ziua ce va să vină a fost furată, maculată, deformată. Este o formă de alienare socială, civică.

Putem conchide că *Zbor frânt* devine simbolul unei lumi care se află între două realități, dintre care niciuna nu poate oferi o identitate stabilă și durabilă pentru eroii săi. Această temă a căutării identității este centrală în lucrările lui Vladimir Beșleagă și subliniază cum condițiile politice și sociale contribuie la conflictele interioare ale personajelor, fapt remarcat de mai mulți critici.

Zborul devine, în viziunea lui Beșleagă, o formă de depășire a traumei, un refugiu în fața unei realități ce sfârșește prin a anihila speranțele și idealurile personajelor. Însă acest zbor este totodată o frângere, o formă de ratată împlinire, simbolizând imposibilitatea de a trăi o alternativă a destinului. Frângerea zborului este o consecință a imposibilității de a înfrunța cele două lumi și de a-și găsi locul în ele. Este omul care nu reușește să ajungă în punctul de reconciliere cu sine, ci se află permanent între două destine contradictorii. Personajul Isai trăiește aceste conflicte ca o alegere imposibilă între două lumi incompatibile.

În contextul totalitar al vremii, unde trecutul este adesea distorsionat și reconfigurat, amintirile sunt o formă de rezistență față de impunerile externe. Isai, ca personaj, își adâncește căutările în adâncurile memoriei pentru a-și regăsi echilibrul și identitatea, iar acest proces devine esențial în reconstruirea propriei ființe.

Amintirile nu sunt doar refugii din realitatea imediată, ci sunt și elemente esențiale în conturarea unei identități care se află în continuă formare. După război, personajul Isai trăiește o profundă alienare, marcată de trauma războiului și de imposibilitatea de a se regăsi în realitatea postbelică. Într-o lume marcată de conflicte și de regimuri opresive, Isai se retrage din exterior și caută refugiul în amintirile sale, în interiorul propriei ființe. Această retragere din lume reflectă o formă de rezistență în fața unui univers dezumanizat, unde viitorul este compromis și imposibil de construit.

3. Nistrul ca separare continuă

Romanul de debut *Montana* (ARC, 2022) scris de Alexandru Popescu este o carte despre devenirea umană într-un loc deloc prietenos unui spirit iubitor de libertate. Zona militară de după 1992 și spațiul plin de restricții al unui regim separatist – iată cronotopul acestei lumi. O carte despre trauma noastră basarabeană, despre tranziția noastră, căutările noastre individuale, identitare, sociale etc. O proză despre sechelele care ne fac mai puternici, ne transformă și ne saltă înspre înălțimi. Nu e o lectură plăcută, de divertisment, ci e o formă de autocitire a acelor întrebări pe care ni le tot punem în ultimii treizeci de ani de independență noi toți, basarabenii din Republica Moldova, și cei împărțiați prin lumea cea mare. E un roman care acoperă un gol pe care îl avem în literatura basarabeană după ce a apărut *Zbor frânt* de Vladimir Beșleagă și apoi nu a mai apărut mai nimic despre Transnistria. Multă publicistică – da, dar proză importantă aproape deloc.

Intervin dezordinea lumii, heterotopiile spațiale, mentale și de limbaj. Spațiul nu este atât construit de autor, cât, mai degrabă, deconstruit prin personaje, întâmplări și cuvinte. Ivan Josan e un copil din Transnistria care crește într-o zonă militarizată, casa lui părintească e un vagon, așa încât ai impresia că e o zonă *stalker*. Copiii își trăiesc acolo bucuriile și nefericirile, așa cum știe doar o copilărie să o facă. Deodată izbucnește un război și acesta vine la zidul acelei zone. E războiul dus de ruși împotriva Moldovei pe Nistru. Ororile războiului, moartea tatălui, copilul rămas fără tata, devenirea lui, prima dragoste distrusă de acel spațiu traumatizant – iată caleidoscopul de stări umane care configurează construcția mentală a personajului. Nistrul devine o limită, o linie de demarcație existențială peste care se trece, se fuge din enclava transnistreană. Tatăl e personajul pierdut și regretat dintr-un Paradis

infantul pierdut și el. Montana nu are nicio conotație geografică, este o metonimie, un simbol al tatălui care îi oferă fiului său un ceas de mână *Montana*, o bagatelă obiectuală, care are aici o semnificație aparte: e *pușca* cehoviană care, odată apărută, va *împușca* în roman. Un roman care trăgea alarma dinaintea unui război, care va începe în 2022 în proximitatea noastră. „În acest retard mezozoic, timpul a înghețat, conservând în glaciațiunea sa politico-socială realitățile sovietice de care noi am și început să uităm”, cum afirma criticul Eugen Lungu la data apariției romanului.

Un debut valoros, inedit, în forță. Un prozator cu miză, primit cu aplauze de critică și de breasla prozatorilor de pe la noi. O voce autentică și necesară, explorând trauma unei regiuni marcată în continuare de separare și conflict. Nistrul nu este doar o graniță geografică, ci o frontieră existențială, un simbol al rupturii și al căutării identitare și civilizaționale, precum am constatat în cazul romanelor de mai sus. *Montana* avertizează asupra trecutului care revine ciclic, în prezentul nostru tulbure.

RECENZII ȘI CONSEMĂRI

CZU: 821.135.1.09-31=135.1

IULIA HASDEU: ÎNTRE MITUL PATERN ȘI VOCEA FEMININĂ A MODERNITĂȚII*Maria PILCHIN,
critic literar*

Urma pașilor ei – Iulia Hasdeu, între viață și nemurire, ediția a 2-a (București: Eikon, 2024), de Adriana Ungureanu este un roman care a captat atenția publicului chișinăuian încă în 2019, odată cu lansarea primei ediții la Sediul Central al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” – un eveniment memorabil, cu discursuri de referință și cu o sală plină de cititori. Într-un așezământ bibliotecar ce îl are pe B.P. Hasdeu ca patron spiritual, într-un spațiu cultural în care un liceu poartă numele Iuliei Hasdeu, iar institute de cercetare și teatre își desfășoară activitatea sub semnul acestei prestigioase familii, interesul pentru o astfel de apariție editorială era nu doar firesc, ci și așteptat. Cartea Adrianei Ungureanu venea astfel să completeze un peisaj creator deja marcat de moștenirea Hasdeu, oferind o perspectivă narativă inedită, sensibilă și documentată asupra destinului excepțional al Iuliei.

Iulia Hasdeu este personaj feminin *in absentia*, în spatele căruia transpare o efigie paternă puternică, adesea copleșitoare și care o mitologizează. Tânăra inteligentă, visătoare, preocupată de cărți și emancipare prin cunoaștere, cu o gândire vădit precoce, se emancipează de o lume patriarhală și paternă cu o forță simbolică impresionantă. Plecarea la Paris devine un dublu gest de devenire cognitivă, de afirmare a vocației sale academice și spirituale, un salt într-un mediu cultural vast și stimulat, dar și de escapadă din universul protector al tatălui, o tentativă subtilă de desprindere din cercul tutelar, dar limitativ al autorității paterne.

Adriana Ungureanu aduce în scena ficțiunii o ființă independentă. Iulia nu este doar produsul viziunii tatălui (a se vedea, în acest sens, opinia lui Gala Galaction publicată în revista *Flacăra*), ea se definește ca o ființă autonomă. Devenirea ei este marcată de

tensiunea dintre moștenirea patriarhală și aspirația spre afirmare individuală, între dorința de a fi recunoscută ca fiică genială și aceea de a fi o femeie a timpului său, cu un destin propriu. Astfel, Iulia Hasdeu se conturează ca o figură emblematică a modernității incipiente, o voce feminină distinctă într-o lume dominată de bărbați.

Criticul Christian Crăciun, în prefața la prima ediție a romanului, descoperea o „Iulie *reflectată*, multiplicată”. Într-adevăr, reperăm o scriitură polimorfă și polifonică. Vocile sunt și ele multiplicat: Iulia, tata, mama, Rebeca (ultima fiind naratoarea). Prezentul Rebecăi sparge tiparele de lume prăfuită, copiată din arhive și biblioteci care apasă adesea asupra

multor romane de acest fel. Nu este o biografie romanțată, este romanul unei vieți exemplare și misterioase, redat cu autenticitate și sensibilitate. Or, romanul Adrianei Ungureanu se remarcă printr-o abordare originală și curajoasă a biografiei Iuliei Hasdeu, îmbinând cu măiestrie cercetarea riguroasă cu libertatea scriiturii de ficțiune. Alegând calea docu-ficțiunii, autoarea nu doar că redă cu fidelitate faptele istorice, ci le și transfigurează literar prin intermediul personajului Rebeca, o tânără contemporană ce ajunge, printr-un lanț de coincidențe oculte, să rezoneze profund cu spiritul Iuliei.

Cronotopul romanului este unul ce ține de un timp și spațiu mistic, cu întâmplări ciudate pentru ochiul și mintea profană. Rebeca se inițiază în semnificațiile aceluia univers, descoperă o dimensiune istorică, documentar-literară, dar și spirituală a poveștii Iuliei Hasdeu. Ea e un personaj-investigator. Vocea naratoare pare să încerce a evita figura tatălui în demersul său de a o descoperi pe Iulia. Este o formă de detectivism ideatic, de deducere logică a faptelor, dar în mod special a stărilor prin care trecea copila scriitorului și a mamei sale, care o dorea pe fiică drept o variantă mai bună a sa, ardeleanca măritată cu un basarabean volitiv preocupat de studiu, cărți și bunăstarea materială necesară întreținerii celor

două Iulii. Acest volum oferă și un portret de grup familial complex: un tată ce „nu era un suflet fericit, deși umorul îl definea”, o mamă „acra” și o fiică, „fire veselă, jucăușă”. În fundal, se aud „certurile din casă” și „gura lumii”, elemente care adaugă tensiune atmosferei narative.

Adriana Ungureanu insistă în acest roman pe ideea unei predestinări spirituale. Fiica este o fantasmă, o prezență liminală, o ființă care pare să aparțină, mai degrabă, unui tărâm al spiritului decât realității concrete. Tot ce va scrie tatăl după moartea ei, o confirmă. Iar visul premonitoriu al mamei încărcat de simbolism dinainte de a o naște este mai mult decât semnificativ în acest sens: domnița din palat și umbra care a învăluit-o, „un nor cu o fetiță albă și frumoasă ca un crin”. Imaginea este una profund arhetipală, sugerând o venire în lume însoțită de o aură de sacralitate și de prefigurare a efemerității. Iulia Hasdeu pare, așadar, să fi fost de la început o „apariție” – nu doar o ființă umană, ci o manifestare a unei sensibilități superioare, aproape eterice. Moartea ei timpurie nu face decât să întărească această impresie: viața sa devine un interludiu fragil între vis și absență. Scrierile lui B.P. Hasdeu de după dispariția fiicei – în special, textele de inspirație spiritistă – nu sunt doar mărturii ale durerii, ci adevărate acte de reafirmare a prezenței ei continue, dincolo de moarte. Astfel, Iulia devine fantasma centrală a unei vieți literare și spirituale ce refuză uitarea.

Imaginea Iuliei este ca un puzzle, fragmentată, extinsă și reconfigurată într-o manieră inedită, printr-un joc al umbrelor care transcende limitele dintre concret și mistic. Prozatoarea reușește să contureze o conexiune narativă între vremuri, evitând reconstrucția istorică directă și optând, în schimb, pentru o fină tranziție afectivă și simbolică între dimensiuni ale timpului și ale ființei. Astfel, narațiunea devine o punte între document și revelație. Romanul propune un fir narativ cursiv, concentrat pe experiența interioară a cunoașterii și descoperirii. Literatura devine, în această viziune, nu doar o formă de artă, ci și un mijloc de a pătrunde un nivel altfel inaccesibil al existenței. Miza romanului nu este doar reconstituirea vieții Iuliei Hasdeu, ci și reactivarea sensului ei profund în conștiința cititorului de azi.

Un roman scris cu măiestrie, ce îmbină armonios rigoarea documentară (sunt de apreciat, în mod special, trimiterile la scrierile lui Eliade) cu fantezia narativă, oferind o biografie ficționalizată cu valoare literară autentică. Tehnicile narative folosite – de la

alternanța planurilor temporale la inserțiile onirice și simbolice – dau textului profunzime și dinamism. Creativitatea autoarei se manifestă nu doar în construcția personajelor, ci și în modul subtil în care reconstituie o epocă literară și o conștiință feminină ieșită din tipare. Rezultatul este un docu-roman original, captivant, care nu doar informează, ci și emoționează, deschizând o cale de acces spre o figură istorică reimaginată cu sensibilitate și inteligență. O carte exemplară, în sensul în care este un exercițiu mai mult decât reușit de recitare a unor autori clasici, de revizitare a unei epoci trecute, de repunere în canonul axiologiei recente a unor chipuri care uneori par să fie uitate de omul alert al lumii moderne.

* Andriana UNGUREANU. *Urma pașilor ei: Iulia Hasdeu: între viață și nemurire*. Pref. de Christian CRĂCIUN. Ed. a 2-a, revizuită și adăugită. București: Eikon, 2024. 250 p. ISBN 978-606-49-1287-9.

CZU: 02:070(100)=135.1

BIBLIOTECILE CA HUBURI DE REZILIENȚĂ: EDUCAȚIE, SUPT ȘI COEZIUNE

Nelly ȚURCAN, dr. hab., prof univ.

Într-o lume marcată de schimbări rapide, incertitudini sociale și provocări economice, bibliotecile publice și academice joacă un rol tot mai important în susținerea rezilienței comunitare. Dincolo de funcția lor tradițională de centre de informare, acestea au devenit spații de sprijin social, educațional și emoțional, contribuind la adaptarea comunităților la crize și transformări. În ultimii ani, evenimente precum pandemia de COVID-19, crizele economice și fluxurile de refugiați au evidențiat capacitatea bibliotecilor de a oferi nu doar acces la informație, ci și servicii esențiale pentru coeziunea socială și dezvoltarea durabilă.

Revista presei de față reunește o serie de studii recente care analizează modul în care bibliotecile contribuie la reziliența comunităților, sprijinind grupurile vulnerabile, facilitând integrarea socială și dezvoltând strategii inovatoare pentru gestionarea crizelor. Fie că este vorba despre accesibilitate, colaborarea cu asistența socială, sprijinul pentru refugiați sau combaterea dezinformării, aceste articole oferă o perspectivă amplă asupra evoluției bibliotecilor ca actori-cheie în consolidarea comunităților. Această selecție de materiale de cercetare evidențiază nu doar impactul actual al bibliotecilor, ci și direcțiile viitoare pentru transformarea lor într-un pilon de stabilitate și adaptabilitate socială.

***

Revista *Journal of the American Planning Association (JAPA)* este o publicație trimestrială fondată în 1935, editată de editura academică Taylor & Francis. Revista este un reper în domeniul planificării urbane și teritoriale, adresându-se profesioniștilor din domeniu,

factorilor de decizie, cercetătorilor, studenților și publicului interesat de dezvoltarea urbană, suburbană și rurală.

JAPA publică articole originale, supuse unui proces riguros de recenzie dublu anonimă, promovând cercetări și analize care oferă perspective inovatoare asupra viitorului planificării. Obiectivul revistei este de a îmbunătăți înțelegerea proceselor de planificare și impactul acestora asupra politicilor și societății.

JAPA este o revistă hibridă cu acces deschis care face parte din programul editorial Open Select al Taylor & Francis.

Print ISSN: 0194-4363; Online ISSN: 1939-0130

Acces: <https://www.tandfonline.com/journals/rjpa20>

2025, vol. 91, nr. 1, pp. 58-71

DOI: <https://doi.org/10.1080/01944363.2024.2343670>

Bibliotecile publice joacă un rol important în consolidarea rezilienței comunitare, oferind sprijin în perioade de criză economică, dezastre naturale și pandemii. Studiul *Libraries Are Resilience Hubs (Bibliotecile sunt centre de reziliență)*, realizat de Lucie Laurian, Evan Doyle, Iulian Vamanu și Kara Logsdon, analizează contribuția bibliotecilor din Midwest-ul american la creșterea capacității comunităților de a face față dificultăților. Pe baza unui sondaj aplicat unui număr de 415 directori de biblioteci din 13 state, precum și a unor date statistice comunitare și instituționale, cercetarea evidențiază modul în care bibliotecile devin huburi de reziliență. Aceste instituții sprijină cetățenii în căutarea unui loc de muncă, oferind acces la resurse informaționale și asistență personalizată. În plus, ele joacă un rol critic în furnizarea de

servicii sociale și în sprijinirea persoanelor vulnerabile, fie prin facilitarea accesului la servicii de asistență, fie prin crearea unui spațiu sigur pentru interacțiune și sprijin.

Un aspect important al rezilienței comunitare este rolul bibliotecilor ca locuri de refugiu temporar în timpul fenomenelor meteorologice extreme. În timpul temperaturilor extreme, bibliotecile devin locuri de refugiu, oferind răcoare pe timpul caniculei și adăpost pe vreme geroasă, fiind astfel un sprijin pentru persoanele fără locuință și pentru cei care locuiesc în condiții precare. În plus, bibliotecile sunt recunoscute

de către Federal Emergency Management Agency (FEMA) drept instituții de referință în gestionarea situațiilor de urgență, având rolul de a furniza informații actualizate și de a sprijini comunitățile în procesul de revenire după un dezastru. Studiul indică faptul că aceste servicii nu depind doar de resursele financiare ale bibliotecilor sau de specificul comunității, ci sunt influențate în mare măsură de implicarea și principiile profesionale ale bibliotecarilor.

Pandemia de COVID-19 a demonstrat și mai clar adaptabilitatea bibliotecilor, care au implementat soluții inovatoare pentru a continua să servească publicul. Printre aceste măsuri s-au numărat extinderea accesului la internet prin instalarea de hotspoturi WiFi în exteriorul clădirilor, dezvoltarea serviciilor de împrumut contactless (fără contact) prin curbside pickup (ridicarea la bord) și intensificarea utilizării bibliotecilor mobile pentru livrarea de resurse informaționale către comunități. De asemenea, în timpul pandemiei, multe biblioteci au devenit centre de testare și vaccinare, subliniind încă o dată importanța lor în infrastructura comunitară.

Bibliotecile contribuie și la dezvoltarea economică a comunităților, oferind resurse și instruire pentru persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă. Prin programe de formare profesională, suport pentru redactarea CV-urilor și ghidaj în procesul de aplicare la joburi, bibliotecile devin un actor-cheie în economia locală. Studiul sugerează că aceste servicii sunt mai frecvent întâlnite în bibliotecile din zonele urbane și în comunitățile cu venituri mai reduse, unde nevoia de sprijin este mai acută. De asemenea, s-a constatat că bibliotecile situate în zone predominant conservatoare politic au fost mai active în furnizarea de servicii de sprijin economic, ceea ce sugerează o posibilă compensare a lipsei altor forme de asistență socială la nivel local.

Concluziile studiului subliniază necesitatea recunoașterii și valorificării bibliotecilor ca centre de reziliență comunitară. Cercetătorii recomandă integrarea acestor instituții în planurile locale de gestionare a crizelor, creșterea finanțării pentru servicii de bază și extinderea colaborării între biblioteci și administrațiile locale. De asemenea, autorii atrag atenția asupra riscului de supra-solicitare a personalului bibliotecilor, subliniind necesitatea asigurării unor resurse suficiente și implementării unor politici corespunzătoare pentru a le oferi sprijinul necesar. Studiul oferă dovezi clare că bibliotecile nu sunt doar centre de acces la informație, ci

actori activi în îmbunătățirea rezilienței comunitare, adaptându-se rapid la crize și oferind sprijin concret celor care au nevoie.

***

Revista *Healthcare* este o revistă științifică internațională, cu acces deschis, care publică articole revizuite inter pares (peer-reviewed) în domeniul sistemelor de sănătate, industriei medicale, tehnologiei, politicilor și reglementărilor din sănătate. Editată de MDPI, revista apare online de două ori pe lună.

Revista este indexată în Scopus, Science Citation Index Expanded (SCIE) și Social Sciences Citation Index (SSCI) din Web of Science, PubMed, PubMed Central (PMC) și alte baze de date.

ISSN: 2227-9032

Acces: <https://www.mdpi.com/journal/healthcare>

2025, vol. 13, nr. 2, art. 179

DOI: <https://doi.org/10.3390/healthcare13020179>

Studiul *Do Academic Libraries Contribute to Students' and Communities' Wellbeing? (Contribuie bibliotecile academice la bunăstarea studenților și a comunităților?: o evaluare de ansamblu)*, semnat de Shivani Suresh, David Lim, Kanchana Ekanayake și Amit Arora, explorează impactul bibliotecilor academice asupra bunăstării studenților și comunităților. Deși acest concept nu este bine definit în context academic, autorii au realizat o analiză extinsă pentru a identifica inițiativele și activitățile desfășurate de bibliotecile universitare și pentru a evidenția eventualele lacune

în cercetare. Pentru acest scop, a fost efectuată o revizuire sistematică a literaturii în baze de date de specialitate precum LISA, ERIC, Medline, Scopus și Web of Science, dar și pe platforme care conțin literatură gri, precum site-uri ale bibliotecilor și arhive digitale. Din cele 5437 de documente inițial identificate, 40 au fost incluse în analiza finală.

Rezultatele indică faptul că bibliotecile academice desfășoară un spectru larg de activități menite să susțină bunăstarea utilizatorilor lor. Printre acestea se numără terapiile asistate de animale, facilitarea dialogurilor despre identitate și apartenență, activități

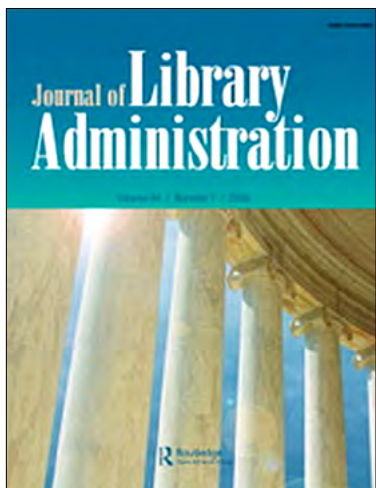
recreative, suport pentru studiu, promovarea activității fizice, meditație, yoga și mindfulness (atenție), cluburi de lectură, expoziții de artă, suport tehnologic și digital, oferirea de alimente și băuturi gratuite, precum și campanii de conștientizare a sănătății. Aceste inițiative contribuie la bunăstarea fizică, emoțională și socială a studenților și a altor membri ai comunității.

În ceea ce privește sănătatea fizică, bibliotecile au implementat inițiative precum instalarea unor birouri cu biciclete și benzi de alergare, sesiuni de yoga și mindfulness, activități sportive și campanii de conștientizare asupra unor probleme de sănătate precum HIV sau prevenirea suicidului. În plus, oferirea de alimente gratuite în timpul sesiunilor de examene a fost percepută ca o formă de sprijin pentru studenți. Sănătatea mentală a fost susținută prin organizarea de expoziții de artă care abordează teme sensibile, prin sesiuni de mindfulness și prin prezența animalelor de terapie, care au demonstrat efecte pozitive asupra reducerii stresului în perioadele de examene. De asemenea, sprijinul pentru studiu și utilizarea tehnologiei în biblioteci au contribuit la dezvoltarea cognitivă și la creșterea încrederii utilizatorilor.

Din punct de vedere social, bibliotecile au creat oportunități pentru interacțiune și coeziune comunitară. Cluburile de lectură au sprijinit studenții internaționali în procesul de integrare, iar expozițiile de artă și discuțiile tematice au încurajat dialogurile despre diversitate și incluziune. De asemenea, bibliotecile au oferit sprijin comunităților prin programe de educație digitală destinate persoanelor în vârstă sau celor fără adăpost.

Analiza evidențiază și câteva lacune semnificative în literatura de specialitate. Majoritatea studiilor disponibile sunt opinii sau studii de caz, iar cercetările empirice despre impactul inițiativelor asupra bunăstării utilizatorilor sunt limitate. De asemenea, multe dintre inițiative vizează în principal studenții, în timp ce contribuția bibliotecilor academice la bunăstarea comunităților este mai puțin explorată. Autorii subliniază necesitatea unor studii suplimentare care să evalueze pe termen lung efectele acestor programe asupra grupurilor specifice, precum persoanele LGBTQIA+ sau seniorii.

Concluzia generală a studiului este că bibliotecile academice joacă un rol semnificativ în promovarea sănătății și bunăstării utilizatorilor, însă este nevoie de o mai mare claritate conceptuală și de cercetări suplimentare pentru a măsura impactul acestora.

***

Revista *Journal of Library Administration* este o revistă academică editată de Taylor & Francis, dedicată cercetării și tendințelor actuale în leadershipul și managementul bibliotecilor. Publicația oferă informații esențiale pentru profesioniștii din domeniul biblioteconomiei, ajutându-i să ia decizii strategice în instituțiile lor.

Revista publică articole de specialitate despre leadership și management în biblioteci; evaluare, marketing și strategie organizațională; administrarea resurselor informaționale și tehnologiilor digitale; accesul la informație și optimizarea mediilor fizice și virtuale ale bibliotecilor.

Toate articolele sunt supuse unui proces riguros de recenzie inter pares (peer review).

Journal of Library Administration este o revistă hibridă cu acces deschis care face parte din programul editorial Open Select al Taylor & Francis.

Print ISSN: 0193-0826; Online ISSN: 1540-3564

În revista *Journal of Library Administration* au fost publicate o serie de articole consacrate problemei rezilienței. În continuare, prezentăm câteva dintre articolele recente.

2024, vol. 64, nr. 2, pp. 194-216

DOI: <https://doi.org/10.1080/01930826.2024.2305072>

Studiul *Unveiling Community Resilience: The Integral Role of Public Libraries (Dezvăluirea rezilienței comunitare: rolul integral al bibliotecilor publice)*, realizat de Pei-Chun Lee, analizează modul în care bibliotecile publice contribuie la dezvoltarea rezilienței comunitare. Cercetarea se bazează pe o examinare amplă a literaturii de specialitate și pe o investigație empirică axată pe Biblioteca Națională din Taiwan și Biblioteca Orașului New Taipei, utilizând studii de caz și interviuri detaliate cu personalul bibliotecilor. Obiectivele principale ale studiului sunt formularea unui cadru conceptual pentru reziliența comunitară, identificarea strategiilor aplicate de biblioteci pentru consolidarea acesteia și evidențierea rolurilor specifice pe care aceste instituții le îndeplinesc în ecosistemul comunitar.

Analiza empirică a evidențiat șase dimensiuni prin care bibliotecile contribuie la reziliența comunităților: dezvoltarea abilităților și învățarea pe tot parcursul vieții, dinamica rețelelor comunitare, conexiunile dintre oameni și spații, infrastructura și resursele de bază, inovarea și diversificarea serviciilor și interacțiunea cu instituțiile guvernamentale. Bibliotecile sunt descrise drept actori flexibili care se adaptează rapid la schimbările sociale și de mediu, utilizând modele de servicii inovatoare și consolidând rețelele comunitare. În acest context, ele îndeplinesc mai multe funcții: asigură continuitatea serviciilor în condiții dificile, facilitează interacțiunea socială, conservă patrimoniul cultural, oferă acces echitabil la informație și colaborează cu instituții guvernamentale și sociale.

Studiul subliniază că bibliotecile au evoluat dincolo de rolul lor tradițional de centre de informare, devenind puncte de sprijin pentru comunități în momente de criză. În timpul pandemiei de COVID-19, de exemplu, acestea au introdus servicii digitale extinse, împrumuturi de cărți la distanță și acces la internet pentru cei fără resurse tehnologice adecvate. De asemenea, ele au funcționat ca centre de informare și sprijin emoțional pentru public, demonstrând o capacitate crescută de adaptare la situații imprevizibile.

Comparând cele două biblioteci analizate, cercetarea evidențiază diferențe semnificative în strategiile lor de reziliență. Biblioteca Națională din Taiwan se concentrează pe conservarea cunoștințelor și educația specializată, în timp ce Biblioteca Orașului New Taipei pune accent pe accesibilitate, incluziune socială și participare comunitară. Ambele modele sunt complementare, demonstrând că bibliotecile pot contribui la reziliența comunitară prin abordări diferite, adaptate nevoilor specifice ale populației servite.

Autorul concluzionează că bibliotecile publice joacă un rol dinamic în consolidarea rezilienței comunitare, facilitând accesul la cunoștințe, promovând coeziunea socială și colaborând activ cu instituții publice și private. Studiul sugerează că dezvoltarea unor strategii integrate, care să includă inovarea tehnologică, parteneriatele cu autoritățile și o mai mare implicare a comunității, poate transforma bibliotecile în adevărate centre de sprijin și adaptabilitate pentru societate.

***

2024, vol. 64, nr. 7, pp. 827-844

DOI: <https://doi.org/10.1080/01930826.2024.2388498>

Cercetarea realizată de Saige M. Addison, Megan E. Gilster, Megan Ronnenberg, Kara Logsdan și Sarah Witry, intitulată *Examining Library Staff Openness to Social Work Collaboration: The Role of Empowerment and Resilience (Examinarea deschiderii staffului bibliotecii față de colaborarea în domeniul asistenței sociale: rolul împuternicirii și al rezilienței)*, analizează gradul de deschidere al personalului bibliotecilor publice față de colaborarea cu asistenții sociali, având în vedere influența factorilor precum reziliența profesională și sentimentul de împuternicire psihologică. În contextul în care bibliotecile publice sunt frecvent solicitate pentru a oferi sprijin persoanelor care se confruntă cu dificultăți sociale, cum ar fi insecuritatea locativă sau accesul limitat la resurse esențiale, studiul investighează modul în care personalul bibliotecilor gestionează aceste provocări și cum percepe colaborarea cu serviciile sociale.

Autorii subliniază că, deși bibliotecarii nu sunt instruiți formal pentru a oferi asistență socială, rolul lor a evoluat semnificativ, ceea ce poate genera stres și, în timp, epuizare profesională. Studiul explorează relația dintre sentimentul de autonomie profesională, reziliența profesională și burnout-ul (epuizare) în rândul angajaților bibliotecilor, examinând dacă acești factori influențează disponibilitatea lor de a colabora cu asistenții sociali. Cercetarea a fost realizată pe un eșantion de 44 de angajați ai cinci biblioteci din Midwest-ul american, folosind un sondaj destinat să evalueze nivelul de reziliență, gradul de autonomie profesională și atitudinea față de colaborarea cu asistenții sociali.

Rezultatele arată că reziliența profesională mediază relația dintre sentimentul de autonomie profesională și burnout. Mai precis, angajații care au un nivel ridicat de autonomie profesională tind să aibă o reziliență profesională mai mare, ceea ce îi ajută să prevină epuizarea. Cu toate acestea, studiul nu a identificat o relație directă între burnout și deschiderea față de colaborarea cu serviciile sociale, sugerând că, deși stresul profesional poate afecta bunăstarea bibliotecarilor, acesta nu influențează neapărat atitudinea lor față de parteneriate interdisciplinare.

Concluziile cercetării subliniază importanța dezvoltării unor strategii care să sprijine personalul bibliotecilor în menținerea

unui echilibru emoțional și profesional. Autorii recomandă promovarea unor programe de formare profesională care să consolideze atât sentimentul de control asupra activității desfășurate, cât și capacitatea de adaptare la schimbări. În plus, bibliotecile ar putea beneficia de integrarea unor practici specifice din domeniul asistenței sociale pentru a îmbunătăți calitatea serviciilor oferite utilizatorilor. Studiul aduce o contribuție valoroasă la înțelegerea factorilor care influențează colaborarea dintre biblioteci și serviciile sociale, evidențiind necesitatea unor intervenții menite să reducă epuizarea profesională și să încurajeze parteneriatele interdisciplinare.

***

2025, vol. 65, nr. 1, pp. 79-99

DOI: <https://doi.org/10.1080/01930826.2024.2432230>

În articolul *Libraries on the Front Lines: The Imperative for Disaster-Ready Information Professionals (Bibliotecile în prima linie: necesitatea pregătirii profesioniștilor informației pentru situații de dezastru)*, scris de Feili Tu-Keefner, April Hobbs și Denise Lyons și publicat în numărul 1 din 2025 al revistei *Journal of Library Administration*, este analizat rolul bibliotecilor publice în gestionarea situațiilor de criză și necesitatea ca personalul acestora să fie pregătit pentru astfel de provocări. Pe baza cercetărilor realizate între 2015 și 2023, autorii examinează competențele necesare liderilor din domeniul biblioteconomiei pentru a sprijini comunitățile în timpul dezastrelor naturale, subliniind importanța educației în gestionarea situațiilor de urgență și a programelor de formare continuă pentru profesioniștii din domeniul informației.

Bibliotecile publice au evoluat dincolo de funcția lor tradițională de centre de informare, devenind puncte de sprijin comunitar în perioade de criză. Studiul evidențiază modul în care acestea s-au implicat activ în gestionarea dezastrelor, oferind informații esențiale, acces la tehnologie și sprijin emoțional pentru comunități. Exemplele analizate includ colaborarea cu agențiile de sănătate publică în timpul pandemiei de COVID-19, transformarea bibliotecilor în centre de evacuare în timpul incendiilor din California și asistența oferită după uragane și inundații în diverse regiuni ale SUA.

Autorii identifică mai multe competențe esențiale pentru personalul bibliotecilor în contextul gestionării crizelor, printre care

abilități de leadership, comunicare eficientă în situații de urgență și capacitatea de a lua decizii rapide și bine informate. Studiul subliniază că bibliotecarii trebuie să fie pregătiți nu doar pentru a furniza informații fiabile, ci și pentru a lucra alături de alte instituții și organizații în vederea coordonării eforturilor de răspuns și recuperare. De asemenea, este accentuată importanța inteligenței emoționale, a empatiei și a capacității de a menține un climat de încredere și siguranță pentru utilizatori în momente dificile.

Un aspect important abordat în cercetare este necesitatea includerii pregătirii pentru dezastre în curricula programelor de biblioteconomie și știința informației, astfel încât viitorii profesioniști să fie mai bine echipați pentru a face față unor astfel de situații. Autorii recomandă, de asemenea, extinderea programelor de educație continuă, prin care bibliotecarii să poată dobândi competențe specifice în gestionarea crizelor, parteneriatelor interinstituționale și comunicării de urgență.

Concluziile studiului arată că bibliotecile publice joacă un rol important în menținerea coeziunii comunitare în perioade dificile, însă eficiența lor depinde de gradul de pregătire al personalului. Implementarea unor strategii proactive de gestionare a dezastrelor, întărirea colaborării cu autoritățile locale și perfecționarea continuă a bibliotecarilor sunt elemente-cheie pentru ca aceste instituții să rămână un sprijin de încredere pentru comunități în situații de criză.

***

Revista *Public Library Quarterly (PLQ)* se adresează directorilor, managerilor, personalului, membrilor consiliilor administrative și susținătorilor care consideră că schimbarea este esențială pentru ca bibliotecile publice să își îndeplinească misiunea în secolul XXI. Revista explorează practici și modele eficiente pentru îmbunătățirea serviciilor, studii de caz privind managementul (incluzând atât succesele, cât și eșecurile), mituri care împiedică dezvoltarea individuală și instituțională, strategii de planificare pentru obținerea rezultatelor dorite, instrumente de marketing și strângere de fonduri, precum și analize financiare. De asemenea, se acordă atenție modului în care noile tehnologii sunt aplicate în practică și de programele inovatoare și de calitate pentru copii.

Toate articolele publicate în *PLQ* sunt supuse unui proces de evaluare editorială și peer review, asigurând standarde academice înalte și relevanță pentru domeniul bibliotecilor publice. *Public Library Quarterly* este o revistă hibridă de acces deschis, parte a programului Open Select al companiei Taylor & Francis Group, care oferă autorilor opțiunea de a publica în regim de acces deschis.

Print ISSN: 0161-6846; Online ISSN: 1541-1540

Acces: <https://www.tandfonline.com/journals/wplq20>

2024, vol. 43, 3, pp. 339-366

DOI: <https://doi.org/10.1080/01616846.2023.2251860>

Studiul *From Community Engagement to Community Resilience: The Evolving Role of Public Libraries (De la implicarea comunității la reziliența comunității: rolul în evoluție al bibliotecilor publice)*, realizat de Pei-Chun Lee, analizează modul în care bibliotecile publice contribuie la consolidarea rezilienței comunitare, trecând dincolo de implicarea tradițională a comunității. Cercetarea explorează relația dintre serviciile oferite de biblioteci, angajamentul comunității și capacitatea acestora de a face față crizelor, utilizând o analiză a literaturii de specialitate și un studiu de caz asupra Bibliotecii Publice Kaohsiung din Taiwan.

Autorul subliniază că bibliotecile publice au evoluat semnificativ în ultimele două decenii, adaptându-se la schimbările sociale și tehnologice. Ele nu mai sunt doar centre de acces la informație, ci au devenit actori activi în dezvoltarea comunitară și în susținerea rezilienței sociale. Prin inițiative precum programe educaționale, colaborări cu organizații voluntare, sprijin pentru grupurile vulnerabile și facilitarea participării cetățenilor la procese decizionale, bibliotecile contribuie la consolidarea comunităților în fața provocărilor.

Un aspect central al studiului este diferența dintre implicarea comunității și reziliența comunitară. Prima se referă la procesele prin care cetățenii sunt implicați în decizii și inițiative care le influențează viața, având ca obiectiv crearea unui sentiment de apartenență și coeziune socială. În schimb, reziliența comunitară reprezintă capacitatea colectivă de a face față și de a se adapta la situații de criză, cum ar fi dezastre naturale, recesiuni economice sau crize sanitare. Bibliotecile joacă un rol-cheie în această tranziție, oferind nu doar resurse educaționale și culturale, ci și infrastructură și suport social în momente critice.

Studiul de caz asupra Bibliotecii Publice Kaohsiung evidențiază modul în care această instituție a implementat strategii inovatoare pentru a susține comunitatea. Printre inițiativele sale se numără extinderea accesului la cărți digitale în timpul pandemiei, colaborarea cu organizații locale pentru a facilita livrarea de cărți și resurse educaționale și promovarea unor proiecte de dezvoltare durabilă, precum arhitectura verde și reducerea amprentei ecologice a bibliotecii.

Concluziile cercetării sugerează că bibliotecile trebuie să adopte o abordare strategică în dezvoltarea rezilienței comunitare prin consolidarea parteneriatelor cu administrațiile locale, integrarea unor programe de pregătire pentru situații de criză și adaptarea serviciilor la nevoile în continuă schimbare ale publicului. Studiul evidențiază necesitatea unor politici publice care să sprijine acest proces, astfel încât bibliotecile să devină centre durabile de sprijin comunitar și inovare socială.

***

Journal of Librarianship and Information Science (JOLIS) este o revistă internațională, publicată trimestrial, destinată profesioniștilor din domeniul biblioteconomiei și științei informației, inclusiv bibliotecarilor, cercetătorilor, managerilor și cadrelor didactice. Revista se adresează celor interesați să fie la curent cu ultimele tendințe și probleme din domeniu. JOLIS include articole realizate de practicieni, experți în informație și cadre universitare, abordând diverse aspecte ale profesiei. Publicația se axează pe rezultatele cercetării, rapoarte despre inovații în practica profesională și analize ale temelor de interes major pentru comunitatea informațională.

Print ISSN: 0961-0006; Online ISSN: 1741-6477

Acces: <https://journals.sagepub.com/home/LIS>

Revista *Journal of Librarianship and Information Science* tratează frecvent aspecte legate de reziliență și biblioteci. În continuare, prezentăm două articole recente publicate în această revistă.

2023, vol. 57, nr. 1, pp. 105-117

DOI: <https://doi.org/10.1177/09610006231200897>

Studiul *The Resilient Public Library: Understand and Reflect on Own Practice (Biblioteca publică rezilientă: înțelegerea și reflecția asupra propriei practici)* al autorilor Magnus Lindén, Catharina Isberg, Ulrika Westrup și Alina Lidén analizează dezvoltarea rezilienței în bibliotecile publice printr-un program educațional

dedicat angajaților. Articolul explorează modul în care bibliotecarii pot gestiona incertitudinea, stresul și schimbările organizaționale, consolidându-și atât rezistența personală, cât și pe cea a instituției din care fac parte.

Studiul are la bază un program de formare implementat în Biblioteca Publică din Helsingborg, Suedia, la care au participat 87 de angajați. Programul a fost structurat în jurul a patru teme psihologice fundamentale pentru dezvoltarea rezilienței: încrederea, gestionarea stresului și incertitudinii, identitatea de grup și forțele caracterului.

Printr-o metodologie de tip mixt, care combină analiza calitativă și cantitativă, cercetarea urmărește să evalueze impactul acestui program asupra angajaților și să ofere o înțelegere mai clară a modului în care astfel de inițiative pot contribui la îmbunătățirea mediului de lucru în biblioteci.

Rezultatele arată că programul a avut un impact semnificativ asupra participanților, în special prin stimularea reflecției asupra propriei activități și crearea unui cadru pentru discuții constructive despre provocările profesionale. În urma workshopurilor, s-au identificat mai multe beneficii, printre care o mai mare încredere între colegi, o capacitate crescută de a gestiona stresul și o mai bună claritate în ceea ce privește rolurile și obiectivele fiecărui angajat în cadrul bibliotecii. De asemenea, personalul a raportat un nivel crescut de satisfacție profesională și o mai mare implicare în procesele decizionale ale instituției.

Unul dintre cele mai importante rezultate ale studiului este evidențierea importanței educației continue pentru dezvoltarea rezilienței organizaționale. Angajații care au participat activ la program au demonstrat o capacitate mai mare de a face față schimbărilor și de a colabora eficient cu echipele lor. În plus, s-au implementat măsuri structurale la nivel managerial, precum îmbunătățirea comunicării interne și adoptarea unor strategii mai flexibile pentru gestionarea sarcinilor de lucru.

Autorii subliniază că, deși programul a fost eficient pentru o parte semnificativă a participanților, succesul său depinde de factori precum cultura organizațională, implicarea liderilor și

deschiderea angajaților față de schimbare. Studiul sugerează că inițiativele similare ar trebui integrate în strategiile de dezvoltare ale bibliotecilor, pentru a sprijini atât bunăstarea angajaților, cât și eficiența operațională a instituției.

***

Publicat pentru prima dată online 2024, 7 August

DOI: <https://doi.org/10.1177/09610006241259490>

Articolul *Public Libraries' Role in Supporting Ukrainian Refugees: A Focus on Hungary and Poland (Rolul bibliotecilor publice în sprijinirea refugiaților ucraineni: o privire asupra Ungariei și Poloniei)*, semnat de un colectiv de autori în frunte cu Jamie Johnston, analizează răspunsul bibliotecilor publice din Ungaria și Polonia la fluxul de refugiați ucraineni declanșat de invazia rusă din 2022. Cercetarea examinează rolurile asumate de biblioteci, tipurile de servicii oferite și parteneriatele dezvoltate în sprijinul refugiaților. Studiul utilizează o metodologie mixtă, combinând analiza unor date dintr-un sondaj din 2018 cu 12 interviuri realizate în 2023 cu angajați ai bibliotecilor din cele două țări.

Rezultatele arată că bibliotecile au acționat în trei etape distincte, corespunzătoare nevoilor refugiaților. În prima fază, ele au răspuns necesităților imediate, oferind spații sigure, acces la internet, hrană, informații despre asistență medicală și sprijin psihologic. În Polonia, unele biblioteci au devenit centre de colectare și distribuire a resurselor de bază. În Ungaria, sprijinul a fost mai concentrat pe refugiații aflați în tranzit, având în vedere că mai puțini ucraineni au ales să rămână acolo pe termen lung.

În a doua fază, bibliotecile s-au concentrat pe sprijinirea procesului de integrare, oferind asistență pentru găsirea unui loc de muncă, înscrierea copiilor la școală și obținerea documentelor necesare. De asemenea, au început să organizeze cursuri de limbă pentru refugiați, mai ales în Polonia, unde numărul celor care s-au stabilit a fost mai mare. Spre deosebire de Polonia, în Ungaria, mulți dintre refugiați aparțineau minorității maghiare din Ucraina și cunoșteau deja limba.

În a treia etapă, bibliotecile au promovat integrarea culturală și educațională, dezvoltând colecții de carte în limba ucraineană, organizând activități pentru copii și sprijinind menținerea identității culturale a refugiaților. Totuși, studiul arată că unele comunități au evitat utilizarea limbii ruse, chiar dacă unii refugiați o vorbeau

ca limbă maternă. În plus, bibliotecile au devenit spații de socializare și sprijin emoțional, contribuind la crearea unui sentiment de apartenență pentru noii veniți.

O concluzie importantă a studiului este că succesul acestor inițiative depinde de colaborarea cu administrațiile locale și organizațiile neguvernamentale. Deși bibliotecile au demonstrat o capacitate mare de adaptare și implicare, ele au nevoie de resurse financiare și de sprijin politic pentru a-și menține aceste servicii pe termen lung. Cercetătorii recomandă, de asemenea, extinderea formării profesionale pentru bibliotecari în domeniul asistenței pentru refugiați, consolidarea rețelelor de sprijin comunitar și continuarea cercetării privind impactul bibliotecilor asupra procesului de integrare a refugiaților în Europa.

***

Journal of Documentation este o revistă academică editată de Emerald Publishing, având un focus unic asupra teoriilor, concepțelor, modelelor și filosofiei documentelor și cunoașterii înregistrate. Publică articole de cercetare relevante pentru toate disciplinele legate de informație, evidențiind metode și rezultate inovatoare.

Revista încurajează contribuțiile interdisciplinare, abordând conexiuni între biblioteconomie și știința informării și domenii precum psihologia, științele cognitive, studiile media, informatica, sociologia și muzeologia. De asemenea, găzduiește recenzii critice și analize asupra bazei empirice pentru practicile profesionale.

ISSN: 0022-0418; Online ISSN: 1758-7379

Acces: <https://www.emerald.com/insight/publication/issn/0022-0418>

2024, vol. 80, nr. 7, pp. 267-286

DOI: <https://doi.org/10.1108/JD-12-2023-0258>

Autorii studiului *Mitigating the Infodemic of the Pandemic: Hospital Librarians' Enactment and Development of Information Resilience in Healthcare Organisations* (Atenuarea infodemiei pandemiei: punerea în practică și dezvoltarea de către bibliotecarii de spital a rezilienței informaționale în organizațiile din domeniul

sănătății), Sara Ahlryd și Fredrik Hanell, examinează modul în care bibliotecile spitalicești au răspuns provocărilor informaționale generate de pandemia de COVID-19. Cercetarea se concentrează pe conceptul de reziliență informațională, explorând contribuția bibliotecarilor din spitale la gestionarea crizei și la adaptarea organizațiilor medicale la condițiile impuse de pandemie.

Pandemia a determinat o explozie a informațiilor, inclusiv a celor neverificate, fenomen cunoscut sub numele de *infodemie*. În acest context, bibliotecile spitalicești au devenit puncte-cheie pentru furnizarea de informații științifice de încredere către personalul medical, sprijinind luarea deciziilor în condiții de incertitudine. Studiul utilizează o metodologie calitativă bazată pe nouă interviuri realizate cu bibliotecari din patru spitale suedeze între martie și mai 2022. Analiza acestor interviuri a evidențiat trei aspecte centrale care definesc reziliența informațională: accesibilitatea, flexibilitatea și colaborarea.

Primul aspect, accesibilitatea, s-a manifestat prin eforturile bibliotecarilor de a asigura acces rapid la informații fiabile. Acest lucru a fost realizat prin actualizarea zilnică a resurselor științifice privind COVID-19, prin crearea unor baze de date structurate și prin facilitarea accesului la publicații medicale relevante. De asemenea, bibliotecile au dezvoltat motoare de căutare specifice pentru a ajuta medicii să identifice rapid cele mai relevante studii clinice.

Flexibilitatea s-a reflectat în tranziția rapidă a bibliotecilor către servicii digitale. Datorită restricțiilor impuse de pandemie, bibliotecile spitalicești au fost nevoite să își închidă spațiile fizice, ceea ce a dus la implementarea unor soluții online pentru instruirea personalului medical, organizarea de sesiuni de formare virtuale și crearea unor canale de comunicare pentru diseminarea informațiilor medicale actualizate. Adaptarea rapidă la aceste noi condiții a demonstrat capacitatea bibliotecarilor de a menține fluxul de informații chiar și în condiții dificile.

Colaborarea a fost un alt factor-cheie în dezvoltarea rezilienței informaționale. Bibliotecarii au lucrat îndeaproape cu medicii, epidemiologii și cercetătorii pentru a filtra și valida informațiile disponibile. În plus, parteneriatele internaționale și schimbul de bune practici între bibliotecile spitalicești au contribuit la crearea unor standarde de acces la informațiile medicale în timp real.

Concluziile studiului sugerează că bibliotecile spitalicești joacă un rol important în infrastructura sistemului de sănătate, ajutând la combaterea dezinformării și facilitând accesul la cunoștințe de înaltă calitate. Autorii recomandă extinderea formării bibliotecarilor în domeniul gestionării informației medicale în situații de criză și dezvoltarea unor strategii durabile pentru integrarea rezilienței informaționale în cadrul organizațiilor medicale.

***

Case Studies on Transport Policy este o revistă academică afiliată World Conference on Transport Research Society, dedicată studiilor de caz aplicate în domeniul politicilor de transport. Publicația abordează această temă dintr-o perspectivă multidisciplinară, integrând ingineria, economia, sociologia și dreptul pentru a oferi soluții concrete și operaționale.

Revista umple un gol important în literatura de specialitate, oferind materiale empirice utile atât pentru mediul academic, cât și pentru practicieni și factorii de decizie. Studiile de caz publicate sprijină procesul de învățare, furnizând exemple detaliate despre implementarea politicilor de transport, evidențiind provocările și beneficiile acestora.

2024, vol. 15, art. 101163

DOI: <https://doi.org/10.1016/j.cstp.2024.101163>

Studiul *Assessment of Accessibility and Equality of Access in Long Island Libraries from the Perspective of Community Resilience (Evaluarea accesibilității și a egalității de acces în bibliotecile din Long Island din perspectiva rezilienței comunității)*, semnat de Mahsa Bargahi, Anil Yazici, Donovan Finn și Clara Tran, analizează accesibilitatea bibliotecilor publice din Long Island, New York, și impactul acesteia asupra rezilienței comunitare. Cercetarea explorează inegalitățile în accesul la biblioteci, în special pentru grupurile dezavantajate, și examinează diferite moduri de transport – mersul pe jos, transportul public și conducerea auto – pentru a înțelege variațiile în accesibilitate.

Rezultatele studiului arată că doar aproximativ 20% din populația Long Island poate ajunge la o bibliotecă în 15 minute de mers pe jos, procentul crescând la 90% pentru o distanță echivalentă cu 60 de minute de mers. În schimb, accesibilitatea prin transport public este mai limitată, începând de la 30% pentru 15 minute și ajungând la 70% pentru o oră. Aceste cifre subliniază dependența ridicată de automobile în regiune, ceea ce creează dificultăți pentru categoriile sociale care nu dispun de mijloace de transport personale, cum ar fi persoanele în vârstă, gospodăriile fără mașină și grupurile cu venituri reduse.

Un aspect important al analizei este utilizarea coeficientului Gini pentru a măsura inegalitatea în accesul la biblioteci. Studiul constată că persoanele cu cunoștințe limitate de engleză și membrii grupurilor etnice minoritare se confruntă cu cele mai mari dificultăți de acces, având cele mai ridicate valori ale coeficientului Gini. De asemenea, gospodăriile care depind exclusiv de transportul public au o accesibilitate semnificativ mai redusă, ceea ce le limitează posibilitatea de a beneficia de resursele și serviciile bibliotecilor.

Pentru a remedia aceste disparități, autorii propun mai multe soluții, inclusiv dezvoltarea unor biblioteci mobile, care să aducă resursele mai aproape de comunitățile cu acces limitat, și implementarea unor servicii de transport la cerere, prin care microbuze specializate să faciliteze accesul la biblioteci pentru grupurile dezavantajate. De asemenea, studiul sugerează extinderea serviciilor online și a resurselor digitale pentru a permite un acces mai echitabil la informație, chiar și pentru cei care nu pot ajunge fizic la bibliotecă.

Concluziile cercetării subliniază necesitatea unor politici publice mai bine adaptate pentru a îmbunătăți accesul la biblioteci, mai ales în regiunile cu densitate mică a populației și infrastructură de transport limitată. Autorii recomandă investiții în infrastructura pietonală și de transport public, astfel încât bibliotecile să își poată îndeplini mai eficient rolul de centre de reziliență comunitară și incluziune socială.

NORME DE REDACTARE A MANUSCRISELOR

1. Prezentarea/expedierea manuscrisului

Manuscrisul va fi redactat în *Microsoft Word* și expedit la adresa electronică a redacției: bibliopolisbm@gmail.com

2. Redactarea articolului

La elaborarea manuscriselor, autorii se vor ghida de următoarele exigențe:

- *formatul foii*: A4;
- *margini*: sus – 2,5 cm, jos – 2,5 cm, stânga – 2,5 cm, dreapta – 1,5 cm;
- *textul*: tipărit fără spații duble sau multiple dintre litere;
- *spațiul între rânduri*: 1,15 linii;
- *alinieri*: stânga-dreapta;
- *fontul*: textul de bază – Times New Roman (corpul literelor – 12 puncte); notele, trimiterile, referințele bibliografice – același (corpul literelor – 10 puncte);
- *numerotarea paginilor*: jos, centru, cu cifre arabe.

3. Structura articolului

- *Titlul*: cu litere majuscule, centrat;
- gradul didactic, urmat de cel științific, prenumele (prima literă majusculă, celelalte – litere mici) și numele (toate literele majuscule) autorului/autorilor: la un rând liber de la titlu, în partea dreaptă a paginii, cu litere cursive;
- *funcția și afilierea*: în rândul următor, precedată de virgulă, cu litere mici cursive;
- *rezumatele*: articolele științifice vor fi însoțite de un rezumat în limba română și într-o limbă de circulație internațională; rezumatele nu vor depăși 700 de semne (100-120 de cuvinte) și vor fi însoțite de 5-7 cuvinte-cheie;
- *imaginile* nu vor fi introduse în manuscris, ci se vor expedia prin poșta electronică (în formatul *.jpg*) sau vor fi predate fizic pentru a fi scanate; în text, se va marca locul unde va fi inserată imaginea;
- *tabelele, graficele, schemele, diagramele, executate în formatul .doc/.docs/.rtf*, se vor plasa la locul convenit în text, iar cele executate în alte formate (*.xls, .ppt* etc.) se vor expedia în original;
- *referințele bibliografice*: la un rând distanță de text.

4. Norme ortografice

Pentru articolele scrise în limba română, normele ortografice sunt cele din DOOM³ (ediția 2021 [<https://doom.lingv.ro/>]).

5. Caractere tipografice

- MAJUSCULELE se vor folosi conform regulilor ortografice standard ale limbii în care este redactat articolul și la scrierea numelui autorului;
- *italicile* se vor folosi pentru a evidenția un cuvânt sau o sintagmă și la notarea titlurilor de cărți și articole citate în text;
- **aldinele (bold)** se vor întrebuința la scrierea titlurilor și subtitlurilor.

6. Citare, referințe, note de subsol

- *citatele* se vor da între ghilimele: „...”;
- *referințele în text* se vor da între paranteze drepte [1], indicându-se pagina: [1, p. 54] sau [1, pp. 25-26];
- *notele de subsol* se vor numerota cu cifre arabe (începând cu 1) și vor include informații mai ample (citate, explicații etc.).

7. Referințe bibliografice

Fiecare articol sau studiu științific va fi însoțit de referințe bibliografice / bibliografie, care va conține lucrările citate. Lucrările indicate în bibliografie vor fi inserate în ordine alfabetică a numelui autorului și numerotate.

Nota redacției:

Responsabilitatea opiniilor exprimate aparține integral autorilor.

BiblioPolis
Revistă de biblioteconomie,
științe ale informării și de cultură
Vol. 96 (2025) Nr. 1

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”,
bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 148, MD-2012, Chișinău, Republica Moldova
Tel. redacției: (022) 22-15-30; e-mail: bibliopolisbm@gmail.com;
www.hasdeu.md; <http://bibliopolis.hasdeu.md>

Bibliopolis

Revistă de biblioteconomie, științe ale informării și cultură

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”,
bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 148, MD-2012, Chișinău, Republica Moldova
Tel. redacției: (022) 22-15-30; e-mail: bibliopolisbm@gmail.com;
www.hasdeu.md; <http://bibliopolis.hasdeu.md>